

GEDIMINO

VILNIAUS GEDIMINO TECHNIKOS UNIVERSITETO ŽURNALAS

2012 m. kovas Nr. 1-2 (82-83)

UNIVERSITETAS

Redakcijos žodis

Nelengva mylėti Lietuvą

Pasaulinėje mokslinės literatūros erdvėje cituojamų straipsnių autorė dr. Jolanta Tamošaitienė, paklausta, kaip atremtų abejojančiųjų teiginį, kad rašomi straipsniai neturi didelės taikomosios vertės, atsako Mahatmo Gandhi sentencija: „Pirmiausia jie tave ignoroja, po to jie iš tavęs juokiasi, po to jie tave puola. Tada tu laimi...“ Dažnas turbūt tai retkarčiais pajuntame. Deja, sunkiausia pasiekti tą „tada tu laimi“...

„Nelengva mylėti Lietuvą, – Justino Marcinkevičiaus žodžius šiame žurnalo numeryje kartoja doc. dr. Artūras Medešis, šešerius metus dirbęs Europos radijo ryšių biure Kopenhagoje ir bendram darbui suvienijęs įvairių pasaulio šalių mokslininkus ir telekomunikacijų specialistus. – Mes, Lietuvos piliečiai, mažai jaučiame plačiau skleidžiamą artimo meilę, pagarbą žmogui. Kartais pasijunti gyvenęs miške, kur vienas kitam ne brolis, o vilkas.“

O kokiomis mintimis gyvena VGTU absolventai, pabirę po visą pasaulį ir įgyvendinę savo svajonę dirbti mokslinį darbą užsienio šalyse? Redakcijos kalbinti mokslininkai, įgiję daug profesinės patirties, gal būdami užsienyje širdyje nors mirksniui išgyvenę ir vienišo vilko vienatvę, neužmiršo ir neketina užmiršti savo šaknų.

Kad galėtų kuo dažniau kalbėtis lietuviškai ir pajusti tautiškumą, iš Kazachstano į Lietuvą atvykęs Studentų atstovybės prezidentas Dionis Martsinkevichus užsirašė į tautinių šokių kolektyvą. „Prisime nu, kaip vasarą grįžau atostogų į Kazachstaną. Susėdom su seneliu pasikalbėti. Anksčiau nebuvau girdėjęs senelio kalbančio lietuviškai. Tas jausmas, kai prakalbinau jį gimtąja jo kalba, nepamiršamas. Ilgai šnekučiavomės. Tuomet atrodė: kalbuosi su savo šaknimis“, – pasakoja Studentų atstovybės prezidentas.

Šiandien, kai mokslo pasauliui taisyklės diktuoja įspūdingų greičių technologijų lenktynės, ar atrasime laiko vienyti ir kalbėtis su savo šaknimis? Kaip teigia keli mūsų žurnalo pašnekovai, vienyti – būtina. Profesorius Rimantas Kačianauskas pastebi, kad mechanikos mokslų atstovams šiandien verta vienyti jėgas ir kurti bendrą tyrimų centrą. „Didžioji emigracija padarė savo: praradome daug protų. Šiandien mokslininkams reikėtų ne atsiskirti vieniems nuo kitų, o labiau vienyti, ieškoti bendrų temų. Mokslininkų bėda yra ta, kad mes nemėgstame kolektyvinio darbo. Mus tai žudo.“

Profesorius teigia, kad gilesniam žinių suvokimui reikalinga ne tik mokslininkų sinergija, bet ir rutina: „Tam, kad suvoktume fizikinį dėsnių ar parašytume taisyklingą sakinį, reikalingas nuobodas ir ilgas darbas.“ Dr. Jolantos Tamošaitienės parašytas pirmasis mokslinis straipsnis vos neatsidūrė šiukšlių dėžėje... Po pirmosios nesėkmės sekė darbų maratonas.

Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų majoras Marius Matulaitis po pirmojo skrydžio su AGAI mokomuoju lėktuvu suprato, kad nebus taip lengva, kaip atrodė, o laukia sunkus ir ilgas kelias. Pasak majoro, vieni bėga iš kariuomenės, tačiau kiti lieka ir jų nesugundysi geresniu gyvenimu. Būtent tie, jo nuomone, ir yra patriotai, siekiantys ką nors po savęs palikti, motyvuoti ir įkvėpti.

Ar lengva mylėti Lietuvą? Nelengva. Bet pažiūrėkime pro langą – kokia ji graži...

Pagarbiai Jūsų –
redakcija

G E D I M I N O
U N I V E R S I T E T A S

VGTU žurnalas „Gedimino universitetas“
2012 m. Nr. 1-2 (82-83)
ISSN 1392-5857

Vyr. redaktorė

Edita Jučiūtė

Žurnalistės:

Kristina Buidovaitė

Aurelija Staskevičienė

Meno redaktorė, maketas

Jolanta Šiugždaitė

Kalbos redaktorė

Zita Markūnaitė

Viršelio nuotraukos autorius

Simas Bernotas

Viršelyje:

VGTU rektorius Alfonsas Daniūnas

VGTU žurnalas „Gedimino universitetas“

Redakcija

Vilniaus Gedimino technikos universitetas

Viešosios komunikacijos direkcija

Saulėtekio al. 11, 415 kab.

Vilnius LT-10223

Tel.: (8 5) 274 4937, 274 5025,

8 614 34 808

El. paštas gedimino.universitetas@vgtu.lt

Spausdino

UAB „Baltijos kopija“

Kareivių g. 13B, LT-09109

Vilnius

Tiražas – 250 egz.

VG TU RENGINIAI:		REKTORIAUS INAUGURACIJOS AKI-MIRKOS. INAUGURACIJOS CEREMO-NIJOJE NAUJASIS VGTU REKTORIUS PRISIEKĖ BŪTI IŠTIKIMAS UNIVERSI-TETUI IR JO STATUTUI	4

INTERVIU:		VG TU REKTORIAUS ALFONSO DA-NIŪNO INTERVIU APIE STRUKTŪ-RINIUS POKYČIUS UNIVERSITETO VIDUJE BEI TOLIMESNĘ VEIKLOS STRATEGIJĄ	10

		DOC. DR. A. MEDEIŠIO PROJEKTAS NE TIK LAIMĖJO TARPTAUTINĮ COST PROJEKTŲ KONKURSA, BET IR PRE-TENDUOJA SUKELTI PERVERSMĄ BEVIELIO RADIOJO RYŠIO SRITYJE	14

INOVACIJOS:		GRAFINIŲ SISTEMŲ KATEDROJE KURIAMA MULTIMEDIJOS IR KOM-PIUTERINIO DIZAINO LABORATORI-JA, KURIOJE PAGRINDINIS STUDIJŲ ĮRANKIS – „MAC“ KOMPIUTERIAI	20

		PROF. MINDAUGAS JUREVIČIUS PASAKOJA APIE MAŠINŲ GAMYBOS KATEDROJE VYKDOMAS STUDIJAS	22

		PROF. RIMANTAS KAČIANAUSKAS DALIJASI MINTIMIS APIE KONTRO-VERSIŠKAS FUNDAMENTINIŲ MOKS-LŲ PASAULIO REALIJAS	26

		PROF. KONSTANTINAS JAKOVLE-VAS-MATECKIS DALIJASI LIETUVOS KRAŠTOVAIZDŽIO PUOSELĖJIMO IR SAUGOJIMO PATIRTIMI	30

VG TU VEIDAI:		APIE MOKSLO ŽURNALŲ KŪRYBĄ IR REDAKTORIŲ KASDIENYBĘ PA-SAKOJA DOC. DR. OLEGAS PRENT-KOVSKIS	36

JAUNOJI VGTU KARTA:

**APIE JAUNOSIOS MOKSLININKU
KARTOS GYVENIMĄ BEI NAUJAI AT-
SIVĖRUSIAS GALIMYBES PASAKOJA
DR. JOLANTA TAMOŠAITIENĖ**

40

**STUDENTŲ ATSTOVYBĖS PREZIDEN-
TAS DIONIS MARTSINKEVICHUS:
„UNIVERSITETĄ PASIRENKAME NE
VIEN GALVODAMI APIE KARJERĄ“**

46

ABSOLVENTAI:

**LIETUVOS KARIUOMENĖS KARINIŲ
ORO PAJĖGŲ MAJORAS MARIUS
MATULAITIS PASAKOJA APIE KARO
AVIATORIŲ SIEKIUS IR SVAJONES**

50

VG TU SVETUR:

**VG TU ABSOLVENTAI UŽSIENYJE SPRENDŽIA DILEMĄ „SU-
GRĮŽTI NEGALIMA LIKTI“**

54

**BIBLIOTEKOS DARBUOTOJOS LAN-
KĖSI ĮSPŪDINGOSE DIDŽIAUSIOSE
LENKIJOS BIBLIOTEKOSE**

58

MINTYS:

**ALMANTAS SAMALAVIČIUS DALIJASI MINTIMIS APIE UNI-
VERSITETŲ VIZIJAS IR REVIZIJAS**

66

**PROF. VALDAS PRUSKUS PASAKOJA APIE POLITIKĄ IR JAI
REIKALINGĄ KŪRYBINĮ PAŠAUKIMĄ**

68

LAIKO RYŠIAI:

**VIENTELĖ ŠALYJE PASTATŲ RENO-
VACIJOS SPECIALYBĖS MAGISTRAN-
TUS RENGIANTI PASTATŲ KONS-
TRUKCIJŲ KATEDRA PAMINĖJO
SAVO VEIKLOS 40-METĮ**

72

STUDIJOS:

**VG TU STUDENTO ĮSPŪDŽIAI IŠ KINI-
JOS TELEKOMUNIKACIJŲ GIGANTĖS
„HUAWEI TECHNOLOGIES CO., LTD“**

78

KŪRYBA:

JŪRATĖS BUOŽIENĖS TEKSTILĖS PARODA GALERIJOJE A

82

REKTORIAUS INAUGURACIJOJE – KVIETIMAI VIENYTI NAUJIEMS DARBAMS

Edita Jučiūtė

Praėjusių metų lapkričio 18 d. Vilniaus Gedimino technikos universitete vyko rektoriaus doc. dr. Alfonso Daniūno inauguracija. Iškilmingame renginyje, perimdamas rektoriaus regalias, naujasis universiteto vadovas prisiekė būti ištikimas universitetui ir jo Statutui, visus savo darbus skirti universiteto mokslo ir studijų kokybės gerinimui.

„Sieksiu, kad mano komanda taptų bendradarbiavimo, atvirumo, konkretumo ir bendrų tikslų siekimo pavyzdžiu. Universitete turės stiprėti fakultetai, katedros, mokslo ir administracijos padaliniai, aktyviai plėtotis bendra dėstytojų ir studentų veikla, nes tik sutelktu darbu galime įveikti mūsų laukiančius iššūkius. Siekių stiprinimas neturi virsti vidine konkurencija ar bendruomenės susiskaldymo šaltiniu. Partnerystė – esminis mokymosi ir naujų žinių, naujų idėjų kūrimo būdas. Todėl, būdami geri partneriai universiteto viduje, su partneriais Lietuvoje ir užsienyje dalysimės geriausia mūsų patirtimi“, – sakė rektorius, pakviesdamas universiteto darbuotojus, verslo ir kitų aukštųjų mokyklų atstovus bendram darbui.

Kaip iškilmingoje kalboje teigė rektorius, moksliniai tyrimai ir studijos privalo tapti bendra ir svarbiausia universiteto veiklos ašimi. Darnios plėtros idėjos bus įgyvendinamos stiprinant ekonominius ir socialinius studijų ir mokslo aspektus, dar daugiau stiprinant universiteto tarptautiškumą ir produktyvią verslo ir mokslo partnerystę.

„Jau pradėjome kurti sistemą, leisiančią efektyviau naudoti ir pritraukti finansinius išteklius. Koncentruodami universiteto veiklą, atsisakydami bereikalingos biurokratijos, tausosime svarbiausią universiteto turtą – žmones“, – apie tolimesnius universiteto planus sakė VGTU rektorius, besidžiaugdamas, kad gabių mokslininkų, dėstytojų ir sąmoningai sunkesnes technologijų mokslų studijas pasirinkusių studentų universitete yra daug.

„Galime teigti, kad būtent mūsų universitete plėtojamos esminės valstybingumą, valstybės gerovę ir strateginę stabilumą užtikrinančios sritys: statyba, architektūra, ekonomika, biotechnologijos, vadyba, IT ir elektronikos technologijos, kelių inžinerija, aplinkos apsauga, mechanika, transportas ir netgi aviacija. Universitetas vykdo

technologijos mokslų tyrimus, bet ne mažiau dėmesio skiria fiziniams ir socialiniams mokslams. Mūsų absolventai, eidami svarbias inžinierių, vadovų pareigas, dirba atsakingiausiose šalies ūkio srityse. VGTU tapo ne tik patrauklus Lietuvos ir užsienio mokslininkams, darbdaviams ir studentams, bet ir turi didelę socialinę svarbą, – kalbėjo rektorius Alfonsas Daniūnas. – Jau treči metai VGTU yra antrasis po Vilniaus universiteto pagal gaunamų krepšelių skaičių, universitete vyksta nuolatinis studijų programų atnaujinimas, atsisakoma neperspektyvių ir kuriamos, akredituojamos naujos, pasaulinės tendencijas atitinkančios studijų programos. Lyderiaujantis universitetas yra nuolat atsinaujinantis mokslo ir pažangos skleidėjas, todėl turime veikti drąsiai, nebijoti naujų sunkumų ir pokyčių. Būkime kupini entuziazmo ir maksimalistinių idėjų.“ Universitete sukurtos kokybiškos ir paklausios studijų programos, tarptautiniu lygmeniu

plėtojami tiek fundamentalūs, tiek taikomieji tyrimai, mokslo mokyklos sėkmingai integruojasi į pasaulinę mokslininkų bendruomenę. VGTU mokslo ir taikomųjų mokslo darbų lygis leidžia pasiekti proveržį tiek universiteto tradiciškai stipriose, tiek ir naujose mokslo kryptyse.

„Manau, šis renginys turėtų sujungti ir konsoliduoti universiteto bendruomenę. VGTU Taryboje yra daug verslo atstovų, turime daug minčių, kaip sukurti tą sinergiją, apie kurią kalbėjo rektorius – mokslas verslui ir verslas mokslui, kad VGTU būtų ne tik gabių inžinierių, technologų, bet ir būsimųjų darbdavių rengimo mokykla,“ – po rektoriaus inauguracijos kalbėjo VGTU Tarybos pirmininkas Sigitas Leonavičius. Rektoriaus inauguracijoje dalyvavo Lietuvos verslo atstovai, ambasadų, ministerijų, savivaldybės vadovai bei šalies ir užsienio aukštųjų mokyklų rektoriai.

■

1. Iškilmingoje ceremonijoje dalyvavo Lietuvos ir užsienio aukštųjų mokyklų rektoriai.
2. Kalbėjo VGTU Tarybos pirmininkas Sigitas Leonavičius.
3. Inauguracijoje naują VGTU rektorių sveikino LR švietimo ir mokslo ministras Gintaras Steponavičius.
4. LR aplinkos ministro Gedimino Kazlausko sveikinimai.
5. Vilniaus miesto mero Artūro Zuoko sveikinimai.
6. Nepaprastoji ir įgaliotoji Japonijos ambasadorė j. e. Miyoko Akashi.
7. Lietuvos universitetų rektorių konferencijos prezidento, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) rektoriaus Remigijaus Žaliūno sveikinimo žodis.

8. Varšuvos politechnikos universiteto mokslo prorektorius Tadeusz Kulik.

9. VGTU rektoriui – VGTU Studentų atstovybės sveikinimai.

10. Pramonės ir verslo atstovų sveikinimai.

11. Socialinės apsaugos ir darbo viceministrė Audra Mikalauskaitė.

12. Susisiekimo ministerijos vyriausioji patarėja Lina Domarkienė.

10

11

12

NORIU PAPRAŠYTI UNIVERSITETO NARIŲ ATVIRUMO

Būti pasiruošus pokyčiams. Ši taisyklė šiandien tampa realybe visų universitetų gyvenime. Kaip teigia VGTU rektorius doc. dr. Alfonsas Daniūnas, universitetus vis daugiau pasiekia pasaulinė komercializacija ir niveliacija tiek mokslo, tiek ir studijų srityse, tačiau jei universitetai neturės individualaus veido, išskirtinumo, jie ištirps milžiniškoje aukštųjų mokyklų pasiūloje. Balansavimas tarp neišvengiamų pokyčių ir išskirtinumo ieškojimas – sunkiausias uždavinys. „Esame viena iš lyderiaujančių Baltijos šalių aukštųjų techniškujų mokyklų. Mums neverta turėti iliuzijų, kad artimiausiu metu visose inžinerijos mokslo srityse galime pralenkti geriausius pasaulyje techniškuosius universitetus, pakanka pasiekti gerą bendrąjį pasaulinį lygį. Ar vien tik sujungus, pertvarkius vieną ar kitą padalinį sulauksime geresnių universiteto darbo rezultatų? – klausia VGTU rektorius, sąmoningai atsisakantis pernelyg greitų ir nesubrandintų reformų universiteto viduje. – Situaciją pagerintų naujų padalinių fakultetuose įkūrimas ir nauji veidai universitete.“

Edita Jučiūtė

Viename interviu minėjote, kad universitetą pasieks struktūriniai pokyčiai. Kokius artimiausius juos planuojate? Ar numatomi katedrų ir fakultetų jungimai? Ką tai duotų studijų ir mokslo kokybei?

Kalbant apie struktūrinius pokyčius, turėtumėme pabrėžti strateginio universiteto plano svarbą. Mes esame užsibrėžę, kad strateginį planą turėsime parengtą šį pavasarį, jis bus vykdomas iki 2020 m. Tuomet bus galutinai suformuotos universiteto veiklos gairės į priekį. Manau, kad tame plane atsispindės ir struktūriniai, ir visi kiti pokyčiai. Nebūtina aklaui elgtis tik pagal šį dokumentą. Mes ne visada galime įvertinti ir visų būsimųjų pokyčių, kurie bus iki 2020-ųjų, negalime įvertinti, kaip klostysis ir mūsų darbas, kokie bus priimti sprendimai išorėje, bet visgi ir tolimi planai turi būti retkarčiais peržiūrimi.

Universitete vykdomas projektas „Vidaus valdymo sąrangos tobulinimas optimizuojant universiteto struktūrą“, kuriame kiekvienas fakultetas rengia savo strategiją. Po to turėtų gimti ir bendroji universiteto strategija. Universiteto bendruomenė aptars, ar tai, ką siūlo fakultetai, priimtina visai institucijai. Tai bus gera pradžia, geras atspirties taškas naujiems darbams. Bendruomenė mano, kad tas projektas yra kaip dokumentas, kurį būtinai turime įgyvendinti. Norėčiau pabrėžti, kad tai yra tik studija, kaip vienas iš galimų veiksmų variantų. Kalbant apie fakultetų ateitį, gyvenimas priklauso pirmiausia būtent nuo jų. Jei fakultetų mokslininkai, dėstytojai pasiekia gerų rezultatų studijose ir moksle, nėra jokio pagrindo restruktūrizacijai. Gerai dirbančių padalinių niekas nereformuoja. Tiems padaliniams, kuriems sunku eiti kartu su šios dienos laikmečiu, teks sulaukti vienokių ar kitokių struktūrinių

Simo Bernoto nuotrauka

pokyčių. Galbūt bendruomenei kyla klausimų, kodėl per šiuos beveik šešis mano vadovavimo mėnesius nepadarėme didelių struktūrinių pokyčių. Nemanau, kad nesuteikus padaliniams galimybės pataisyti vieną ar kitą situaciją, reikėtų skubėti daryti staigią restruktūrizaciją. Jei iš padalinių, kuriems buvo išsakytos aiškos pastabos, nepajusime ryžto keisti situaciją, be abejonės, laukia pokyčiai – restruktūrizacija, naujų darinių sukūrimas arba neefektyvių padalinių uždarymas. Tokios permainos taip pat turėtų panaikinti barjerus tarp atskirų padalinių.

Universiteto bendruomenei aktualus ir atlyginimų klausimas. Ar numatomi pokyčiai šioje srityje?

Gera dirbantis žmogus siekia, kad jam būtų atlyginta už darbą. Tai natūralu. Svarbu peržiūrėti atlyginimų sistemą, kurioje būtų tiksliau įvertinti atskirų dėstytojų ar administracijos darbuotojų darbo rezultatai. Planuojame pakelti bazinį atlyginimą, gaunamą už einamas pareigas, o visa kita žmogus, siekdamas gerų rezultatų, turėtų uždirbti pats. Skatinamoji dėstytojų ir mokslo darbuotojų atlygio dalis turi būti peržiūrima ne kartą per penkerius metus, o kasmet. Tuomet darbuotojas bus aktyvus nuolat, o ne tik baigiantis kadencijai. Jei bus didelis darbuotojo aktyvumas, bus galimybė uždirbti daug daugiau nei iki šiol. Finansiškai turėtų būti įvertinti ne tik mokslo, bet ir studijų rezultatai, kuriuos, beje, įvertinti gana sunku. Administracijos darbuotojų darbo rezultatus įvertinti taip pat sunku, bet, matyt, kito kelio nėra. Tai neturėtų sukelti įtampos ir tarpusavio nesutarimų. Iš esmės siekiame tik paskatinti, motyvuoti universiteto darbuotojus.

Jūsų vizijose Vilniaus Gedimino technikos universitetas ateityje bus daugiau specializuotas ar daugiau klasikinis? Ar šiandien jau apskritai sunku įsivaizduoti klasikinio universiteto egzistavimą?

Pagal pačią struktūrą technologijos universitetas negali būti klasikinis, nes apima tikrai ne visas mokslo ir studijų sritis. Tačiau kalbant apie universiteto misijos sampratą, galima kelti klausimą – ar išliks universiteto misija artima V. Humbolto ideologijai. Techniškuosiuose šiuolaikiniuose universitetuose yra ir daug netradicinių fakultetų. VGTU irgi buvo pasiegtas sąlyginai netradiciškai – praėjusių metų gruodį priėmė sprendimą įkurti Kūrybinių industrijų fakultetą.

Tai iš pirmo žvilgsnio galėtų atrodyti ne technikos universiteto sritis, tačiau, kita vertus, tai natūralu, sparti naujų technologijų plėtra tampa vis daugiau tarpdalykinė, besiplečianti per įvairiausias mokslo sritis. Pažvelkime į medicinos mokslus: naujų technologijų diegimas ligų gydymui ir diagnostikai vaidina lemiamus postūmus, adekvati situacija yra net mene.

Mūsų paskirtis yra ne tik jaunam žmogui suteikti išsilavinimą, bet ir užtikrinti, kad baigęs universitetą būtų paklausus darbo rinkoje. Dėl to negalime būti atskirti nuo visuomenės, nuo užsakovų, nuo įvairių aplinkybių išorėje. Tai iš esmės keičia universiteto nuostatą. Nesutinku, kad universitetas turi tapti akcine bendrove, bet ryšys su socialiniais partneriais, verslu turi būti, todėl šiuo metu ypač stipriname ir plečiame ryšius su verslu, su atskiromis struktūromis. Čia neužtenka mūsų ar kito universite-

to iniciatyvos, reikia ir partnerių noro. Kita priežastis, dėl ko mes nebegalime būti klasikinis universitetas, – technologijų ir pasiekimų perdavimas išorei. Nebuvo įprasta, kad Lietuvos universitetai savo mokslo idėjas įgyvendintų parduodami galutinę technologiją. Tai – didelis iššūkis mūsų aukštosios mokykloms.

Universitete iš esmės atnaujinamos studijų programos, vis daugiau diskutuojama apie studijų ir studijų programų kokybę.

Jau keletą metų daug diskutuojama apie studijų kokybę. Matyt, kiekvienas universitetas savo viduje apsvarstė savo studijų programas, padarė reikalingas pataisas, patobulino. Sunku pasakyti, kas yra kokybiškos studijos. Tai nėra tradicinė „prekė“.

Kalbėti apie kokybiškesnes studijas – kalbėti apie siekiamybę. Rašomi įvairūs dokumentai, straipsniai. Tai yra puiku, tačiau nereikia manyti, kad studijų kokybė pagerės vien šią temą „įsprendus į popierių“. „Popieriai“ gali priimti daug informacijos, bet tai nebūtinai yra tikroji studijų kokybė, kurioje pagrindinį vaidmenį visgi vaidina dėstytojas, profesorius.

Pirmiausia nuo jo priklauso studijų kokybė. Pastebiu, kad dėstytojo svarba šiandien tampa vis mažesnė, svarbesni tampa įvairūs „sureguliuojamieji“. Galima pa juokauti, kad teoriškai galvojant, jei viską unifikuosime, laikui bėgant studijos visuose universitetuose turėtų būti vienodos.

Studentai šiandien kelia idėjas, kad jie yra centrinė figūra, o dėstytojai turi padėti pasiekti rezultatų. Tai nėra naujiena pedagogikos istorijoje, tačiau tam reikia vieno elementaraus dalyko, kad studentas nuosekliai ir daug dirbtų visą semestrą... Taigi kartais formalios idėjos ir praktika prasilenkia. Aš nesu prieš studijų kokybės reglamentavimą, jis turi būti, bet svarbiau suderinti dėstytojų ir studentų sinergiją.

Studentas techniškajame universitete šiandien negali įgyti fundamentinių žinių, kurių užteks visam gyvenimui. Taip nėra ir turbūt niekada nebuvo įmanoma. Universitetai gauna pastabų, kad neparuošia studentų konkrečiam, specializuotam darbui versle, tačiau jei mes kai kuriuose segmentuose pasiduosime rinkos poreikiams, tai neparuošime žmogaus, kuris turėtų galimybę visą gyvenimą tobulėti.

Kokių spręstinių problemų studijų procese šiandien matote?

Mano supratimu, universitetuose yra daug ypač motyvuotų, talentingų studentų, tačiau yra ir mažai besidominčių studijomis. Toks įvairus spektras yra kiekvienoje grupėje, todėl dėstytojams nėra lengva, matyt, kartais tenka supaprastinti ir dėstyto lygį. Įsivyravęs studentų požiūris, kad studijos turi būti lengvos, nėra teisingas. Inžinerinės studijos turi būti nuoseklios ir reikalaujančios pakankamai pastangų.

Analogiška situacija ir su dėstytojais. Pastebiu, kad kartais net jauni dėstytojai, kurie kaip tik turėtų ateiti su naujais dėstyto metodais, naujom idėjom, formaliai žiūri į savo skaitomas paskaitas, vedamus seminarus. Tai – fundamentinės visų universitetų problemos.

O kokia didžiausia išorinė grėsmė studijoms?

Didžiausia studijų grėsmė, be abejonės, yra demografinė situacija. Iki 2020 metų Lietuvoje baigiančiųjų vidurinį mokslą mažės, todėl konkurencija tarp aukštųjų mokyklų dėl abiturientų tik didės. Šią tendenciją jau jaučiame keletą metų ir ji proporcingai didės kiekvienais metais. Didėjant konkurencijai, rinkoje išliks tik tie universitetai, kurie pasiūlys jauniems žmonėms patraukliausias ir darbo rinkoje vertinamas studijų programas. Tam tikrą nerimą kelia tai, kad mūsų mažą rinką reiks pasidalyti su į Lietuvą ateinančiais užsienio šalių universitetais. Problema yra ne tai, kad atsiranda nauji žaidėjai, o tai, ką praktika rodo, jog tokie universitetai nebūtinai užtikrina tokią studijų kokybę, kaip savo šalyje, užsienio šalių aukštosios mokyklos dažniausiai, siūlydamos gerą algą, samdo pačius geriausius vietoje dėstytojus. Todėl yra didelė grėsmė, kad neteksime savo geriausių dėstytojų, mokslininkų ir profesorių. Apskritai mažoje valstybėje gerų mokslininkų nėra per daug, o netekę jų – prarastume savo intelektualųjį potencialą, pagrindinę universitetų darbo jėgą. Kitas pavojus – nepakankamas doktorantūros vietų skaičius. Sumažėjus doktorantūros vietų skaičiui, iškils klausimas, ar mes turėsime pakankamai išaugusių specialistų, kuriais pakeistume vyresniąją dėstytojų kartą. Neverta tikėtis, kad studentai masiškai stos į mokamas doktorantūros vietas, kai paprastai jie nori studijuoti valstybės finansuojamose.

Tačiau svarbu ir tai, kad universitetas turi ir daug potencialo. Paskutiniųjų dvejų metų priėmimo rezultatai rodo, kad universitetas yra populiarus, pagal gautą „krepšelių“ skaičių savo populiarumu esame antri po Vilniaus universiteto, mūsų programos atitinka stojančiųjų lūkesčius. Antra, technologijos, vadybos mokslų absolventų reikės visada. Nepaisant šalį sukrėtusios ekonominės krizės, atsiranda vis daugiau įmonių, kuriančių ir diegiančių pažangias technologijas, todėl inžinierinių specialybių absolventų paklausa turėtų didėti.

Dar norėčiau paminėti, kad „Europos strategijoje 2020“ kalbama, jog tarp 29–34 metų amžiaus žmonių 40 proc. turėtų turėti aukštąjį išsilavinimą. Bet naujausiose diskusijose Europos viršūnėse jau kalbama, kad tarp darbingo amžiaus žmonių aukštąjį išsilavinimą turinčiųjų turėtų būti 50 proc. Europa pradeda atsilikti pagal aukštąjį išsilavinimą turinčių žmonių skaičių.

Vadinasi, inžinieriaus, technokrato profesija visgi nėra podukros vietoje?

Manau, kad mes patys ir inžinieriai praktikai kalti, jei inžinieriaus profesija nėra pakankamai populiari. Turbūt per mažai skiriame dėmesio inžinierių specialybei. Pavyzdžiui, visuomenėje renkame geriausius vadybininkus, o ar dažnai išgirstame apie geriausius inžinierius? Šių studijų populiarinimas tikrai pagerintų situaciją, padidintų inžinieriaus profesijos prestižą.

O kokios tendencijos juntamos mokslo kontekste?

Tam tikrose mokslo srityse esame lyderiai Lietuvoje ir sulaukiame tarptautinio pripažinimo, tačiau kalbant apie mokslą, mokslininkų darbui ir jo kokybei pasauliniu

lygmeniu keliama vis aukštesni reikalavimai. Vilniaus Gedimino technikos universiteto rodikliai nėra blogi: skelbiama daug publikacijų, daugėja tiek sėkmingai vykdomų tarptautinių, tiek vidinių projektų, sutarčių su pramonės ir verslo įmonėmis. Mūsų universitetas pasauliniuose reitinguose tarp Lietuvos aukštųjų mokyklų yra vienas iš pirmaujančių. Nepaisant to, pasaulyje kontekste juntama vis stiprėjanti tendencija – mokslo kryptyse vyksta didžiulė koncentracija, o smulkūs vienetai tampa per mažai konkurencingi. Dėl šios priežasties universitetui būtina koncentruoti mokslininkus į centrus bendram tikslui pasiekti. Mokslininkai turi individualinių kūrybos norų, tačiau šiandien jau reikalingas bendras, suvienytas darbas, kad jie galėtų konkuruoti ir iškovoti savo pozicijas. Jei neįgyvendinsime šio žingsnio, pajusime grėsmę.

Ar Jums per šį vadovavimo laikotarpį atsirado naujų, netikėtų barjerų, nenumatytų iššūkių?

Prisipažinsiu, nemaniau, kad bus taip sudėtinga rasti tinkamų žmonių kai kurioms pareigoms. Tai yra sunkiausia. Personalo vadybą dažnai suprantame kaip du vadybos veiksmus – priimti ir atleisti darbuotoją. Iš tiesų darbuotoją reikia tiksliai, nuosekliai auginti konkrečioms pareigoms. Galbūt daugiau galvojome apie dėstytojus, užmiršdami administracijos darbuotojus, kurie vis dėlto turi didžiulį vaidmenį universiteto gyvenime. Dar viena problema – priimtų sprendimų įgyvendinimas kartais šlubuoja. Galima siūlyti naujas idėjas, diskutuoti apie nustatytą tvarką, tačiau ją vykdyti būtina. Dar vienas būsimas iššūkis – finansai. Kadangi mokančių už studijas studentų mažės, todėl mažės ir finansiniai ištekliai. Teks ieškoti vis daugiau galimybių uždirbti iš mokslo projektų. Šioje srityje pajudėjome iš mirties taško, turime daug projektų ir paraiškų juos vykdyti.

Ar kaip vadovui jau teko supykti?

Supykti – beviltiško požiūrio. Būti nepatenkintu savimi ar kažkuo kitu yra suprantama. Bet ar reikia tai demonstruoti, ar „supykimo“ vadyba tinka akademinėje aplinkoje? Bet, be abejo, įtampos būna beveik kasdien.

Būdamas rektoriumi turite daug rutininių, administracinių darbų, todėl sunku atrasti laiko pabendrauti su visais bendruomenės nariais. Kokios pagalbos kaip naujai išrinktas vadovas paprašytumėte iš universiteto darbuotojų, dėstytojų, kitų narių?

Administracinis darbas, nors ir labai reikalingas, reikalauja daug laiko, kurio vėliau stinga strateginiams reikalams. Eidamas į šias pareigas tai žinojau.

Norėčiau, kad bendruomenės nariai būtų atviresni, kad patogūs ir nepatogūs klausimai būtų užduodami ir jie bandomi spręsti. Su kai kurių fakultetų darbuotojais jau pradėjome atviresnį dialogą. Atrodo, kad atvirumo atsirado daugiau, bet jo, mano nuomone, dar nėra pakankamai, dar per mažai diskutuojame. Kai nėra pakankamo atvirumo, daug problemų lieka neišspręstos. Taigi to atvirumo ir norėčiau paprašyti.

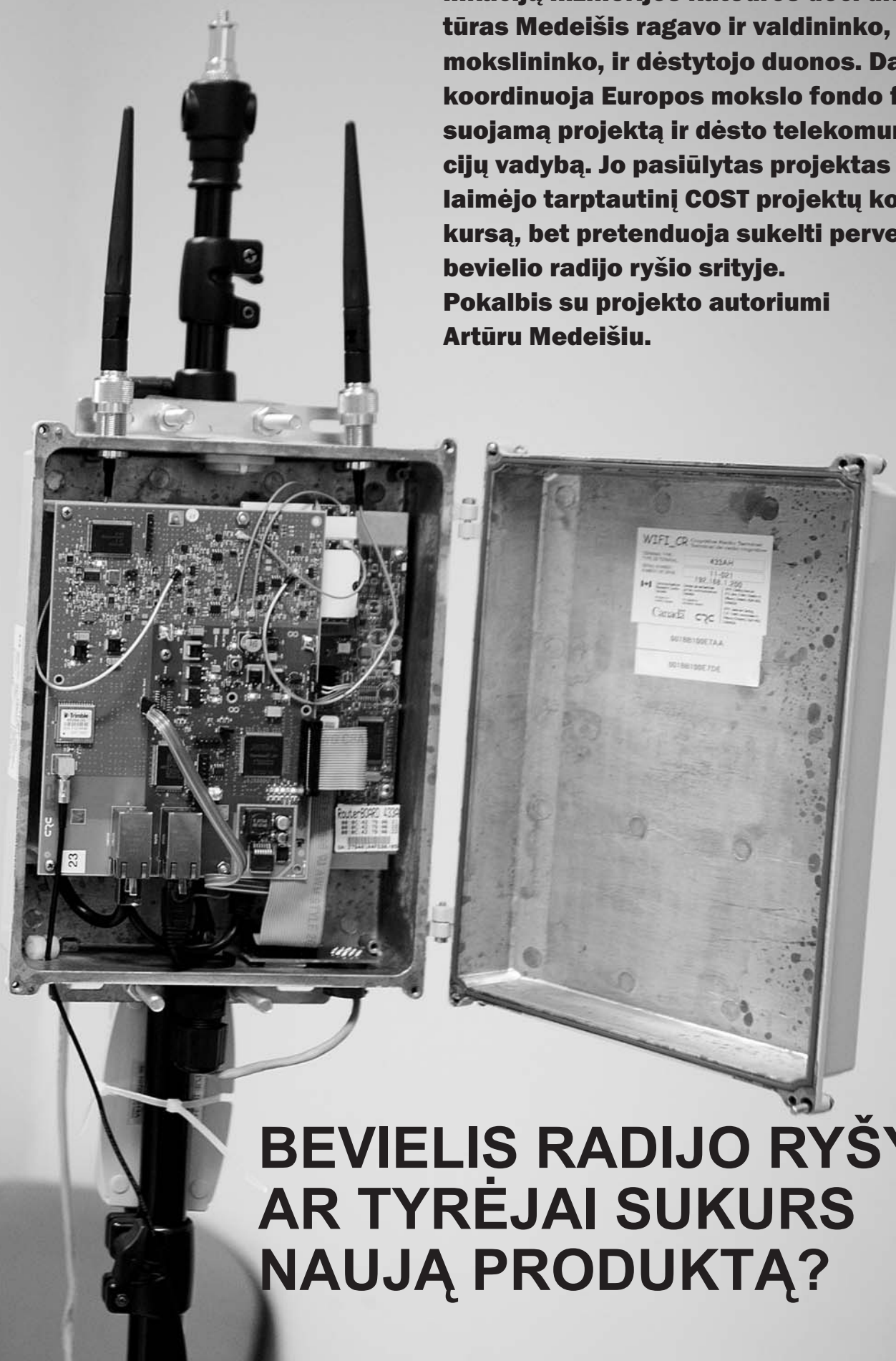
■

**VG TU MOKSLININKO IDĖJOS
PRETENDUOJA
SUKELTI
PERVERSMA,
BEVIELIO
RADIJO
RYŠIO
SRITYJE**

INOVACIJOS

VG TU Elektronikos fakulteto Telekomunikacijų inžinerijos katedros doc. dr. Artūras Medeišis ragavo ir valdininko, ir mokslininko, ir dėstytojo duonos. Dabar koordinuoja Europos mokslo fondo finansuojamą projektą ir dėsto telekomunikacijų vadybą. Jo pasiūlytas projektas ne tik laimėjo tarptautinį COST projektų konkursą, bet pretenduoja sukelti perversmą bevielio radijo ryšio srityje. Pokalbis su projekto autoriumi Artūru Medeišiu.

**BEVIELIS RADIJO RYŠYS:
AR TYRĖJAI SUKURS
NAUJĄ PRODUKTĄ?**

Aurelija Staskevičienė

Bevielis radijo ryšys atveria galimybes diegti novatoriškas ryšio sistemas. Palyginti neseniai šis ryšys buvo naujovė, o dabar mokslininkai jau suka galvas, kaip jį išplėsti, pasiūlyti dar naujesnių technologinių sprendimų ne tik vartotojams, bet ir operatoriams.

Bevielis išmanusis (arba kognityvus) radijo ryšys išties yra naujas reiškiny. Tai toks ryšys, kuris turi mažai apribojimų: pasiekia daug toliau ir siūlo patikimesnes už įprastą radijo ryšį sistemas, garantuoja spartesnį duomenų perdavimą. Jis prisitaiko prie vartotojo poreikių ir gali suteikti įvairiausias paslaugas: prisijungti prie pigiausio bevielio tinklo, suteikti informaciją apie netoliese esančius draugus, bankomatus ir kita. Kognityviojo ryšio sąvoka imta vartoti tik 1998 m., kai ją suformulavo Joseph Mitola, skaitydamas pranešimą Stokholmo karališkajame technologijų universitete. Iš pradžių idėja buvo pasigauta karinėje pramonėje, vėliau ją perėmė civiliniai tyrimai, bet jau tada iškilo būtinybė numatyti bevielio radijo ryšio komercinį pritaikomumą, parengti techninio ir ekonominio gyvybingumo studijas. Specialistai turėjo sumodeliuoti kuo įvairesnius tokio ryšio panaudojimo atvejus, numatyti verslo modelius. Taigi bevielio radijo ryšio srityje ir tada, ir dabar tikrai yra ką veikti.

Kaip atsirado Europos mokslo ir technologijų tarpvyriausybinių bendradarbiavimo programos COST projektas „Išmaniųjų bevielio ryšio sistemų verslo koncepcijų ir reguliavimo sprendimų kūrimas“ (COST veikla IC0905 TERRA)?

Bevielio radijo ryšio projekto idėja gimė VGTU Elektros fakultete 2009-ųjų pavasarį, kai Telekomunikacijų inžinerijos katedroje svarstėme mokslinių tyrimų planus. Remdamasis bemaž septynerių metų darbo patirtimi Europos radijo ryšių biure Kopenhagoje ir patirtimi, įgyta Valstybinėje radijo dažnių tarnyboje Lietuvoje (šiuo metu – Radijo ryšių tarnyba), pasisiūliau suprojektuoti naują veiklą. Taip sutapo, kad kolega iš Vytauto Didžiojo universiteto prof. Vladislav Fomin paragino mane pasidomėti Europos programos COST galimybėmis ir padėjo išplėtoti idėją. Sulaukiau pagalbos ir iš VGTU Mokslo direkcijos direktoriaus Vaidoto Vaišio bei vadybininkės Jelenos Kabulovos. Pats COST konkursas, kuriam buvo pateiktos skirtingų mokslo sričių paraiškos, vyko dviem etapais. Pirmajame etape buvo 17 paraiškų, iš jų į finalą pateko 5 projektai. 2009 metų lapkritį COST pranešė, kad laimėjo mūsų projektas ir Suomijos projektas (veikla IC0906 WiNeMo).

Visiškai naujos, pasaulyje dar neįgyvendintos technologijos kūrimas ir plėtros planavimas – Jums ir Jūsų kolegoms mokslininkams dirbti turėtų būti labai įdomu, tačiau nelengva. Kaip sekasi realizuoti projektą Lietuvoje ir tarptautiniu mastu?

Pirmasis COST-TERRA projekto dalyvių susitikimas įvyko 2010 m. gegužę Briuselyje, vėliau rinkomės Lisabonoje, Briuselyje, Kopenhagoje – kasmet organizuojame mažiausiai du darbiniai susitikimus. 2012 m. balandžio 24–27 d. rengsime susitikimą Vilniuje. Kartu organizuo-

Artūras Medeišis su kolegomis Arūnu Šalčiu ir Karoliu Mikėnu (iš dešinės) įsitikinę, kad VGTU Telekomunikacijų inžinerijos katedra užėmė tvirtas pozicijas bevielio radijo ryšio tyrimų srityje

sime ir COST veiklos IC0906 WiNeMo susitikimą bei dvi tarptautines konferencijas: Baltijos ateities interneto ryšių konferenciją bei Automobilinių bevielio ryšio tinklų simpoziumą.

Šiuo metu plečiame eksperimentinę bazę, įsigijome keletą įrenginių tyrimams. VGTU Elektronikos fakultete, Telekomunikacijų mokslo centro bazėje, jau įrengta ir veikia kognityviojo bevielio ryšio laboratorija. Kuriame internetines duomenų bazines, kurios reaguotų į žmonių užklausas ir spęstų bevielio radijo ryšio problemas. Norėčiau atkreipti dėmesį: mes nesukursime naujų telekomunikacijos paslaugų, jų ir šiaip pakanka, tačiau išmanusis bevielis ryšys palengvintų mūsų kasdienį gyvenimą. Be to, kas labai svarbu, šis ryšys yra artimas „žaliosioms“ technologijoms, jis mažina spinduliuotę aplinkoje, aplinkos taršą, neieškoja daug energijos.

Šiuo metu stengiamės kuo plačiau paskleisti bevielio radijo ryšio idėją. Didiname komandą, pritraukdami šalies aukštųjų mokyklų jaunimą. Praėjusią vasarą Vilniuje organizavome vasaros mokyklą. Manau, tai buvo vienas sėkmingiausių bandymų pristatyti COST-TERRA idėjas jaunimui. Kai kas iš vasaros mokyklos dalyvių pasirinko mūsų pasiūlytą baigiamųjų darbų kryptį: pora magistrantų, vienas bakalaurs rašo darbus bevielio radijo ryšio tema.

Pateikiant projektą konkurso komisijai reikėjo įrodyti, kad bent 5 šalių mokslininkai parems Jūsų idėją ir sutiks jungtis į bendradarbiavimo tinklą. Supažindinkite su tarptautine komanda.

Iš viso COST-TERRA projekte dalyvauja 21 šalies atstovai: tarptautinėje komandoje dirba 19-os Europos šalių ir Kanados bei Pietų Afrikos Respublikos bevielio ryšio specialistai, mokslininkai. Be to, užmezgėme ryšius su JAV mokslininkais iš *Massachusetts Institute of Technology* bei *Stevens Institute of Technology*. Jie dar netapo asocijuotaisiais COST-TERRA nariais, bet rimtai domisi. Projekte jau dalyvauja „Intel“, „Ericsson“, „Nokia“ bei „Nokia Siemens Networks“ korporacijų atstovai. Lietuvoje prie šio projekto dirbame keturiuose. Be manęs komandoje yra VGTU Telekomunikacijų inžinerijos katedros doc. dr. Arūnas Šaltis – techninės dalies vadovas. Mokomosios laboratorijos vedėjas Karolis Mikėnas atsako už organizacinius klausimus, prof. Vladislav Fomin iš Vytauto Didžiojo universiteto prisideda tyrimais kognityviųjų ryšių standartizavimo ir sklaidos srityje. Talkina ir daugiau žmonių. Štai Telekomunikacijų inžinerijos katedros dr. Vaidas Batkavskas, turintis darbo „Omnitel“ bendrovėje patirties, neseniai savo prezentacijoje „nutiesė tiltą“ tarp projekto koncepcijos ir realybės – to, ką operatorius veikia čia ir dabar. Ir toliau stipriname komandą, kad pritrauktume naujų žmonių bei idėjų, kad išplėstume tyrimų apimtį.

Pakalbėkime apie projekto finansavimą, kuris, kiek yra žinoma, skirtas tik tarptautinėms konferencijoms bei seminarams organizuoti. Kaip įgyvendinate kitas projekto veiklas?

Europinis finansavimas, apie 80 tūkst. eurų per metus, yra skirtas 21-os šalies mokslininkų stažuotėms, komandiruotėms, projekto viešinimui. Šiemet buvo skirta

105 tūkst. eurų. Džiugu, kad prie COST-TERRA projekto finansavimo prisidėjo lietuviškas kofinansavimas – mus parėmė Mokslo ir technologijų agentūra (anksčiau TPA). Vėliau nacionalinį COST programų finansavimą perėmė Lietuvos mokslo taryba. Pirmaisiais metais TPA skyrė 75 tūkst. litų, o pernai iš LMT gavome apie 180 tūkst. litų. Iš šių lėšų galėjome plėsti techninę bazę, organizavome vasaros mokyklą Vilniuje.

Savo pranešimuose tvirtinate, kad bevielės sistemos labai sparčiai auga, o šio ryšio vartotojų yra maždaug keturiskart daugiau nei laidinio ryšio abonentų. Ar bevielis ryšys išties toks patrauklus? Kaip jį vertina verslininkai, gamybininkai ir paprasti vartotojai?

Bevielio radijo ryšio pagrindas yra naujos technologijos, taigi vartotojams turime įrodyti, kad spartus, įvairus ir visur esantis ryšys gali pagerinti ne tik kasdienį gyvenimą, bet ir pagreitinti verslo bei gamybos sprendimus. Kad vartotojai mumis tikėtų, turime sukurti aiškią bevielio ryšio sistemų diegimo viziją, tvirtą teisinę bazę. Lietuvos telekomunikacijų specialistai ir mokslininkai yra pasiekę tikrai daug, išugdyta daug gerų šios srities specialistų, kurie dirba arba konsultuoja pasaulinio lygmens telekomunikacijų bendroves. Žinoma, gaila, kad kurį laiką atsilikome mokslinių tyrimų srityje, nes jie buvo susiję su sovietiniais projektais, o Atgimimo laikotarpiu Lietuvos telekomunikacijų įmonės nesusėję persiorientuoti. Tačiau šiuo metu telekomunikacijų sritis sparčiai vystosi, parengiama daug gerų specialistų: KTU Telekomunikacijų katedros tyrimai yra orientuoti į laidinius ryšius bei jų modernizavimą, o VGTU Telekomunikacijų inžinerijos katedra, nors jauna, bet jau užėmė tvirtas pozicijas bevielio radijo ryšio tyrimų srityje.

2014-ųjų pavasarį išmaniojo bevielio radijo ryšio projektas COST-TERRA pasieks finišą. Su kokiais sunkumais susiduriate ir ko tikėtis iš projekto?

Pasiekėme nemažai – jau peržengtas išliekamosios vertės slenkstis. Vien tai, kad pasaulio specialistus pavyko suburti į didelę tarptautinę komandą, reiškia, kad tinklo efektas veikia. Jau pajutome: kuo daugiau pritrauksime bendraminčių, tuo didesnė tikimybė, jog projektą lydės sėkmė, o artėjant darbų pabaigai išsikristalizuos ir naujos idėjos. Pastarieji pusantrų metų man ir kolegoms pralėkė labai greit. Kadangi klausiate apie sunkumus, paminėsiu labai žemišką, bet opią problemą: trūksta vietos! Trūksta laisvo radijo spektro, nes kiekvienas ruožas jau yra kažkam priskirtas, ypač miestuose.

Kad viską suspėčiau, turėjau atsakyti kai kurių projektų, labai aiškiai sudėlioti prioritetus, kad nenukentėtų kiti darbai bei sumanymai. Be kita ko, iki minimumo teko sumažinti dėstymo krūvį. Artėjant projekto finišui aš asmeniškai labai norėčiau, kad pasiektume komercinių rezultatų, kad projekto idėjos taptų „kūnu“. Kadangi dėstau telekomunikacijų vadybą VGTU bakalaurantams ir magistrantams, tai norėčiau, kad baigiamieji studentų darbai būtų pritaikomi praktiškai ir būtų komerciškai vertingi. Tai taptų stimulu ir absolventams, ir mums, universiteto mokslininkams, tobulinti telekomunikacijų sritį.

■

ARTŪRAS MEDEIŠIS APIE...

• PROFESINĘ DIPLOMATIJĄ...

Kaip man pavyko užmegzti dialogą tarp įvairių pasaulio šalių mokslininkų bei telekomunikacijų specialistų? Nemačiau, kad tam prireikė išskirtinės charizmos. Iš prigimties esu atviras, su manimi nesudėtinga bendrauti. O derybų ir profesinės diplomatijos išmokau per daugelį metų dirbdamas vadybinį darbą Lietuvos radijo dažnių tarnyboje bei Europos radijo ryšių biure Kopenhagoje.

• MOKSLININKO PAREIGĄ...

Mokslininko pareiga yra kurti, plėsti savo srities žinių horizontus, padėti žmonėms tobulėti ir tobulinti savo tokį vis dar netobulą pasaulį.

• KARJEROS POSŪKĮ...

Mano karjera Europos radijo ryšių biure Kopenhagoje jauėjo prie pabaigos (nustatytas maksimalus kadencijos laikas – 8 metai). Pasitraukiau po 6,5 metų. Norėjau naujų iššūkių, kol dar manęs čia, Lietuvoje, nepamiršo. Be to, gyvenimas svetimoje šalyje ilgainiui pradeda slėgti – pradėti suprasti, kad visuomet ten liks svetimas.

• ŠEIMĄ...

Šeimą laikau didžiausia vertybe. Žmona Dainora baigė mediciną, bet jau seniai nepraktikuoja, šiuo metu dirba Nacionaliniame transplantacijų biure Santariškėse, yra audinių ir ląstelių transplantacijos specialistė. Vyriausiasis sūnus, aštuoniolikametis Justas, šiemet išsiveržė studijuoti biomedicininės inžinerijos į Londoną. Galbūt jis netyčia sujungs mano ir žmonos specialybes (šypsosi). Kiti du vaikai, Radvilė ir Jonas, tebesimoko mokykloje, 8 ir 3 klasėse.

• PAGARBĄ ŽMOGUI...

Dažnai prisimenu poeto Just. Marcinkevičiaus žodžius: „Nelengva mylėti Lietuvą.“ Mes, Lietuvos piliečiai, mažai jaučiame plačiau skleidžiamą artimo meilę, pagarbą žmogui. Kartais pasijunti gyvenąs miške, kur vienas kitam ne brolis, o vilkas. Nepagarba žmogui, atviras chamiškumas smelkiasi nuo viršaus žemyn visais mūsų visuomenės hierarchijos laipteliais... Tai daro žmogų nelaimingą, kenčiantį, sukelia agresiją šeimose. Nekart esu girdėjęs repliką, jog atsibosta „vakarietiškos dirbtinės šypsenos“ (toli gražu ne visos jos dirbtinės), bet manau, kad geriau matyti daugiau dirbtinių šypsenų, nei abuojumo arba pykčio, nepakantumo, girdėti keiksmazodžiais persmelktą kalbą.

• VERTYBES...

Staigus dabartinės visuomenės sluoksniavimasis – po ilgų sovietinės lygiavos metų vieni staigiai turtėja, kiti ritasi žemyn – privertė daug žmonių pasijusti nevisaverčiais. Aiškūs, ramūs, inteligentiški signalai iš viršaus, iš žiniasklaidos galėtų nuraminti ir suvienyti visuomenę. Atsiverti laikraštį ar įsijungti televizorių, o ten odės blizgiems vartojimo stabams ir stabukams, menkaverčiai šou. Nejučiomis pagalvoji: puota maro metu. Skaudu ir dėl jaunimo – matau, jog kai kurie studentai taip pat yra apimti vartojimo vajuos. Galbūt tai natūralūs procesai, keičiantis santvarkoms, kintant visuomenės sanklodai, galbūt laikas viską sudėlios į savo vietas...

Audrius Bagdonas nuotraukos

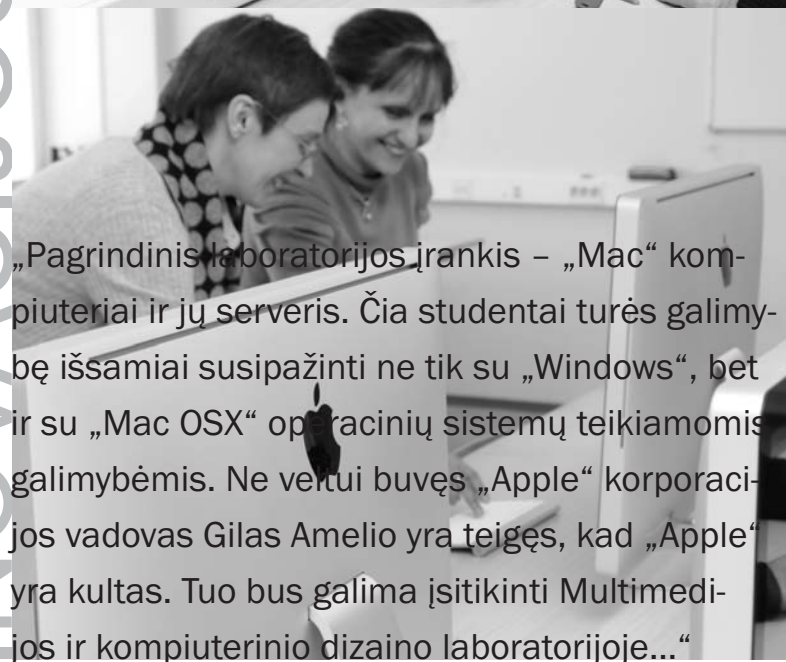
GRAFINIŲ SISTEMŲ KATEDROJE KOMPIUTERINIO DIZAINO STUDIJŲ POPULIARUMAS VIRŠIJO LŪKESČIUS

2001 m. balandžio mėnesį rektoriaus įsakymu Inžinerinės grafikos katedra reorganizuota į dvi: Inžinerinės grafikos ir naujai įkurtą Grafinių sistemų katedrą. Tad Grafinių sistemų katedros pedagoginė ir mokslinė veikla prasidėjo 2001 m. rugsėjo 1 d.

Dr. Konstantinas Stanislovas Danaitis

Katedros vedėjas
prof. habil. dr. Ro-
mualdas Baušys
džiaugiasi nauja
katedros moko-
mąja įranga.

„Pagrindinis laboratorijos įrankis – „Mac“ kompiuteriai ir jų serveris. Čia studentai turės galimybę išsamiai susipažinti ne tik su „Windows“, bet ir su „Mac OSX“ operacinių sistemų teikiamomis galimybėmis. Ne veltui buvęs „Apple“ korporacijos vadovas Gilas Amelio yra teigęs, kad „Apple“ yra kultas. Tuo bus galima įsitikinti Multimedi-
jos ir kompiuterinio dizaino laboratorijoje...“

Alekso Jauniaus nuotraukos

KATEDRA ĮGYJA INFORMATIKOS SPECIALIZACIJĄ

Prieš dešimtmetį katedrų darbo profilis mažai kuo skyrėsi, tad dėstytojai pasidalijo fakultetus, kuriems dėstė grafikos meno technologijas ir taisykles. Grafinių sistemų katedros darbuotojai ir šiandien dėsto penkių VGTU fakultetų studentams – Aplinkos inžinerijos, Elektronikos, Fundamentinių mokslų, A. Gustaičio aviacijos instituto bei Verslo vadybos. Visiems fakultetams parengti atskiri studijų moduliai, atitinkantys fakultetų ruošiamų specialistų poreikius, o modulius sukūrę dėstytojai studijų darbo programų tematiką derino su fakultetų atstovų ir specialistų pageidavimais. Laikui bėgant, Grafinių sistemų katedros darbuotojai, ruošdami bakalaurantus ir magistrantus, įgijo informatikos specializaciją. Nuo 2002 metų rudens katedroje vykdomos pirmosios pakopos (bakalaurų) ir antrosios pakopos (magistratūros) studijos. Bakalaurų specializacija – Grafinės informacinės sistemos Inžinerinės informatikos studijų programoje, magistratūros specializacija – Erdvinės sistemos Informacinių technologijų studijų programoje. Baigiamuosius darbus jau apsigynė 171 bakalauras ir 90 magistrų.

2002–2003 m. m. katedroje sukurta ir atidaryta laboratorija. Pradėta įgyvendinti tęstinių mokymo studijų programa, pagal kurią organizuojami trijų pakopų kompiuterinio projektavimo kvalifikacijos tobulinimo kursai, o juos veda katedros specialistai.

Susiformavo ir katedros mokslinės veiklos kryptys: naujų projektavimo metodų kūrimas bei taikymas inžinerinėse informacinėse sistemose, kompiuterinio projektavimo (CAD) technologijų taikymas, geoinformacinių sistemų (GIS) grafinių uždavinių sprendimas, kompiuterinė rega, vaizdų apdorojimas ir multimedijos dizainas. Per 10 metų išleistas vienas vadovėlis, 13 mokomųjų knygų, *ISI Web of Science* bazėje paskelbta 16 straipsnių, 35 straipsniai – užsienio žurnaluose, apie 200 pranešimų įvairiose mokslinėse konferencijose. Katedros kolektyvas aktyviai dalyvauja dėstytojų mainų programoje „Erasmus“. Be to, per šį periodą katedroje apgintos trys daktaro disertacijos ir suteikti du pedagoginiai docento vardai.

STUDIJUOJA JAU 140 MULTIMEDIJOS SPECIALISTŲ

Katedroje sėkmingai prigijo ir didelio populiarumo sulaukė Multimedijos ir kompiuterinio dizaino studijų programa. Kas yra multimedija? Tai techninių ir programinių priemonių visuma, kai pasitelkus įvairių rūšių informaciją, t. y. tekstą, garsą, dvimatį ir trimatį vaizdą, animaciją bei filmuotą medžiagą, kuriamas interaktyvus ryšys tarp kompiuterio ir vartotojo.

Šiandien dėl ypač spartaus multimedijos technologijų skverbimosi į kasdienę žmogaus veiklą ši sritis darosi vis aktualesnė, o rinkoje nuolat jaučiamas aukščiausios kvalifikacijos reklamos specialistų trūkumas. Kompiuterinė grafika – neatsiejama modernaus pasaulio dalis. Multimedijos specialistų reikia informacijos technologijų kūrėjams, interneto tinklalapių, informacinių priemonių, interaktyviųjų medijų kūrimu ir priežiūra užsiimančioms įmonėms, grafikos dizaino kompanijoms, reklamos agentūroms, komercinėms įstaigoms, švietimo ir mokslo institucijoms, kultūros ir valstybiniam sektoriui, taip pat multimedijos specialistai kviečiami rengti ir realizuoti

multimedijos projektus, analizuoti ir vizualizuoti skaitmeninius duomenis.

Kad studijų programa būtų įgyvendinta, buvo atliktas didžiulis darbas – parengta darbo rinkos analizė, pagrįstas studijų programos poreikis, o pati programa patvirtinta Studijų kokybės vertinimo centre. Taip vietoj 2011–2012 m. m. planuojamų 25 studentų šias studijas pradėjo 140 studentų. Įstojusį studentų žinios, vertinant pagal konkursinio balo vidurkį, sudaro 15 balų, visi studentai įstojo į valstybės finansuojamas vietas.

NAUJAI KURIAMOJE LABORATORIJOJE – „APPLE“ KULTAS

Naujoje Multimedijos ir kompiuterinio dizaino studijų programoje plačiai nagrinėjamos vaizdų, balso, vaizdo technologijų bei jų integracijos temos. Katedroje kuriama Multimedijos ir kompiuterinio dizaino laboratorija, gautos lėšos įrangai įsigyti. Laboratorijoje būsimieji multimedijos ir kompiuterinio dizaino specialistai galės dirbti su modernia fotografavimo, filmavimo ir garso registracijos įranga ir jai tinkamomis kompiuterinėmis programomis. Pagrindinis laboratorijos įrankis – „Mac“ (*Apple iMac 27*) kompiuteriai ir jų serveris. Čia studentai turės galimybę išsamiai susipažinti ne tik su „Windows“, bet ir su „Mac OS X“ operacinių sistemų teikiama galimybėmis. Ne veltui buvęs „Apple“ korporacijos vadovas Gilas Amelio yra teigęs, kad „Apple“ yra kultas, o garsusis kompozitorius Barry Adamsonas yra pasakęs: „Apple“ yra kaip keisti narkotikai, kuriais jūs negalite prisitinti. Jie neturi būti vadinami „Mac'ais“. Juos reikėtų vadinti „Crack'ais“ (aliuzija į itin stiprų narkotiką). Tuo bus galima įsitikinti Multimedijos ir kompiuterinio dizaino laboratorijoje.

KODĖL PASIRINKTI „MAC“ KOMPIUTERIAI?

„Mac“ kompiuteriai pasirinkti neatsitiktinai dar ir dėl to, kad juose veikia naujausios technologijos – spartieji „Intel“ procesoriai yra kiekviename „Mac“, o pačios programos veikia žaibiškai. Moderni, itin daug funkcijų turinti kompiuterinė grafika gali sukurti įvairiausius žaidimus. „Mac“ leidžia dirbti su muzikos failais ir nuotraukomis, taip pat su „Microsoft“ dokumentais („Word“, „Excel“, „PowerPoint“), PDF, MP3, WAV, JPEG, GIF ir kitais failais. Su „Mac“ veikia beveik visi įrenginiai, prijungiami USB (fotoaparatai, spausdintuvai, standieji diskai), garso kabeliu arba „Bluetooth“ belaidžiu ryšiu. Bet jeigu reikalingos tik „Windows“ operacinėje sistemoje veikiančios programos, yra kelios galimybės: kiekviename naujame „Mac“ yra programa „Boot Camp“ ir ji leidžia paleisti „Windows“ operacinę sistemą, kuri veiks šalia kitų „Mac“ programų, netgi nereikės iš naujo įjungti kompiuterio. Tai pat svarbu tai, kad „Mac“ nebijo tūkstančių virusų, kurie siaučia kompiuteriuose su „Windows“ operacine sistema, taigi gali veikti ką nori, nebijodamas, kad praras visą svarbią informaciją, laikomą kompiuteryje. O svarbiausia, kad „Mac“ programine įranga lengva išmokyti ir malonu naudotis. Visos „Mac“ programos veikia tuo pačiu būdu. Taigi multimedijos ir kompiuterinio dizaino studentai, išmokę naudotis viena programa, pavyzdžiui, „iTunes“, greitai perpras ir „iPhoto“, „Mail“ ar bet kurią kitą „Mac“ esančią programą.

■

PROFESORIUS

MINDAUGAS JUREVIČIUS:

„MAN TARP MECHANIZMŲ GERA,

KAIP EILĖRAŠTĮ KURIANČIAM POETUI“

Profesijos pasirinkimą, sėkmingą karjerą, mokslo žinių perteikimo sėkmę lemia daugelis faktorių. Tarp jų – palanki atmosfera darbo ar mokslo kolektyve, asmeniniai ryšiai, noras sekti sėkmingų žmonių pavyzdžiu ir net... mokslo populiarinimo žurnalai. Gyvenime niekas nevyksta atsitiktinai, o pažangą užtikrinančiai grandinei reakcijai vykti svarbios net iš pirmo žvilgsnio nereikšmingos smulkmenos. Apie tai kalbamės su Vilniaus Gedimino technikos universiteto Mechanikos fakulteto Mašinų gamybos katedros vedėju prof. dr. Mindaugu Jurevičiumi.

Sakoma, kad charakterio bruožus, tarpusavio santykių vystymo modelius daugelis atsineša iš vaikystės. Jūsų katedra garsėja šiltais, geranoriškais santykiais tarp kolegų, o gera darbo atmosfera – viena svarbių produktyvaus darbo sąlygų. Daug priklauso nuo įstaigos ar jos padalinio vadovo.

Mūsų katedroje ištis labai šilti santykiai. Dalykiški, be apkalbų. Visi vienas kitam labai geranoriški. Manau, kad noras dalytis susijęs su vaikystės, jaunystės patirtimi. Krikšto mama mane kadaise išlepino saldainiais, dabar ir aš lepinu savo keturis anūkus. Žmona (beje, ekonomistė, dirbusi banke) pasibara, kad jiems daug pinigų išleidžiu. O aš manau, kad tie, su kuriais nuoširdžiai elgiamasi ankstyvuojų gyvenimo periodu, užauga geresniais žmonėmis. Juk visus anksčiau ar vėliau gyvenimas vėto ir mēto, o prisiminus, kas buvo gera, norisi dalytis. Tai sakydamas, remiuosi savo patirtimi: mūsų giminėje nėra pavydo, priešiško, tokių santykių norisi ir darbe. Todėl ir studentams padedu – man tai malonu.

Kiek studentų mechanikos mokslus pasirenka iš pašaukimo?

Iš pašaukimo studijuoja 15–20 proc. studentų, dar maždaug tiek pat į studijas žvelgia šiek tiek atsainiai, o likusiai daliai tereikia aukštojo mokslo diplomo. Tiesa, toks skirstymas sąlyginis ir iš vienos kategorijos labai greit galima peršokti į kitą. Pavyzdžiui, yra kuklių, ne itin pasitikinčių savo jėgomis jaunuolių. Tokius stengiamės padrašinti, parodyti, ką jie gali – ir daugelis tiesiog atgyja, labai susidomi studijuojamu dalyku.

Jūsų vadovaujamoje katedroje studijuoja nemažai merginų. Kaip sekasi įsisavinti, regis, vyriškų specialybių žinias ir kaip susiklostė jų karjera?

Neslėpsiu – ir palepiname čia studijuojančias merginas, ir labai gerbiame. Tačiau būtų neteisinga sakyti, kad nuolaidžiaujame ar kad jos mažiau gabios už vaikus. Merginos kruopštesnės, dažna mokosi dešimtukai – tai jų pliusai. Yra tokių, kurios gavusios devintuką apsiverkia – per mažas įvertinimas. Vaikiniai geriau jaučia metala, o merginos labai kruopščios, todėl puikiai suvokia visumą. Merginos nesunkiai įsidarbina pagal specialybę – dažniausiai technologėmis. O vyrams problemų, ieškant darbo, tuo labiau nekyla.

Manoma, kad kiekvienas žmogus turi daugiau nei tūkstantį pažįstamų, tačiau daugelio jų neprisimena. O juk derybų, bendradarbiavimo sutarčių sėkmę dažnai nulemia geri asmeniniai kontaktai. Įrodyta, kad tokie kontaktai net 50 procentų nulemia ir žmogaus galimybes darbo rinkoje. Dėstytojų, studentų, absolventų bendradarbiavimas naudingas ne tik jiems patiems, bet ir šalies ekonomikai. Jei viena pusė – verslas – pasako,

kokių specialistų reikia, o kita pusė – mokslas – tokius paruošia, laimi visi.

Daugelis mūsų katedros absolventų rado gerus darbus, pasiekė karjeros aukštumų, dažnas turi savo firmą. Antai UAB „Precizika Metrology“ generalinis direktorius Andrejus Šaninas buvo mano auklėtinis, vadovavau jo baigiamajam darbui. Dėščiau UAB „Intersurgical“ personalo vadovei Ramunei Bindokienei, VGTU baigusiai biomechanikos mokslus. UAB „Intersurgical“ dirba apie 40 mūsų katedros absolventų. Daug Mašinų gamybos katedros absolventų, baigę pagrindines studijas, įstoja į magistrantūrą. Daug mūsų absolventų įsidarbina tokiose stipriose šalies įmonėse kaip UAB „Arginta“, UAB „Loro“, UAB „Elektroninių mašinų perdirbimas“, AB „Vingriai“, UAB „Abplanalp“, UAB „Proftools“, UAB „Plieninis skydas“, AB „Grąžtai“, UAB „Traidenis“, UAB „Vilniaus lokomotyvų remonto depas“, UAB „TMT“ ir kitose. UAB „Plieninis skydas“ savininkas yra Mechanikos fakulteto absolventas. Iš tiesų su absolventais palaikome labai šiltus santykius. Tačiau tai nereikia, kad įsidarbintume „per pažintis“ ir profesionalumas nereikalingas.

Vykstant globalizacijos procesams ir plečiantis tarptautiniams ekonominiais ryšiams, teisingai pasirinkti norimą įrenginį, įvertinti jo galimybes – labai svarbu. O mechanikos inžinerijos studijų programą pasirinkę studentai ne tik įsisavina taikomąsias kompiuterines programas, susipažįsta su mašinų konstravimo principais, bet ir mokosi savarankiškai spręsti įvairius ateityje profesinėje veikloje iškilsiančius uždavinius. Daug magistrantų pasirenka savo baigiamųjų darbų temas ir atlieka eksperimentinius tyrimus atsižvelgdami į Lietuvos įmonių poreikius. Gyvenimas nestovi vietoje, nuolat atnaujinamos technologijos ir įrenginiai. Mūsų katedroje įrengtos modernios Aplinkos apsaugos įrenginių, CNC technologinių mašinų, Robotikos laboratorijos padės užtikrinti studijų lygį. Įmonės, kuriose dirba mūsų absolventai, o ir ne tik šios, nuolat palaiko ryšius su Mechanikos fakulteto dekanatu bei Mašinų gamybos katedra. Dažnai vieni kitiems skambiname: gamybininkai kviečia VGTU studentus ir dėstytojus į įmonėse susipažinti su naujausiais įrenginiais bei technologijomis, studentams siūlo atlikti gamybines praktikas ir įsidarbinti. Šiuolaikiniame pasaulyje mokslas turi atsižvelgti į tai, kokių ir ką sugebančių specialistų reikia verslui, todėl mielai naudojames verslo aukštumų pasiekusių absolventų patarimais, tobulindami studijų programas. Rengdami studentus pagal pramonės inžinerijos pagrindinių studijų programą, Mašinų gamybos katedroje užsiėmimus organizuojame ne tik auditorijose, bet ir Matavimų, Pjovimo teorijos ir įrankių, Technologinių mašinų ir technologijų, Alternatyvių energijos šaltinių mokomosiose laboratorijose.

Verslininkai neatsisako padėti ir šioje srityje. 2008 metais, bendradarbiaujant su UAB „Abplanalp“ atstovaujančia JAV firma „HAAS“ Lietuvoje ir Baltijos šalyse, už europinio projekto „Kūrybinės industrijos“ lėšas įrengta

skaitmeninio programinio valdymo įrenginių laboratorija ir kompiuterinė klasė, kurioje du firmos „HAAS“ kompiuterinio skaitmeninio valdymo apdirbimo centrai: tekinimo ir frezavimo. Taip pat 12 kompiuterizuotų darbo vietų su programų stimulatoriais.

Beje, mūsų studentai dalį praktinių užsiėmimų ir laboratorinių darbų atlieka UAB „Precizika Metrology“ turimais šiuolaikiniais technologiniais įrengimais. Iš įmonių apie savo studentus ir absolventus sulaukiame daug teigiamų atsiliepimų.

Kaip atsikvepiate po darbo?

Geriausias darbas, kuris sutampa su hobiu, ir atvirkščiai. Laisvalaikiu meistrauju. Esu „Renault“ markės automobilių fanas, išmanau techniką ir iš vidaus. Anksčiau automobilį pats ir remontuodavau, nes patinka „krapštytis“. Dabar tai daro autoserviso meistrai. Automobilis ir garažas – tikra atgaiva. Vos atidaręs garažo duris, kur turiu įsirengęs staklių, įvairios įrangos kampelį, pajuntu palaimą. Pagaminu ką nors sau ar anūkams. Pavyzdžiui, suvenyrinę pasagą žirgais besižavinčiai anūkei.

Sodo darbus mėgstu todėl, kad juos galima atlikti panaudojant techniką. Žoliapjoves ne tik sutaisau, bet ir modernizuoju. O rudenį lapus „surenku“ lapų siurbliu. Žmona sako, kad užia, kad galima su grėbliu greičiau sugrėbti. O man mechanizmo užimas – lyg muzika. Esu pagaminęs traktorių tėvo broliui: „Volgos“ variklis, automobilinio krautuvo tiltai, dvi greičių dėžės. Ir bulves kasti su juo buvo galima, ir krovinius vežti. Pasigaminau motobloką, skirtą dirbti sodo žemę. Mėgstame lankyti gimtąjį Senkaimio kaimą Kėdainių rajone. Už dviejų kilometrų esančiuose Alksnėnuose šalia pradinės mokyklos, kurioje mokiausi, gyvena krikšto mama – 86-erių Jadvyga. Ji

mane lydi visą gyvenimą. Kasmet jos namuose susirenka visa giminė, ateina kaimynų, užsuka seniūnas, kaimiškoje krosnyje kepame bulvinius blynus ant kopūstų lapų...

Papasakokite, kaip kaimo paštininkė atnešė būsimos karjeros idėją.

Kartą man, kaimo vaikui, atsitiktinai į rankas pateko žurnalas „Mokslas ir technika“. Kai jame pamačiau staklių nuotrauką, žurnalo iš rankų nepaleidau. Vienintelis kaime užsisakydavau. Ir paštininkė kantriai man jį nešiojo. Žurnale radau ir mokyti kviečiantį Vilniaus mechanikos technikumą skelbimą, o 1971 metais technikumą baigiau su pagyrimu.

Mano gyvenimo kredo – dirbti tik tai, kas patinka. Norėjau įsidarbinti staklių gamykloje, nes man tarp mechanizmų ir kitokių „gelažgalių“ gera, kaip eilėraščių kuriančiam poetui. Jei kur eidamas ar pro gamyklos langą pamatau stakles, sustoju ir žiūriu, klausausi, kaip jos užia. Todėl natūralu, kad man nepatiko darbų saugos inžinieriaus darbas Skaičiavimo mašinų gamykloje, kur patekau baigęs technikumą.

Vėliau įsidarbinau konstruktoriumi, vedančiuoju konstruktoriumi, moksliniu bendradarbiu. Dirbdamas gamyboje, įstojau į Vilniaus inžinerinį statybos institutą (dabar Vilniaus Gedimino technikos universitetas), kurį taip pat baigiau su pagyrimu.

1993 metais, tebedirbdamas vienoje Vilniaus gamyklų, pradėjau dėstyti VGTU (tuo metu Vilniaus technikos universitetas), o nuo 1995 metų čia dirbaujuosi nuolat. 2000-aisiais apsigyniau daktaro laipsnį, gavau docento pareigas ir docento vardą, o 2011 m. sausį – profesoriaus pareigas. Katedros vedėju dirbu nuo 2007 metų.

■

FUNDAMENTINIŲ MOKSLŲ PASAULYJE – KONTROVERSIŠKUMAS

Ar daug pasiekę ir daug daugiau nei eilinis žmogus apie pasaulio dėsnius žinantys fundamentinių mokslų tyrėjai išgyvena minutes, kai jaučiasi žinantys, kad nieko nežino? „Taip, juntų šį jausmą visą laiką. Jaučiausi daug žinantis tik tada, kai baigia universitetą ir pirmus metus dėsciau statybinę mechaniką. Kuo toliau, tuo labiau atrodo, kad žinau mažiau, ypač kai pažvelgiu į tai, ką reikėtų žinoti. Tas žinau ir turėčiau žinoti santykis auga ne mano naudai... Sužinau vis daugiau, ko nežinau“, – šypsosi Lietuvos mokslų akademijos tikrasis narys, VGTU Medžiagų atsparumo katedros vedėjas profesorius Rimantas Kačianauskas, kompiuteryje rodydamas, kaip jo tyrinėjamas dalelių metodas pasaulyje įgyja didžiulį pagreitį. Nors profesorius yra inžinierius ir atstovauja technologijos mokslams, jo interesų sritis – medžiagų mechanika – yra daugiau fundamentinė negu taikomoji. Profesoriaus teigimu, būtent mokslų sandūroje slypi nauji atradimai. Tai susiję ir su jau klasikiniu mechanikos mokslo įvaizdžiu. Paradoksalu, toje sandūroje atsiskleidžia ir fundamentinių mokslų kontroversiškumas.

Edita Jučiūtė

Nepaisant to, kad netradiciniai mikro- ir nanomechanikos tyrimai, netradicinių struktūrų biomedžiagų kūryba pasiekė beveik giliausias pasaulio pažinimo gelmes, pasauliui iškyla ir dar daugiau ginčytinų klausimų. Profesoriaus teigimu, kontroversiškumo pasaulyje tikrai netrūksta. Jau vien dėl to mechanikos mokslų atstovams šiandien verta vienyti jėgas ir kurti bendrą tyrimų centrą.

Neseniai Jūsų katedroje lankęsis garsus lenkų mokslininkas profesorius Zenon Mroz teigė, kad visame pasaulyje trūksta jaunų inžinerijos mokslų tyrėjų, o jų paieškos – svarbiausia mokslininkų pareiga. Kodėl, Jūsų nuomone, inžinerijos mokslai sulaukia mažiau populiarumo?

Techniškieji mokslai sulaukia vis mažiau susidomėjimo. Pirmoji priežastis, ko gero, yra socialinė. Tai galbūt net išsivysčiusios visuomenės nuopuolis. Kodėl Vakarų Europoje prasidėjo euro krizė? Manau, kad tai pasekmė to, kad daugelis europiečių norėjo daugiau pinigų ir nenorėjo dirbti konkrečių darbų. Augo teisininkų, finansininkų, vadybininkų, gydytojų, menininkų karta. Tai profesijos, kurios vienu laikotarpiu buvo labai pelningos arba prestižiškesnės. Amerikos mechanikos inžinierių asociacijos duomenimis, Amerikos universitetai jau nebeparuošia šaliai reikalingo inžinierių kiekio, bet pasikviečia juos iš kitų šalių. Tuo tarpu Brazilijos, Indijos, Kinijos universitetai, ruošdami mechanikos inžinerijos specialistus, padarė

didžiulį šuolį. O Vakarų Europos rodikliai toje statistikoje buvo žemesni nei Šiaurės Amerikos. Vadinasi, šiandien juntama globali tendencija – Europos jaunimas nebenori studijuoti inžinerijos mokslų.

Antroji priežastis – psichologinė. Kompiuterizacija davė daug teigiamų ir daug neigiamų dalykų. Žmonės skaičiuoja, tačiau iš esmės nesuvokia matematinių modelių, kurie panaudoti kompiuterinėse programose. Tas suvokimas iš esmės reikalauja sistemingo ir nuoseklaus darbo. Tai ne visai įdomu jauniems žmonėms, kurie nori greitai šuoliuoti per ekraną, matyti vis besikeičiančius gražius paveikslukus, greitus rezultatus. O tam, kad suvoktume fizikinį dėsni ar parašytume taisyklingą sakinį, reikalingas nuobodus ir ilgas darbas. Šiuolaikinei visuomenei tai nepriimtina.

Pažiūrėkite, kaip pasikeitė dėstytojų skaitomų paskaitų braižas... Prieš porą dešimtmečių skaitytos paskaitos šiandien jau yra retenybė. Šiandien naudodami įvairius specialiuosius efektus savo mokomąją medžiagą turime sudominti studentą. Bet kaip paveikti jaunąją kartą, kokius metodus naudoti, kad ji inžineriniais mokslais domėtųsi daug išsamiau? Tai akmenukas ir į mūsų, dėstytojų, daržą: kaip mes galime sudominti jaunąją kartą, jei mes patys paskendę rutiniuose darbuose, neturime šviesių idėjų, neturime laiko ir sąlygų joms brandinti... Tik formalių rodiklių kiekis leidžia pakilti karjeros laipteliais. Atsiskleisti jaunų mokslininkų kūrybiškumui trūksta geros dirvos.

„Mokslininkų bėda yra ta, kad mes nemėgstame kolektyvinio darbo. Mus tai žudo. Pastebiu, kad laimi tos komandos, kuriose nors keli mokslininkai mobilizuojasi į vieną tikslą...“

VG TU VEIDAI

Simo Bernoto nuotraukos

„Kai nėra skatinimo sistemos, kiekvienas šiame užimtame pasaulyje stengiasi atlikti visko minimaliai, drįsciau pasakyti, dirba savigynos tikslais. Kiekvienas už save pozicija kelia nerimą. Pastebiu, kad ji būdinga ne tik vyresnės kartos mokslininkams, bet ir jaunimui...“

Dėl kokių aplinkybių trūksta tos geros kūrybinės dirvos?

Galbūt dalis jaunų tyrėjų, nesulaukdami paskatinimo ar grįžtamojo ryšio, nusivilia. Daugelis jų domisi inžinerijos mokslais, bet domisi savaip. Mes, profesūra, matyt, irgi padarome ne viską, kad surastume su jaunąja karta bendrą vardiklį, bendrus interesus. Prarandame dalį gabių žmonių, kurie galėtų kurti, kadangi studijų taisyklės – magistrantūros, doktorantūros – kartais būna daugiau palankios ne kūrybiškiems žmonėms, o biurokratinio ir rutininio stiliaus mokslininkams. Padarei darbą, parašei disertaciją, gavai pliusą ir pagražinai savo biografiją ir *curriculum vitae*... Tuo tarpu kūrybiški tyrėjai ieško neįprastų dalykų, naujų formų ir dažnai neįtelpa į mūsų biurokratinį rėmą. Šiandien yra galimybių važiuoti svetur, pasisemti patirties iš kolegų užsienyje, tačiau jauni mokslininkai turi papildomus darbus ir negali surasti laiko nei tokioms kelionėms, nei kūrybai, atsiranda milijonai priežasčių.

Jūs asmeniškai irgi patiriate mechanikos mokslų tyrėjų trūkumą?

Be jokios abejonės. Turiu keturis doktorantus, du iš jų, manau, tuoj pasirinks darbą, o ne tolimesnes studijas. Tai dar viena iš priežasčių, kodėl pritrūkstame inžinerijos mokslų tyrėjų. Būties, finansiniai aspektai nulemia kartais ir labai gabių doktorantų ir magistrantų pasirinkimą. O moksliniam kūrybiniam darbui, ypač mechanikos srityje, reikia labai daug entuziazmo, sakyčiau, pusiau pamišimo.

Viename interviu pastebėjote, kad moksle svarbios trys dedamosios: profesinė išmintis, kūrybinė aistra ir radikalus fanatizmas. Atrodo, kad šiuolaikiniams mokslininkams daugiausiai trūksta būtent to savosios mokslo srities fanatizmo.

Taip, reikalingas sveikas pamišimas savo srityje. Jei mokslininkas mąstys standartiškai, nebus ir tobulėjimo, ir naujų atradimų. Jei mokslininkas neturi vaizduotės, bus sunku suvokti fundamentalius reiškinius, o naujos idėjos gimsta netikėtai, kitu rakursu pažiūrėjus į pasaulį. Mano nuomone, tai ir yra mokslo variklis, varantis jį į priekį. Nes bet koks be kūrybos, techniškai atliktas darbas dar nėra mokslas.

Vėl atgyja ir mokslininko vardo devalvacijos klausimas.

Ši tema dabar aktuali. Bandymas mokslą paversti komercijos ir paslaugų objektu kelia daug naujų klausimų. Jei viską vertinsime tik biurokatiškai, tai ko bus verta mokslininko asmenybė? Ką reiškia šiandien būti profesoriumi? Pririnkti reikiamą kiekį pliusų? Jei suskaičiuosime mokslininko publikacijas, ar vien iš tų kiekybinių skaičių galime spręsti, kad jis gali būti profesoriumi? Nors jei jų nėra, dar blogiau...

Ar mokslininkų darbo ir vardo devalvacija yra globalus reiškinys?

Paradoksalu, bet demokratinėse valstybėse šis reiškinys yra juntamas daug daugiau. Pavyzdžiui, tokio-

se šalyse kaip Iranas, Kinija, mokslininkai turi didelę valstybės paramą. Štai Kinijoje mokslui skiriami didžiuliai pinigai. Skiriama lėšų tiek, kiek jų reikia. Nors čia pat, šalia pasaulinių verslo ir mokslo centrų, diktuojančių madą visam pasauliui, egzistuoja ir milijoniniai vargšų kvartalai, tačiau niekam galvos dėl to neskauda. Atrodytų, kad demokratinėse visuomenėse mokslas gyvuoja natūraliomis komercializuotomis sąlygomis, tačiau jei mokslui neskiriama pakankamai dėmesio, papildomo finansavimo, mokslas savaime praranda pozicijas. Įžvelgiu ir kitą tendenciją – bežiūrėdamas į pasaulines straipsnių apžvalgas, pastebiu vis didėjančią Azijos mokslininkų lyderystę...

Skamba pesimistiškai?

Didžioji emigracija padarė savo: praradome daug protų. Šiandien mokslininkams reikėtų ne atsiskirti vieniems nuo kitų, o labiau vienyti, ieškoti bendrų temų, kad būtumėme matomi pasaulinėje arenoje. Mokslininkų bėda yra ta, kad mes nemėgstame kolektyvinio darbo. Mus tai žudo. Pastebiu, kad laimi tos komandos, kuriose nors keli mokslininkai mobilizuojasi į vieną tikslą. Šiandien labai aktualūs ir reikalingi tarpkatedriniai ir tarpfakultetiniai darbai, nes tik daugiadiscipliniai tyrimai gali duoti realų mokslo proveržį. Tyrimai vienoje katedroje? Jie tampa neperspektyvūs: ką aš su savo kolega, kurį pažįstu jau daug metų, galime atrasti naujo, mes pažįstame vienas kitą, net mūsų žinios yra beveik panašiose lygmenyse. Tai tampa rutina, o rutinoje naujos idėjos negimsta. Todėl, mano nuomone, šiandien svarbu, kad universitetas formuotų mokslininkų grupes proveržio kryptimis, konkrečios idėjos įgyvendinimui. Matyt, reikalinga ir tokio mokslinio darbo organizavimo sistema, skatinimas. Kai nėra skatinimo sistemos, kiekvienas šiame užimtame pasaulyje stengiasi atlikti visko minimaliai, drįsčiau pasakyti, dirba savigynos tikslais. Kiekvienas už save poziciją kelia nerimą. Pastebiu, kad ji būdinga ne tik vyresnės kartos mokslininkams, bet ir jaunimui.

Turbūt išgirstate ir klausimų, ar Lietuvai iš esmės reikia fundamentinių tyrimų?

Be fundamentinių mokslų nebus jokių idėjų. Fundamentiniai tyrimai tikrai yra ir bus labai reikalingi, nes jei nebus tų, kurie žengia technologijų priekyje, nebus ir pačių technologijų.

Vienas fundamentinių tyrimų lygmuo yra, kai praplečiamas dėsnių suvokimas, kitas lygmuo – atlikti pačius tyrimus, leidžiančius technologines sistemas pažinti teoriškai. Kąkada fizikų ir bioinžinierių darbų sritys stipriai skyrėsi, o dabar – artėja. Ką šiandien reiškia suprojektuoti inžinerinę medžiagą ar pažinti lazerio apdirbimo procesą? Inžinerija su fundamentinėmis žiniomis stipriai susijusi. Tai, ką daro biotechnologai, viskas superfundamentiška, bet turi ir technologinę paskirtį. Technologijos mokslų atstovai irgi turėtų remtis ne tik empirika.

Vyksta ginčai, ar Lietuva gali ir kiek gali finansuoti fundamentinius tyrimus. Klausimas subtilus. Galėtumėme ir nieko netyrinėti, nefinansuoti, o tik kopijuoti. Kita vertus, be fundamentinių žinių nebus ir technologinio proveržio. Kokia proporcija finansuoti fundamentinių mokslų

tyrimus – dar spręstina. Be abejonės, Lietuva negali skirti tiek pinigų, kiek tam skiria technologškai apsiginklavusios valstybės, tačiau jei nebus skiriama lėšų, nebus rezultatų, nebus ir mokslo.

O ar apskritai integracija į pasaulinį žinių banką yra kiekvieno mokslininko siekiamybė?

Mes integruojamės į tarptautinį mokslą, bet to dar nepakanka. Kyla diskusijos, kiek mums reikia to integravimosi. Klasikinių fundamentinių mokslų – fizikos ir chemijos – atstovai teigia, kad jei nesi aukščiausiam tarptautiniame lygmenyje, tai nesi ir moksle. Tuo tarpu technologai turi nuomonių, kad neverta švaistytis idėjomis, nes jos bus greitai išgirstos, nukopijuotos ir tobuliau pritaikytos. Tokio kontroversiškumo fundamentinių mokslų pasaulyje tikrai yra. Jei darai pasaulinio lygio darbus ir neima baimė, kad kas nors nukopijuos juos, gali neabejoti savo tarptautiniu pripažinimu. Vadinasi, norint būti pripažintam už savo kiemo ribų, reikia nuolat būti priekyje, kad konkurentai būtų nebaisūs. O jei atsiliekama nuo konkurentų – tuomet situacija jau kita...

Lietuvos žiniasklaidoje pasirodė Lietuvos mokslo elitų vertinimų ir įvardijimų. Jūsų nuomone, kas yra mokslo elitas?

Reikalingas tarptautinis pripažinimas, kad mokslininkas būtų matomas ne tik savo kieme. Gali būti mokslininkas-pedagogas, kuris dalydamas žinias kitiems mažiau rūpinasi išsikovotais pliusais savo biografijoje. Mokslininkui svarbus ir mokinių skaičius.

Sąvoka elitas šiuo atveju apima daug dalykų, tačiau, manau, yra ir bendrasis objektyvusis tarptautinis standartas: kiek mokslininkas turi partnerių užsienio šalyse, kiek ir kokiuose žurnaluose jis yra cituojamas. Šie rodikliai yra objektyvūs, tačiau galima diskutuoti, kokių laipsniu objektyvūs.

Cituojamumas savaime nėra vertybė. Priklausymą ar nepriklausymą elitui lemia asmenybė, kurios neįmanoma įvertinti jokiais rodikliais. Mano galva, gal būtų prasmingiau kalbėti apie mokslininkus kaip visuomenės elitą, kaip atsvarą reklamos žvaigždėms.

Valstybė be nepriklausomų universitetų neturi ateities. Perfrazuojant Jus, jei liks mažiau mąstančių, mažiau bus lengviau valdyti. Ar priimti drąsius sprendimus, saugoti valstybės imunitetą ir yra pagrindinė mokslo elito pareiga?

Be abejonės, mokslo elitui suteikiama ne tik garbė, bet ir pareiga. Jeigu visuomenė mato, kad universitetai negali patys priimti racionalių sprendimų, vadinasi, šlubčioja ir elito įvaizdis. Svarbu, kad mūsų mokslo elitas netaptų tuo elitu, koks jis buvo senovės Romoje, kur būtent elitas paskatino visuomenės žlugimą. Todėl turėtumėme būti atsakingi studentams ir patiems sau, kad mūsų darbai ir kalbos būtų adekvačios elito sampratai. Universitetų valdyme, manau, turėtų vyrauti pusiausvyra, kraštutinumai – ir apynasrio uždėjimas, ir nežabota laisvė – turi tik neigiamų pasekmių.

■

PUOSELĖJANTIS KRAŠTOVAIZDŽIO GROŽĮ

Viljamas Šekspyras yra pasakęs, kad gyvenimas – didžiulė scena, kurioje kiekvienas ką nors vaidina. Gyvenimas iš tiesų priverčia imtis vieno ar kito vaidmens. Ir turbūt geriausias „aktorius“ įvertinimas bei pripažinimas – atėjęs suvokimas, jog tas vaidmuo sėkmingas.

Kristina Buidovaitė

„Mano vaikystė – tarsi dviejų veiksmų pjesė, kurioje pirmas veiksmas vyko Kaune, o antras – kaime Žemaitijoje“, – pokalbį apie vaikystę pradėjo VGTU architektūros profesorius emeritas Konstantinas Jakovlevas-Mateckis. Būtent tuomet prof. habil. dr. K. Jakovlevas-Mateckis atrado architekto kelią. „Šiandien per susitikimus su baigiamųjų klasių moksleiviais visuomet akcentuoju, kad pasirenkant specialybę būtinas ne tik noras, bet ir savo galimybių įvertinimas bei pašaukimas“, – teigia VGTU profesorius emeritas.

Neseniai Miestų statybos katedros prof. habil. dr. K. Jakovlevas-Mateckis tapo 2011 metų kraštovaizdžio architektūros konkurso laureatu ir buvo apdovanotas už „Kraštovaizdžio architektūros mokslo tiriamųjų darbų kompleksą“ (atliktą 2008–2011 metais). Klausiu profesoriaus, ar tikėjosi šio apdovanojimo. „Tikėjausi“, – atsakė. Profesorius daugybę metų atidavė kraštovaizdžio architektūrai. Kita vertus, pokalbis prasidėjo ne nuo sveikinimų, o nuo sugrįžimo į vaikystę.

Profesoriau, Jūs pasirinkote architekto kelią. Ar architektūra buvo ta sritis, kurioje save suradote iš karto, ar tas kelio ieškojimas nebuvo lengvas?

Dar mokydamasis Kuršėnų gimnazijoje turėjau labai gerą piešimo mokytoją dailininką Antaną Laukutį. Jis pastebėjo, kad turiu gabumų ir noro piešti, ėmė po truputį mane įtraukti į gimnazijoje leidžiamo sienlaikraščio apipavidalinimo, dekoracijų piešimo darbus. Dirbdamas

su profesionaliu dailininku, pramokau piešimo ir kompozicijos subtilybių. Prisimenu, man net buvo patikėta paruošti gimnazijos rinkinei, vykstančiai į respublikinę spartakiadą, sportinės aprangos dizaino projektą, kurį įgyvendino to meto miesto buitinio aptarnavimo kombinato siuvėjai. Kuršėnų sportininkų aprangą Vilniuje labai gerai įvertino spartakiados vadovai. Tai man suteikė pasitikėjimo savimi.

Mokydamasis gimnazijos paskutinėse klasėse, vasaros atostogų metu lankiausi Sankt Peterburge, Taline, Rygoje, kur ėmiau vis labiau domėtis architektūra. Mane sužavėjo pastatų architektūros harmonija, jų tektonika. Čia ir atsirado noras, gal net pašaukimas, studijuoti architektūrą.

Pasirinkote mokslinį darbą. Jūsų mokslinių darbų bagažas iš tiesų gausus. Kaip vertinate jį iš šalies?

Mokslo darbų, ypač architektūros mokslų, kraitis nesikaupia savaime, nes architektūra yra ne tik mokslas, bet ir menas. Todėl, siekiant pažinimo rezultatų sistemos, reikia gilios architektūros meno analizės, o tai geriausiai pasiekama, kai tyrėjas tą meną kuria savo galva ir rankomis. Todėl, manau, geriausias ir patikimiausias architektūros mokslininkas yra turintis kūrėjo patirties.

Aš pats stojau į aspirantūrą būdamas 34 metų, įgijęs solidžios projektavimo patirties. Būtent ji leido man manyti nišas moksle, kas ir padiktavo mano mokslinių tyrimų darbų kryptį – kraštovaizdžio architektūrą. Toks tiriamo

objekto pažinimas davė geresnių bei greitesnių mokslinio darbo rezultatų. Savaimė suprantama, mokslinio darbo kraičio vertė ir rezultatai priklauso ir nuo įdedamo darbo, meilės jam, tikėjimo savo darbo rezultatais ir nuo neatitrūkimo nuo kūrybinės veiklos. Man tokia kompleksinė kūrybos ir mokslo veikla labiausiai imponuoja, nes ji beveik visada džiugina puikiais rezultatais, o tai ir sudaro mokslininko gyvenimo prasmę bei džiaugsmą.

Kaip labai teisingai pastebėjo naujasis mūsų universiteto rektorius Alfonsas Daniūnas, „mokslininko profesija – ne darbas, tai – gyvenimo būdas“. Todėl iš savo patirties galiu patvirtinti šį teiginį ir dar kartą pakartoti, kad ir man aktyvi mokslinė veikla – ne veltui praleistas laikas ir net ne darbas. Toks buvo ir yra mano gyvenimo būdas.

Kodėl būtent kraštovaizdžio architektūra? Kuo Jums patraukli ši architektūros šaka? Tenka išgirsti, kad mūsų šalyje kraštovaizdžio architektūra atsidūrusi podukros vietoje. Ypač trūksta specialistų.

Jūs savo klausimu palietėte labai opią kraštovaizdžio architektūros specialistų stygiaus problemą. Kraštovaizdžio architektūros ištakas aptinkame jau senovės Egipte, graikų ir romėnų miestuose. Anais ir vėlesniais laikais kraštovaizdžio architektūra vystėsi kartu su architektūra, miestų planavimu ir tenkino to meto visuomenės poreikius. Ši kompleksinė veikla buvo vadinama apibendrintu architektūros vardu.

Tik XX amžiuje, gerokai išaugus mokslinei ir kūrybinei veiklai, Jungtinių Tautų Tarptautinė darbo organizacija Ženevoje atskyrė pastatų architekto, kraštovaizdžio architekto ir miestų planuotojo profesijas. Tai buvo oficialus kraštovaizdžio architektūros, kaip savitos mokslo ir meno šakos, pripažinimas.

Šiuo metu šalyje profesionalių kraštovaizdžio architektūros projektuotojų ir mokslininkų turime mažokai, nėra jų šalies ir miestų valdymo institucijose. Objektų projektavimu dažnai užsiima agronomai, miškininkai, todėl kraštovaizdžio architektūros specialistų rengimas Lietuvoje tampa labai aktualus.

Kraštovaizdžio architektūros disciplina, susidedanti iš teorinio kurso ir kursinio projekto, VGTU Architektūros fakultete dėl didelių mano pastangų buvo įvesta, tačiau tik 1989 metais. Šiuo metu rengiama architektūros bakalaurų kraštovaizdžio architektūros specializacijos programa, po to jau galėsime pradėti rengti ir kraštovaizdžio architektūros magistrų programą.

Manau, kad VGTU, turėdamas kokybišką ir patirties turintį dėstytojų potencialą, kartu su Klaipėdos universitetu gali išspręsti kraštovaizdžio architektų stygiaus problemą šalyje.

Ar miestų kraštovaizdžio architektūra ir kraštovaizdžio architektūra – dvi Jūsų mokslinių interesų sritys? Ar viena kuri pirmauja, ar jos neatskiriamos ir lygiavertės? Čia negalima nepaminėti trijų tomų monografijos „Kraštovaizdžio architektūra“. Jos svaris nepamatuojamas kraštovaizdžio architektūros mokslui. O ką ši monografija davė Jums?

Atsakydamas į šį klausimą, norėčiau pateikti savo sampratą, kas yra kraštovaizdžio architektūra. Mano nuo-

mone, tai taikomoji mokslo ir meno disciplina, kryptingai formuojanti harmoningą žmogaus erdvinę aplinką: miesto ir jo dalies, miestelio, kaimo, statinių ir jų kompleksų bei kitų antropogeninių kraštovaizdžio komponentų dermę su gamtiniu kraštovaizdžio pagrindu ir atskirais jo komponentais, užtikrinanti gyvenamosios, darbo, poilsio ir kitos aplinkos kokybę. Kaip matome iš šios sampratos, miesto kraštovaizdžio architektūra yra tik vienas iš svarbiausių kraštovaizdžio architektūros erdvinės teorinės struktūros vienetų. Tačiau miesto kraštovaizdžio architektūra mūsų gyvenime vaidina labai svarbų vaidmenį. Jei Lietuvoje 1939 metais miesto gyventojų tebuvo 23 procentai, o 1990 metais – apie 70 procentų, tai prognozuojama, kad 2020 metais miestuose gyvens apie 80 procentų šalies gyventojų. Analogiška miestų augimo tendencija pastebima visame pasaulyje.

Miestų augimas sukelia didžiulį ekologinių ir socialinių problemų. Automobilai, pramonės įmonės teršia orą, vandenį ir dirvožemį, kelia triukšmą. Miestų gatvėse jau nebesutelpa automobilių srautai, todėl, vykstant į darbą ar kitais reikalais, sugaištama daug brangaus laiko, eismo įvykių metu žūva ar suluošinama daug žmonių. Aikštėse, kiemuose, ant šaligatvių pristatyta gausybė automobilių, naikinama miesto gamta. Didmiesčių gyventojai atsiduria toli nuo natūralios gamtos, priemiesčių rekreacinių miškų, paplūdimių. Tokioje aplinkoje miestų gyventojai jaučia diskomfortą, yra nesaugūs, kur kas dažniau serga nei kaimo gyventojai. Tai jau ne tik urbanistinės, techninės, bet ir ekologinės problemos, kurias turi spręsti ne tik urbanistai, architektai, bet ir kraštovaizdžio architektai. Sprendžiant šias problemas, iškyla labai svarbus miesto kraštovaizdžio architektūros tikslas – siekti darnaus sambūvio tarp miesto kraštovaizdžio gamtinių ir antropogeninių komponentų, atsižvelgiant į miesto bendruomenės poreikius bei poreikius. Šiam tikslui įgyvendinti aš ir paskyriau daugiametę kūrybinę bei mokslinę veiklą. Tam skirta ir mano trijų tomų monografija „Miesto kraštovaizdžio architektūra“. Sprendžiant miesto kraštovaizdžio architektūros problemas, teko eiti beveik neišmintais takais ir, jei galima tikėti oponentais, gal ir palikau savo pėdsaką. Todėl esu laimingas, kad siekiau ir kiek galėjau pasiekiau užsibrėžtą tikslą. Tai yra mano gyvenimo prasmė ir džiaugsmas.

Jūs laikomas savitos miesto bei pramonės kraštovaizdžio architektūros ir gamybinės aplinkos dizaino mokyklos pradininku. Kas būdinga šiai mokyklai?

Šis sudėtingas klausimas reikalauja ilgesnio aiškinimo. Miesto bei pramonės kraštovaizdžio architektūros ir gamybinės aplinkos dizaino mokykla užgimė ir išaugo man dirbant Sąjunginio techninės estetikos mokslinio tyrimo instituto (STEMTI) Vilniaus filiale Architektūrinės aplinkos formavimo skyriaus vadovu. Čia dirbau 20 metų. Skyriuje buvo trys sektoriai, dirbo daugiau nei trisdešimt specialistų. Jame buvo vykdoma ne tik kūrybinė, projektinė, bet ir mokslinė veikla. Atlikę mokslinius tyrimus, rengėme pramonės kraštovaizdžio architektūros, interjero, darbo vietos, įrangos, vizualiosios informacijos ir kitus projektus, kompleksines mokslines metodines rekomendacijas ištisoms pramonės ūkio šakoms: lengvajai,

maisto, grūdų perdirbimo, prietaisų gamybos, statybos pramonei ir kt.

Šie darbai buvo išleisti atskiromis monografijomis, knygomis, metodinėmis rekomendacijomis. Skyriuje atliekamiems mokslo tyrimo darbams reikėjo parengti mokslinius teorinius ir metodinius pagrindus, nes analogų nei šalyje, nei sąjungoje nebuvo. Man, kaip mokslo darbų vadovui, rengiant šį mokslinį teorinį ir metodinį darbą, labai pravertė mano 1969 metais apgintos disertacijos atliktų tyrimų rezultatai ir patirtis, įgyta dirbant Lietuvos staklių pramonės įmonių projektavimo bei Lietuvos statybos ir architektūros institutuose.

Gamybinės aplinkos tyrimo pagrindiniu metodologijos pagrindu buvo pasirinktas sistemų metodas. Sisteminis požiūris į gamybinės aplinkos formavimą buvo pagrįstas tuo, kad į atskirus aplinkos objektus reikia žiūrėti kaip į sistemas, kaip į vientisus, santykinai savarankiškus darinius, išskirtus iš aplinkos. Todėl mokslo tiriamuosiuose ir projektavimo darbuose turi atsiskleisti šių objektų sistemiškumas, t. y. vientisumas, tačiau kartu ir sugebėjimas dalytis į posistemius, hierarchinius lygius, išryškinant jų tarpusavio daugialypius ryšius ir pan. Todėl į šiuolaikinę pramonės įmonę aš pažvelgiau kaip į sudėtingą sistemą, kurią sudaro įmonės bendruomenė, gamtos ir antropogeniniai komponentai bei gamybinė aplinka. Čia, įmonėje, žmogus sąveikauja su gamtos bei antropogeniniais komponentais, pavyzdžiui, su techninėmis ir inžinerinėmis priemonėmis materialinių vertybių gamintojais ir pan., atitinkamoje konkrečioje aplinkoje. Todėl gamybinė aplinka turi būti suprantama kaip erdvinė teritorinė kategorija, kurios struktūravimas priklauso nuo pramonės įmonės organizacijos socialinės struktūros, pradedant nuo individo ir baigiant įvairaus dydžio socialinėmis grupėmis, kurioms, atsižvelgiant į jų veiklą, suformuojama atitinkama aplinka. Taip hierarchiškai suskirstytą gamybinę aplinką lengviau analizuoti nuosekliai pagal atskiras jos dalis, atsižvelgiant į jų subordinaciją, tarpusavio ryšius ir nepažeidžiant jos vienybės. Tai leidžia tiksliau atskleisti visos projektuojamos įmonės gamybinės aplinkos ar jos dalies formavimo tikslus ir uždavinius.

Šiuos mokslo teorinius ir metodinius principus aš taikau ir kraštovaizdžio architektūros projektavimo bei mokslo darbuose.

Pagal parengtus mokslinius teorinius principus atlikti moksliniai ir kūrybiniai darbai buvo įdiegti Lietuvos ir Tarybų Sąjungos įmonėse. Jie skatino aplinkos estetinio lygio ir gamybos kultūros kilimą bei darbo sąlygų gerėjimą. Todėl 1981 metais už šių darbų kompleksą man su bendraautoriais buvo suteikta Lietuvos valstybinė mokslo premija. Skyriaus darbuotojai apgynė tris daktaro ir vieną habilituoto daktaro disertaciją. Mokslinių ir kūrybinių darbų rezultatai buvo pripažinti ne tik šalyje, bet ir užsienyje. Buvusios TSRS mokslo ir technikos komiteto STEMTI Vilniaus filialo skyrius, kuriam aš vadovavau, buvo patvirtintas svarbiausiu šalyje, o aš buvau paskirtas vadovauti ir koordinuoti šios srities mokslinį bei metodinį darbą visoje sąjungoje. Teko vadovauti didelėms architektūrinės aplinkos formavimo programoms, kuriose dalyvavo daugiau nei 80 specialistų iš Sankt Peterburgo, Kijevo, Tbilisio, Baku ir Vilniaus filialų, bei daugeliui mokslinių darbų, atliekamų pagal Ekonominio savitarpio pagalbos šalių ir UNESCO kompleksines programas. Tačiau gaila,

kad dėl skubotos privatizacijos STEMTI Vilniaus filialas, kuris buvo pervadintas į Dizaino institutą, sunyko.

Šiuo metu jau VGTV Miestų statybos ir architektūros pagrindų ir teorijos katedrose tęsiu mokslinius darbus miesto kraštovaizdžio architektūros srityje. Labai džiaugiuosi, kad šiais klausimais du mano doktorantai praėjusiais metais apgynė menotyro mokslų daktaro disertacijas.

Kokias problemas regite kalbant apie miestų želdynų tvarkymą?

Vertinant miestų želdynus, paprastai žiūrima, ar jie tenkina gyventojų poreikius, atspindi kraštovaizdžio ir miesto savitumus, formuoja miesto įvaizdį, ar atlieka urboekologinę, architektūrinę bei socialinę funkcijas. Labai svarbu, kaip visą šį procesą stimuliuoja šalyje galiojantys želdynų normatyvai. Užsienio patirties analizė rodo, kad dažniausiai normuojami tokie želdynų parametrai kaip želdynų ploto ir miesto teritorijos ploto santykis, želdynų plotas, tenkantis vienam miesto gyventojui, bei jo priklausomybė nuo želdyno tipo ir miesto dydžio, taip pat želdyno pasiekiamumo spindulys ir kiti.

Šie parametrai yra svarbūs miestų planavimo ir kraštovaizdžio architektūros kokybės rodikliai. Mūsų šalies didmiesčiuose minėti rodikliai daugeliu atvejų nepatenkinami. Pavyzdžiui, Vilniuje vienam gyventojui įrengtų želdynų tenka tik apie 8 kv. metrus, o turėtų būti ne mažiau nei 25 kv. metrai. Trūksta želdynų artimoje žmogui aplinkoje: gyvenamuosiuose rajonuose ir kvartaluose, pavyzdžiui, Naujininkuose, Šeškinėje, Justiniškėse, Fabijoniškėse, Pašilaičiuose ir pan. Šalyje iki 2007 metų galioję kai kurie teisiniai normatyvai taip pat buvo netobuli, skylėti. Pavyzdžiui, buvo nustatyta, kad gyvenamosios paskirties sklypuose želdynams turi būti skirta 25 procentai neužstatyto sklypo ploto.

Praktika parodė, kad projektuotojai, spaudžiami užsakovų, iš viso nepalikdavo neužstatyto ploto, tad ir vietos želdynams nelikdavo. Tai akivaizdžiai matyti pažvelgus į pastatytus gyvenamųjų namų kompleksus, pavyzdžiui, A. Juozapavičiaus gatvėje, Vilniuje. Todėl vadovaudamasis šiais kriterijais kai kurių miestų želdynų, ypač gyvenamųjų teritorijų želdynų, tvarkymą vertinu nepatenkinamai. Dabartiniu metu padėtis pagerėjo. Priimti nauji miestų želdynų normatyvai, kuriuos rengiau kartu su kraštovaizdžio architektu L. Dringeliu, manau, padės pagerinti padėtį.

O kaip miesto veido problematika? Ar miestai vis dar geba išlaikyti savitą veidą? Ar jie vienodėja?

Miesto savitą veidą formuoja gamtinių ir žmogaus sukurtų komponentų visuma. Pavyzdžiui, Vilniaus miesto savitumą charakterizuoja Neries upė, tekanti per visą miestą, jos slėnio žalieji šlaitai, žaliosios Vilniaus bankuotos kalvos, juosiančios miesto centrą ir Senamiestį, Nemenčinės ir Lavoriškių miškai, Sapieginės bei Antakalnio kalvos, įsiterpusios į miesto centrą, taip pat Senamiestis, jo gatvių tinklas, aikštės, užstatymo architektūra, architektūrinės dominantės (bažnyčių bokštai, varpinės), jo silueta, panoramos ir kompoziciniai centrai: Pilies, Trijų Kryžių ir Bekešo kalnai. Tai neįkainojamos Vilniaus

miesto vertybės. Formuojant miesto urbanizuotą ir gamtinę aplinką, reikia išsaugoti jų grožį ir pabrėžti unikalumą bei tapatumą. Todėl pakalbėkime, kaip šalies sostinė, Vilnius, saugo iš daugelio išvardytų tik vieną, tačiau savitą miesto formantą – upę.

Vilniaus centre sureguliuota Neries vaga, plikos betoninės krantinės primena didžiulį neišraiškingą kanalą, kurį vietomis (tarp Žaliojo ir Mindaugo tiltų) uždengia gyvatvorės, tad eidami šaligatviu nematome net vandens veidrodžio. Nenusisėkė čia naujai pastatytas konstruktyvus, tačiau griozdiškos formos Karaliaus Mindaugo tiltas. Jis ne tik gožia šioje reikšmingiausioje miesto erdvinėje struktūroje esančią Neries upę, jos šlaitus, bet ir vizualiai pažeidžia Gedimino bei Žemutinės pilies kompleksus. Tą patį galime pasakyti ir apie ne vietoje įrengtą aikštiną prie Baltojo tilto, kuris primena „balaganą“ ir gadina naujai kuriamo miesto centro bei Neries pakrantės vaizdą. Antakalnio rajone pastatai baigia okupuoti kairįjį Neries krantą. Nepateisinamai Vilniuje buvo vykdomos ir Vokės, Riešės, Sudervės bei kitų upelių, slėnių, šlaitų ir ežerų krantų urbanizavimas, vizualus ir fizinis niokojimas. Taip iš miesto gyventojų atimama galimybė poilsiauti ir grožėtis natūraliu upės, ežero grožiu.

Analogišką padėtį šiandien matome Kaune, Klaipėdoje ir kt. Jei šis procesas bus toleruojamas, mūsų miestai praras savo savitą grožį ir taps nuobodžiais Europos provincijos miestais. Taip jau atsitiko daugelyje Vakarų Europos miestų. Kai kurie iš jų šiandien imasi radikalių veiksmų, kad atgręžtų miestus į upes, ežerus ir jūras, sujungtų jų pakrantes su miesto parkais, skverais ir pan. Pavyzdžiui, Londone šiandien svarstomi puikūs Temzės krantinių renovacijos projektai. Todėl miesto kraštovaizdžio savasties išsaugojimas, jo tvarkymas ir formavimas turi tapti bendru miesto valdžios institucijų ir bendruomenės rūpesčiu.

Sakykite, o kokia gyvenimo filosofija Jūs vadovaujate?

Mane, kaip vyresnio amžiaus žmogų, labiausiai domina gyvenimo filosofijos, džiaugsmo, prasmės ir dvasinės jaunystės išsaugojimo aspektai.

Todėl vadovaujuosi nuostata, kad žmogus pasensta tada, kai nustoja svajoti ir domėtis gyvenimu, kai atitrūksta nuo visuomenės, galvodamas, kad negali jai duoti jokios naudos, kad jis jai nereikalingas. Toks žmogus užsidaro savyje ir tampa irzlus, viskuo nepatenkintas „kalins“.

Tokios mintys – žmogaus tragedija. Aš manau, kad visuomenei reikalingas kiekvienas žmogus – jaunas ar senas. Senyvo žmogaus amžius – ne tik prabėgę metai, bet ir turimos žinios bei subrandinta išmintis.

Nuovargis, arba senatvė, kaip tvirtina amerikiečių rašytojas ir filosofas Josephas Murphy's, nepaveikia žmonių dvasinių savybių ar galių. Kantrybė, gerumas, teisingumas, gera valia, draugiškumas, ramybė, darna ir broliška meilė – tai bruožai ir savybės, kurios nesensta ir kurių taip trūksta mūsų dinamiškoje visuomenėje. Todėl ir dabar savo mokslinėje, kūrybinėje bei visuomeninėje veikloje puoselėju šias išminties vertybes: šiuo gyvenimo periodu siekiu dvasioje išlikti jaunas bei reikalingas mūsų visuomenei.

Prisiminkime Jūsų vaikystę: Jūs gimėte ir mokėtės Kaune, tačiau karo negandos nubloškė į Žemaitiją... Ar vaikystės Kaunas išliko Jūsų atmintyje? Ar širdžiai artimesnė liko Žemaitija?

Mano vaikystės Kaunas ir Žemaitija yra nedaloma visuma, kaip kad nedaloma Tėvynė. Kaune gimiau, čia mokiausi vaikščioti gimtąja žeme, išmokau skaityti, pažinti miestą, jo apylinkes. Šis pažinimas vasarą pasipildydavo naujų įspūdžių ir žinių. Šeimoje buvo puoselėjama labai graži tradicija visiems kartu vasarą praleisti Žemaitijoje, netoli Kuršėnų esančiame Micaičių palivarke. Mirus senelei, didžioji palivarko dalis buvo parduota ar išdalyta vaikams. Mano tėvas paveldėjo palivarko centrą ir 24 hektarus žemės. Kadangi šeima gyveno Kaune, o čia vasarą atvažiuodavo atostogauti, ūkį nuomojo pusininkui.

Nuostabias atostogas leidome kaime, gamtoje, tėvo gimtinėje. Buvo nepaprastai įdomu vakarais susėdus ant prieklėčio klausyti įdomiausių jo prisiminimų. Tai mus, keturis brolius, siejo tarpusavyje ir su žemaičių žeme. Todėl prasidėjus karui vokiečių, vėliau sovietų okupacijos metais, kai teko čia nuolat gyventi bei lankyti ir baigti Kuršėnų gimnaziją, nejaučiau jokios netekties, diskomforto. Netgi didžiavausi, kad gyvenu Žemaitijoje, tėvų žemėje.

O kokią savo vaikystę prisimenate?

Vaikystę prisimenu kaip dviejų veiksmų pjesę, kurioje pirmas veiksmas vyko Kaune, o antras – kaime Žemaitijoje. Kauno prisiminimai dažniausiai prasideda nuo šeimos. Šeima buvo gana tradicinė inteligentų šeima, gal kiek labiau vertinanti patriarchalinius papročius ir vertybes, nors didelis autoritetas buvo ne tik tėtis, bet ir mama. Pavyzdžiui, nustatytu laiku valgomajame visi kartu pusryčiaudavome, pietaudavome ir vakarieniaudavome. Mama stebėdavo mūsų elgesį, laikyseną, vėliau, pasitaikius progai, kiekvienam atskirai pasakydavo pastabas.

Šeimoje buvo reikalaujama, kad tarpusavio santykiai būtų tolerantiški ir dėmesingi. Mama mus mokė ne tik etiketo subtilybių, bet ir skaityti, deklamuoti, lenkų bei rusų kalbą, netgi šokti.

Šie pedagoginiai įgūdžiai mamai buvo įdiegti mokantis Peterburge kilmingų mergaičių institute. Tėtis mokė savo mamos gimtosios kalbos – vokiečių. Labai dažnai prisimenu šeimos išvykas ir iškylas prie Neries, Nemuno, keliones garlaiviu. Šeimoje vyravusi harmoninga atmosfera padarė man didelę įtaką.

Kaune mokiausi privačioje Elenos Grigiškienės pradžios mokykloje. Dažniausiai prisimenu savo mokytoją Vilių Gailių. Jis buvo lietuvininkas, pabėgęs iš Klaipėdos 1939 metais, vokiečiams ją okupavus.

Man labiausiai patikdavo jo Tėvynės pažinimo pamokos apie Lietuvos didžią praeitį ir dabarties praradimus, didžiųjų kaimynų skriaudas mums, apie būtinybę mūsų tautai susitelkti. Šiomis idėjomis jis dalijosi ir skautų sueigose, ir stovyklose prie laužo. Klasėje beveik visi buvome skautai, tad mokytojo mintis aptardavome ne tik tarpusavyje, bet ir su tėvais. Mes, vaikai, gyvenome mokytojo lyderio idėjomis. Ir šiandien pagalvoju, kad tai buvo prasmingas meilės Tėvynei ugdymas – šiandien to, deja, labai trūksta...

■

**DOC. DR. OLEGAS PRENTKOVSKIS:
„ŽURNALO SĖKMĖ PRIKLAUSO
NUO VYRIAUSIOJO REDAKTORIAUS,
KURIS KOVOJA,
KAD ŽURNALAS BŪTŲ“**

Dariaus Kučio nuotrauka

„Mokslo žurnalo „Transport“ redakcinės kolegijos atsakinguoju sekretoriumi dirbti pradėjau 2005 metais. Prisimenu, sužinojęs, kad esu paskirtas į šias pareigas, pirmiausia pagalvojau: „O siaubas! Ar sugebėsiu susitvarkyti, ar susikalbėsiu su autoriais, recenzентаis, leidyklos „Technika“ darbuotojais, ar „neužstrigs“ žurnalo leidyba?“ – pokalbį apie pirmąjį žvilgsnį į žurnalo „virtuvę“ pradėjo doc. dr. Olegas Prentkovskis. „Neužstrigo“. Žurnalas sėkmingai augo, tobulėjo, peržengė 25 metų jubiliejaus slenkstį. Ir jei tokio amžiaus sulaukęs žmogus dar laikomas jaunu, ne visai subrendusiu, tai žurnalas jau spėjo sulaukti pripažinimo ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje. Kalbamės su doc. dr. Olegu Prentkovskiu apie įmintą sėkmės formulę ir gebėjimą neprapulti elektroninės spaudos jūroje.

Kristina Buidovaitė

Olegai, papasakokite plačiau, kokios tos atsakingojo sekretoriaus pareigos?

Atsakingasis sekretorius – tarpininkas tarp autoriaus, redakcinės kolegijos narių ir recenzentų. Anksčiau, kol nevyko elektroninė leidyba, tarpusavio bendravimas vyko elektroniniu paštu, į kurį autoriai siųsdavo straipsnius, užklausas, pasiūlymus, priekaištus, atsakymus į recenzentų pastabas. Tuomet elektroninius laiškus buvo patikėta perskaityti redakcinės kolegijos atstovui arba juos skaitydavo vyr. redaktorius, kuris paprastai ir nutardavo, ar gautą straipsnį reikia siųsti recenzuoti. Nusiųsdavo elektroniniu paštu, lygiai taip pat sulaukdavo atsakymo. Žinoma, recenzijas buvo galima pateikti įprastu paštu, faksu arba užnešti į redakcinę kolegiją. Virtualaus bendravimo rezultatas – kalnas popierių, elektroninėje pašto dėžutėje pasiklydę laiškai, ant stalo krūva siųstų faksu arba skenuotų recenzijų. Nepatogu ir sudėtinga.

Nuo 2010 metų įdiegtos elektroninės terpės: viena jų – straipsnių pateikimo ir recenzavimo *Scholar One Manuscripts*, kita – leidybos *CATS – Central Article Tracking System*. Abi palengvino autorių, recenzentų, redakcinės kolegijos ir leidyklos darbuotojų gyvenimą.

Mūsų žurnalas pirmasis VGTU, galbūt ir Lietuvoje, prieš metus įdiegė minėtą elektroninę straipsnių pateikimo ir recenzavimo terpę *Scholar One Manuscripts*. Bet kuris autorius, kad ir kokiame pasaulyje šalyje jis gyvena, žinodamas, kad egzistuoja žurnalas „Transport“, ir jam tinka tematika, keliama reikalavimai, gali patogiai užsiregistruoti, sukurti sau ir bendraautoriams darbo sritį elektroninėje žurnalo terpėje. Paskirtiems recenzentams taip pat suteikta galimybė prisijungti prie sistemos.

Apie bet kokią naują veiksmą sistemoje automatiškai siunčiamu elektroniniu laiškeliu informuojamas atsakingasis sekretorius. Aš perskaitau tai, ką gaunu, įvertinu, ar autoriaus pateiktas mokslinis straipsnis atitinka žurnalo tematiką. Jei atitinka, pasitariu su redaktoriumi, kas galėtų būti straipsnio recenzantai. Vieną straipsnį recenzuoja nuo dviejų iki keturių recenzentų, kurie elektronines recenzijas pildo toje pačioje žurnalo elektroninėje terpėje. Gavęs jas, analizuoju, sprendžiu, ar pateikti komentarai yra svarbūs. Galiausiai ateina eilė autoriui straipsnį pataisyti. Tai yra mechaninė atsakingojo sekretoriaus darbo pusė.

Kita vertus, su recenzентаis nuolat tenka diskutuoti ir netgi juos įtikinėti, kur brėžti ribą sprendžiant, ar pateiktas mokslo straipsnis transporto tematikos, ar ne visai. Kai kurie mokslo žmonės sako: „Jei transporto priemonė rieda keliu, vadinasi, tai *transportas*, bet jei ji stovi ir veikia tik variklis, tai jau ne *transportas*, o *mechanika*.“ Arba, kad vidaus degimo variklių deginiai tai pat ne *transportas*, o *aplinkosauga*. Aš nesutinku. Tad kartais turiu ir pasiginčyti su recenzентаis.

Dabar recenzijos rašomos tik anglų kalba. Išimtis taikoma nebent tuomet, jei recenzentas ir autorius iš Lietuvos, tokiu atveju leidžiame rašyti lietuviškai. Bet jei antrasis recenzentas yra ne lietuvis, jau tampa sudėtingiau.

Taip pat mes pirmieji išbandėme elektroninės leidybos terpę *CATS – Central Article Tracking System*. Kai straipsniai baigti recenzuoti, redaguoti ir pasiekia VGTU leidyklą „Technika“ (nuo 2011 metų mūsų patikimas leidėjas-partneris „Taylor & Francis“), kitas atsakingojo sekretoriaus žingsnis – iš leidyklos gautą straipsnio

maketą patikrinti, ar nėra įsivėlusių klaidų, netikslumų. Straipsnio maketą tikrina ir autorius. Galiausiai maketuo- tojas viską dar kartą pataiso ir tuomet paskutinį maketą, prieš patvirtindamas leidimą straipsnį skelbti, pasižiūriu tik aš.

Pasaulyje leidžiama daug techninės-mokslinės litera- tūros, sukurtos mokslinės informacijos duomenų bazės, kad būtų galima susipažinti su tyrėjų mokslo tyrimų rezul- tatais vienoje arba kitoje srityje. Transporto sfera taip pat ne išimtis. Iki 2010 metų atsakingajam sekretoriui taip pat buvo patikėta skelbti informaciją kai kuriose duome- nų bazėse, dabar šį darbą perėmė leidyklos darbuotojai.

Ar nepavargstate nuo mechaninio darbo, kuris iš esmės kartojasi nuolat – tik straipsniai kiti, bet visa kita juk nesikeičia?

Nuo mechaninio darbo nepavargstu, nes darbas ne visai mechaninis, daugiau tai darbas su kompiuteriu. Su džiaugsmu stebiu, kaip tobulėja autoriai, kaip jie sklei- džia informaciją apie žurnalą savo kolegoms, t. y. kitų straipsnių autoriams, kaip siūlosi recenzuoti straipsnius. Vadinas, mokslo visuomenė žurnalui neabejinga.

Ar keletą kartų skaitydamas straipsnius leidžiate sau sustoti, pamąstyti, kad galbūt aš rašyčiau kitaip? Ar Jūs stengiatės vertinti straipsnį tik tiek, kiek tai reikalinga Jūsų darbui?

Jeigu straipsnyje kas nors tikrai kliūna, parašau savo pastabas autoriui – lyg ir dar vienas recenzentas.

Žurnalas „Transport“ pripažintas Lietuvoje ir užsien- je. Kokios emocijų Jums tai sukelia?

Tai sukelia tik teigiamų emocijų. Prisimenu tuos laikus, kai daugėjo autorių iš ES šalių. Manėme, kodėl nerašo amerikiečiai? O dabar jau tikrai rašo. Galvojome, dėl kokių priežasčių mes nežinomi japonams? Ir toje ša- lyje atsirado bendraautorijų. Straipsnių autorių geografija nuolat plečiasi, ir tai yra šaunu. Dar kartą pasikartosiu: matyt, mes įdomūs ir reikalingi.

Taigi, autorių daugėja?

Jų tikrai daugėja. Elektroninė leidyba, bendradarbia- vimas su leidykla „Taylor & Francis“ atvėrė mums vartus į užsienį. Be to, pavarčius pirmuosius ir paskutiniuosius žurnalo numerius galima surasti tuos pačius autorius, iki šiol sėkmingai gvildenančius įvairias transporto prob- lemas. Skirtumas tik tas, kad prieš 26 metus jie buvo aspirantai arba doktorantai, galbūt jauni docentai, o da- bar – solidūs profesoriai. Be abejo, pasikeitė jų publikuo- jamų straipsnių kokybė – dabar tai aukšto lygio mokslo publikacijos, vertingos moksliniu ir taikomuoju požiūriu ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje.

O ar sunku buvo prisibelsti į „Taylor & Francis“ duris?

Aš galiu pasakyti, kad leidykla-partneris „Taylor & Francis“ žiūri į mūsų žurnalą ne kaip į kažkokį „žurnaliu- ką“ iš VGTU ar iš Lietuvos. Esu įsitikinęs ir galiu drąsiai

teigti, kad mūsų ir kitus VGTU žurnalus jie laiko lygiaver- čiais partneriais – rūpinasi, pataria, globoja, gina.

Jūs matote daugiau elektroninės spaudos pliusų nei minusų, bet neretai kalbama, kad ji nėra labai populiari ir nepajėgia pralenkti popierinės spaudos. Kaip supran- tu, žurnalui „Transport“ tai toli gražu negresia?

Straipsnių pateikimas elektronine forma yra geriau- sias būdas vienos ar kitos srities informacijai surasti „straipsnių visatoje“. Pavyzdžiui, visose bibliotekose vis dar naudojami senoviniai katalogai – popierinės kortelės surikiuotos dėžutėje pagal tam tikras abėcėlės raides, autorių arba tematiką. Vartyti tokias korteles dėžutėse ir ieškoti informacijos yra nepatogu – privalai vykti į biblio- teką, taisyti dėžutes bei vartyti korteles. O elektroninė straipsnio rinkmena (taip pat jo santrauka bei reikšminiai žodžiai) skelbiama konkrečiose teminėse duomenų ba- zėse. Ši rinkmena, naudojant tam tikrus ryšius, siejama su kitų panašių straipsnių rinkmenomis. Tai tik padeda informaciją ar straipsnį aptikti teminėje duomenų bazėje, kurias dažniausiai prenumeruoja mokslo ir akademinės įstaigos, arba internetinėje erdvėje.

Kaip suprantu, Jums informacinės sistemos nėra kietas riešutėlis?

Mokykloje mokiausi klasėje, kur sustiprintu lygiu buvo mokoma matematikos ir informatikos. Ir tai buvo privalu- mas. Jei įprastos klasės draugai buvo „pasmerkti“ tapti vairuotojais arba siuvėjomis, tai mes, matematikai, nuo 1988 metų trejus metus intensyviai lankėme VU viešojo naudojimo skaičiavimo centro profesinio rengimo kursus. Aš esu programuotojas, todėl įdiegus leidybos sistemą ją perprasti nebuvo sunku. Ir anksčiau teko „globoti“ inter- neto svetainę, kurioje buvo publikuojami visi nuo 1986 metų leidžiamo žurnalo numeriai. Kita vertus, visuomet galiu pasitarti su VGTU leidyklos „Technika“ arba su „Tay- lor & Francis“ atstovais. Prisimenu, tik įdiegus recenzavi- mo ir straipsnių pateikimo sistemą, sulaukdavau kolegų iš kitų mokslo žurnalų prašymų pagelbėti. Dabar ir jie viską moka!

Šiais laikais svarbu per labai trumpą laiką nuveikti kuo daugiau darbų. Ar ir Jūs galite džiaugtis spartesniu darbu?

Žinoma, ir spartesniu darbu, ir geresne kontrole. Anksčiau kažkas kažkur pradingdavo, autoriai ir re- cenzantai galėjo atsikalbinėti. O dabar tokių problemų nekyla.

Ar sudėtinga bendrauti su autoriais, recenzентаis?

Pirmiausia, aš galiu iš karto atmesti straipsnį, tą patį gali padaryti ir žurnalo vyriausiasis redaktorius. Būna, kad autorius, kurio straipsnį atmetu, vėl kažką siunčia, bet vyriausiojo redaktoriaus jis pasiekti negali – pirmiau- sia turi įveikti mano kontrolę. Žinoma, jei gauto moksl- nio straipsnio tema atitinka, jį parodau vyr. redaktoriui, tuomet jis pataria, kaip elgtis. Būna ir vyriausiojo redakto- riaus verdiktas – straipsnį atmesti.

Kartais man tenka ir patarėjo vaidmuo. Nereikia į mokslą žvelgti tik iš savo varpinės: jei stovi automobilis – tai *mechanika*, jei yra kelias – tai *kelių inžinerija*, o jei rieda ratas ar riedlentė, ar važiuoja mašina, tuomet jau *transporto inžinerija*. Transportas kaip taburetė, tad svarbu trys dedamosios – keleiviai (ar kroviniai), transporto priemonė ir keliai, kuriais vežama. Aišku, minėta trijulė svarbi tikroje aplinkoje, kur papildomų dedamųjų neišvengsi... Kas atsitinka, jei viena taburetės koja nukertama? Lygiai taip pat ir su transportu.

Ar būna, kad straipsnis sulaukia labai skirtingų recenzijų?

Paprastai, jei recenzijose siūloma straipsnį atmesti, jis yra atmetamas. Jei atmesti ir priimti, po autorių pataisymų jis siunčiamas recenzuoti dar kartą. Jei siūloma priimti ir peržiūrėti iš esmės, tuomet siunčiama vertinti trečiajam recenzentui.

Bėgant metams pastebėjome, kad kitų šalių recenzentai labai skirtingi. Pavyzdžiui, vienu šalių autoriai yra labai principingi, visai nežiūri, kas yra autorius, t. y. iš kokios įstaigos, šalies ir pan. Kitų šalių recenzentai labai gina autorius iš tos pačios šalies, o iš kitų – labai kritikuoja. Bet tai dirbtina. Atsirinkome žmones, kurie taip elgiasi. Be to, autorius dabar nežino, kas recenzuoja jo mokslinį darbą. Nuo kitų metų yra planuojama, kad recenzentas nežinos ir kieno straipsnį recenzuoja. Mes naudojame informacijos plagijavimo ir pasikartojimo nustatymo elektroninę terpę *iThenticate*. Straipsnio elektroninė rinkmena „įkraunama“ į minėtą terpę. Jei sutapimų pasitaiko iki 30 proc., pvz., autorius rašo apžvalgą, ir visos dalys pacituotos, tuomet viskas gerai, kitu atveju, tai jau plagiatas. Autoriui siunčiame elektroninę ataskaitą, kad šis savo darbą patobulintų arba perrašytų, galiausiai, pacituotų sąmoningai arba netyčia praleistus šaltinius. Paprastai, sulaukę mūsų raginimų, autoriai elgiasi tinkamai.

Užsienio recenzentai arba vertina objektyviai, arba remia kolegas. O kaip elgiasi lietuviai recenzentai?

Vieni kitų negiria ir negloboja. Nors mes paprastai stengiamės, kad abu recenzentai nebūtų lietuviai. Užsieniečiai pranašesni, nes turi prieigą prie daugiau duomenų bazių, tad gali pastebėti ir patikrinti daugiau sutapimų. Be to, recenzuoja ne tik redakcinės kolegijos nariai. Jei redakcinės kolegijos narys nėra kažkurios temos specialistas, jis gali rekomenduoti kokį kitą specialistą.

Darbą palengvina ir reglamentuoti terminai. Straipsnį peržiūrėti turiu per 2–3 dienas, recenzento darbui skirta 21 diena. Nėra taip, kad atsiunčiamas straipsnis, ir jis sau guli stalčiuje keletą mėnesių. Elektroniniai darbo metodai pasiteisina. Žinoma, būna, kad kažkas vėluoja. Kartą recenzijos laukėme net 123 dienas, nors pats straipsnio leidybos procesas nuo pateikimo iki išleidimo teoriškai užtrunka maždaug nuo dviejų savaitių iki 45 dienų, jei nevertinama straipsnių, priimtų spaudai, eilė.

O ar daug straipsnių taip ir neišvysta dienos šviesos?

Mūsų žurnalas paprastai atmeta apie 50 proc. straipsnių. Jei pateikta 160, pusė yra atmetama. Straips-

nio mokslinio lygio vertinimą vykdo vyriausiasis redaktorius, aš ir recenzentai. 25 proc. pateikiamų straipsnių atmetami net nerecenzuoti.

Ar žurnale rašo ir jaunieji Lietuvos mokslininkai?

Rašo Lietuvos, ES ir kitų šalių doktorantai. Esame sulaukę netgi kinų magistrantų mokslinių bandymų. Mes praktikuojame, kad jei doktoranto rašomas straipsnis yra svarus, jis gali rašyti savarankiškai, be mokslo vadovo. Esame sulaukę tokių straipsnių.

Turbūt Jūsų darbas toli gražu nėra ramus?

Jis neramus. Tačiau žurnalas „Transport“ – gyvenimas, tad savo gyvenimo bent kol kas keisti nenorėčiau. Žinoma, yra ir kitų darbų, bet šiam skiriu labai daug laiko.

Koks žurnalo ilgo gyvavimo receptas?

Pasaulyje ir Lietuvoje leidžiama daug žurnalų, kurie kardinaliai keitė ne tik savo pavadinimą, bet ir publikuojamų straipsnių tematiką. To negalima pasakyti apie žurnalą „Transport“ – jis nuo pat įkūrimo yra transporto inžinerijos temas nagrinėjantis žurnalas. Šiek tiek keitėsi pavadinimas, bet ir jis visada buvo neatsiejamas nuo transporto.

Tad šiandien žurnalas „Transport“ yra vienintelis vien transporto inžinerijos temas gvildinantis žurnalas Lietuvoje, kiti – tik šiek tiek susiję su transportu arba informaciniai.

Visus žurnalo gyvavimo metus jam vadovavo ir vadovauja profesorius Adolfas Baublys. Aš mokslo žurnalo „Transport“ redakcinės kolegijos atsakinguoju sekretoriumi visai netikėtai pradėjau dirbti 2005 metais. Prieš tai rašiau į šį žurnalą, bet kaip viskas atrodo viduje, nė nenumaniau.

Žurnalo sėkmė, mano galva, priklauso nuo vyriausiojo redaktoriaus, kuris iškovojo, kad tas žurnalas būtų. Nes iki 1986 m. visi Lietuvos mokslininkai galėjo rašyti tik į Rusijoje, Baltarusijoje, Ukrainoje ar kitose buvusios SSSR šalyse leidžiamus žurnalus. Lietuvoje taip pat nebuvo ginamos transporto srities disertacijos. Prof. A. Baublys ministerijų darbuotojams įrodė, kad Lietuvoje reikia plėtoti transporto sferą. Tuomet kartą ar du per metus pradėtas leisti mokslo straipsnių rinkinys. Svarbu ir tai, kad redakcinė kolegija surastų bendrą kalbą. Dėl to būtina suburti kompetentingų recenzentų ratą, bendradarbiauti su redakcinės kolegijos nariais. Būna, kad recenzentai patys dar ir rašo į žurnalą, tad neišvengia kolegų kritikos. Tačiau sąžiningai pataiso tai, kas sukėlė abejonių, ir toliau tinkamai vykdo savo, kaip recenzento, pareigas. Taip pat sėkmę lemia ir tarptautinis leidėjas bei elektroninė žurnalo sklaida.

Ar nepasigailstate buvimo kitoje barikadų pusėje – autoriaus statuso?

Nepasigailstu, nes ir esu autorius. Rašau straipsnius transporto inžinerijos tematika ne tik į mūsų, bet ir į kitus žurnalus bei leidinius.

■

DR. JOLANTA TAMOŠAITIENĖ: „NEPAKANKA VIENĄ KARTĄ PARAŠYTI DISERTACIJĄ AR PORĄ REIKALAUJAMŲ STRAIPSNIŲ“

JAU NOJ I KARTA

„Noriu paskatinti jaunas žmones dirbti universitetui, kad jaunoji VGTU mokslininkų karta, kuriai priklausau ir aš, nepatingėtų rašyti, mąstyti ir kartu kurti Lietuvos mokslą, pratęsti jo tradicijas. Tai, ką sukuriame šiaudien, turėsime rytoj“, – sako jauna ir produktyvi mokslininkė dr. Jolanta Tamošaitienė. Už mokslinius rezultatus jai skirta L. Stuokos-Gucevičiaus stipendija, už geriausią mokslo darbą technikos srityje – Lietuvos mokslų akademijos jaunųjų mokslininkų apdovanojimas, o jos straipsniai, kurių šiandien yra jau daugiau nei pusė šimto, dažnai cituojami pasaulinėje mokslinės literatūros erdvėje. Keletas jų – labiausiai cituojami pasaulyje statybos inžinerijos ir verslo srityse.

Su Statybos fakulteto prodekane Jolanta Tamošaitiene apie mokslinę sėkmę kalbėjomės metaforų kalba. Anot pašnekovės, bendraujant su studentais, skaitant mokslinę literatūrą, atliekant mokslinius tyrimus tarsi ugnikalnis veržiasi naujos idėjos... Klausiu, o kas būna, jei ant to minčių ugnikalnio užpilama vandens? Juk užpilama, tiesa? „Taip, užpila. Tai taip pat motyvuoja“, – teigia mokslininkė, kurios požiūris į pasirinktą profesiją atspindi kita metafora: „Medžiotojas, bėgdamas paskui antilopę, stataus kalno nepaiso.“ „Taip, profesiniame gyvenime stataus kalno nepaisau, mėgstu užsibrėžti tikslus ir jų siekti – rezultatai vėliau ar anksčiau ateina. Esu įsitikinusi, kad kiekvienas žmogus, turėdamas noro, gali pasiekti tikslą. Tas siekimas, nors ir atimdamas jėgų, duoda daug gyvenimo džiaugsmo“, – įsitikinusi Jolanta Tamošaitienė.

IŠ STATYBOS VERSLO Į UNIVERSITETĄ. Pati pradžia buvo sėkmingai baigtos bakalauro, magistro studijos, laimėta L. Stuokos-Gucevičiaus vardinė stipendija, laimėtas konkursas trijų mėnesių stažuotei Vokietijoje. Prieš vienuoliką metų, pirmą kartą dalyvaudama VGTU rengiamoje jaunųjų mokslininkų konferencijoje „Mokslas – Lietuvos ateitis“, dar nesusimąsčiau, kad tai mano mokslinio kelio pradžia. Po bakalauro studijų pradėjau gamybinę veiklą, dirbau įvairiuose statybos įmonių padaliniuose. Atėjau į gamybą kaip tik tada, kai statybos sektorius tik pradėjo kilti iš didžiulės krizės. Atlyginimo tekdamo laukti tris ir daugiau mėnesių... Dalyvau apie 70 įvairių – ypatingų ir neypatingų – statinių statyboje. Pirmasis objektas – 40 milijonų litų vertės... Pirmas psichologinis šokas – išmokti susitaikyti su mintimi, kad tie 40 milijonų – tik įrankis, o ne realūs pinigai didelėje storioje piniginėje... Įgijau projekto dalies vadovės kvalifikacijos atestatą, dirbau įvairiose pareigose, nuo „skaičiuotojos“, sąmatų sudarytojos, ekonomistės, gamybos skyriaus vadovės iki įmonės direktorės, tačiau visada jaučiau, kad galiu daugiau, nors ir ėjau atsakingas pareigas. Dirbant statybos versle mane nuolat lydėjo jausmas, kad galiu nuveikti daug daugiau nei dariau tuo metu. Į universitetą grįžau po penkerių metų, praleistų versle. Jaunam žmogui labai svarbu tobulėti, todėl doktorantūros studijos man buvo naujas iššūkis ir naujos galimybės, kurias priėmiau net nedvejodama. Viduje žinojau, kad doktorantūros studijos bus lemiamas mano sprendimas ir kad tai pakeis gyvenimą negrįžtamai.

PRODUKTYVUMAS. Rezultatai atėjo greitai. Reikėjo atlikti kai kuriuos „namų darbus“: mokiausi anglų kalbos, porą metų skaičiau tik mokslinius straipsnius ir mokslines knygas, rengiau sau įvairias temines apžvalgas ir tik sukaupusi atitinkamą bagažą galėjau teorines žinias pritaikyti konkrečių su statyba susijusių problemų sprendimui. Puikiai atsimenu savo pirmąjį bandymą parašyti mokslinį straipsnį. Mano disertacijos vadovas profesorius E. K. Zavadskas, nors ir pagyręs mano ryžtą rašyti mokslinius straipsnius, pasiūlė išmesti „į šiukšlių dėžę“... Daugelis po tokio emocinio šoko galbūt tuo ir pabaigtų karjerą, tačiau man tai buvo geriausia psichologijos pamoka, paskatinimas, už kurį esu dėkinga. Po

pusantrų metų intensyvaus darbo mano pirmasis mokslinis straipsnis visgi buvo priimtas... Rašant straipsnius ir disertaciją buvo naudingos praktinės žinios. Tiksliai žinojau, su kokiomis praktinėmis problemomis susiduriama gamyboje, todėl kėliau sau tikslą: praktines problemas spręsti pasitelkiant mokslinius metodus. Svarbu, kad rašant disertaciją buvo sukurti nauji metodai, kurie buvo pritaikyti šiuolaikinių statybos valdymo problemų sprendimui. Pergalė Lietuvos mokslų akademijos jaunųjų mokslininkų mokslo darbų konkurse man buvo įpareigojimas tęsti mokslinę veiklą toliau. Tai vertinu, kaip nueitą atkarpą, kurios pabaigoje atsivėrė naujos galimybės.

APIE PARAŠYTĄ DISERTACIJĄ. Iš statybos verslo atsinešiau didelį „portfelį“ problemų, kurias, taikant mokslinius sprendimų priėmimo metodus, galima išspręsti. Daugiatikslių sprendimų priėmimas – paskutiniuosius dešimtmečius plačiai nagrinėjama tema, tačiau ji toli gražu nėra „išsemta“ ir tebelieka viena iš aktualiausių. Šiandien statybos pasauliui taisyklės diktuoja ypatingos laikmečio sąlygos, išpūdingų greičių technologijų lenktynės. Šių lenktynių priekyje žengia sprendimai. Jei architektas – dinamiškos specialybės atstovas – sukuria naujo išpūdingo pastato projektą, tai vadovaujantis sprendimų metodika, modeliais bei taikant kitas pažangias priemones ir instrumentus, taupant statybai reikalingus išteklius, taikant pažangius statybos metodus šį pastatą galima pastatyti ir realybėje. Architekto idėją įgyvendina labai daug – kartais net tūkstantis ar daugiau darbuotojų. O darbuotojų valdymas neatsiejamas nuo naujo požiūrio, racionalumo ir darnos siekiančios sprendimų priėmimo metodikos. Štai Kinijoje dangoraižis pastatomas per 36 dienas – tai įgyvendinti padeda tik kruopštus planavimas ir tikslingų sprendimų ir jų grupių priėmimas. Google scholar surinkus žodžių junginį *sprendimų priėmimas*, iškrinta daugiau nei milijonas publikacijų... Tai dar kartą įrodo, kad tema aktuali ir populiari visame pasaulyje, atvira vis naujų sprendimų priėmimo metodų atsiradimui, kurie taikomi ne tik technikos, bet ir kitose mokslo srityse. Daugiatikslio vertinimo metodai neatsiejami ir nuo darnos. Šiuo metu pasaulyje jau sėkmingai projektuojami ir statomi „eko“, „žalieji“ namai bei energiją taupantys pastatai: energija gaunama iš saulės ir vėjo, pastatuose, kurių fasadas – tik stiklas, natūrali šviesa didina juo besinaudojančių žmonių komforto jausmą, o nuo stogo surenkamu lietaus vandeniu laistomas žiemos sodas. Šių sprendimų pritaikymas Lietuvos sąlygoms ir pastatų renovacijai – naujai keliamas uždavinys specialistams.

APIE „PROTŲ NUTEKĖJIMĄ“ IR MOKSLININKŲ BUITĮ.

Kiekviena karta susiduria su sunkumais. Mano kartos ryškė – emigracija. Problemų, su kuriomis susiduria jauni mokslo žmonės, yra nemažai. Galbūt dėl šios priežasties dažnas ieško laimės kitur. Deja, retas kuris pasirenka sunkų darbą, o nori greito rezultato. Finansinis iššūkis mano kartai ypač aktualus. Dažnai buitį turi tik du pasirinkimo variantus – būti čia ir krūpčioti nuo minties apie artėjančią paskolos atidavimo datą ar vykti ten. Buities reikalų perkėlimas į antrą planą – jau jaunojo mokslin-

„Kaip atremčiau abejojančiųjų teiginį, kad rašomi straipsniai neturi didelės taikomosios vertės? Atremčiau Mahatmo Gandhi žodžiais: „Pirmiausia jie tave ignoruoja, po to jie iš tavęs juokiasi, po to jie tave puola. Tada tu laimi...“ Manančiųjų, kad gali tai padaryti, yra labai daug, tačiau darančiųjų yra tik vienetai...“

ninko žygdarbis. Tai tikrai nėra paprasta. Kita vertus, žvelgiant į pasaulines tendencijas, daug žmonių važiuoja dirbti ir studijuoti į JAV tam, kad vėliau grįžę į savo šalį galėtų plėtoti mokslinę veiklą ir taip prisidėtų prie savo šalies ekonomikos vystymo. Tačiau dažniausiai atsitinka taip, kad dauguma emigrantų pasilieka svetimoje šalyje. Lietuvos mokslų taryba ir kitos institucijos remia jaunų mokslininkų, doktorantų dalyvavimą konferencijose ir kitą mokslinę veiklą, tačiau mes dar per retai naudojames šiomis galimybėmis.

Ar buvo kvietimų likti užsienyje? Buvo. Be abejonės, pasiūlytas užmokestis buvo daug kartų didesnis nei čia, Lietuvoje. Mano apsisprendimą lėmė noras būti arčiau savo šaknų. Manau, kad tik savo šalyje galima gyventi visavertį gyvenimą ir dirbti. Daugelis studentų neišnaudoja, pavyzdžiui, universitetų siūlomų studijų užsienyje galimybių ir mieliau renkasi emigraciją, neįvertindami to, kad įgiję patirtį ar praktiką studijų metu, jie tampa patrauklesni ir vietinėje, ir užsienio darbo rinkoje. Naujos galimybės atsiveria ir šiuo metu, kai II pakopos studijos organizuojamos išduodant keliose šalyse pripažįstamus diplomus. O įsitvirtinti užsienyje, kaip aukštos kvalifikacijos specialistui iš kitos šalies, yra nepaprastai sunku ir pavyksta nedaugeliui. Galbūt daugelis problemų gali būti sprendžiamos per glaudesnį bendradarbiavimą, būsimesiems jauniems mokslininkams jungiantis į mokslo draugijas.

PO STAŽUOTĖS VOKIETIJOJE. Tarptautinė patirtis yra labai svarbi. Ji privaloma kiekvienam – tiek studentui, tiek dėstytojui. Tiesioginis dėstytojo ir studento bendravimas, verslo partnerių tarpusavio pagarba ir disciplina – tokias savybes mačiau lankydamasi Vokietijoje. Toks bendravimo stilius būdingas tiek statybos objektuose, tiek pasitarimuose. Visur priimtinas tik kokybiškas rezultatas. Įdomiausia, kad Vokietijoje valdymo ir kiti procesai vyksta be streso. Mūsų krašte to dar labai trūksta. Mūsų statybos valdymo tradicijos skiriasi nuo Vakarų Europos, statybas veikianti aplinka yra dinamiška, tad nenuostabu, kad susiduriame su įvairiomis rizikomis ar nenumatytais atvejais.

APIE „VYRIŠKĄ“ SPECIALYBĘ – STATYBAS. Negaliu inžinieriaus specialybę vadinti vyriška, o statybų verslą – „vyrišku“ verslu. Žodis „statybos“ – moteriškos giminės... Kompanijose, kuriose dirbau, atsakingas pareigas užima tiek moterys, tiek vyrai. Moksliniuose straipsniuose minima, kad konkrečiose srityse, pavyzdžiui, valdymo, moterys turi galimybę pasiekti net geresnių rezultatų. O vertinant ir užsienio šalių praktiką, moterų statybų versle turi tik daugėti. Klausiate, ar buvo momentų, kai norėjosi trenkti kumščiu į stalą ar moteriškai pravirkti? Gamyboje svarbus laikas, todėl renkuosi trumpiausią kelią be ginčų ir be ašarų. Tai tik apsunkina problemų sprendimą, atima energiją, o rezultato neduoda. Ir visuomet yra išeitis, jei jos ieškai. Kitas klausimas: ar sunkiau moteriai padaryti karjerą statybos sektoriuje? Taip, tikrai yra sunkiau, ir, manau, kad apskritai moteriai sunkiau visose gyvenimo srityse.

VYRESNIOJI MOKSLININKŲ KARTA. Žaviuosi senąja mūsų mokslininkų karta – žmonėmis, kurie yra tikrieji mūsų universiteto *Sapere aude*. Mes turime labai daug

patyrusių, kompetentingų mokslininkų, kurie geba įkvėpti ir motyvuoti jaunus mokslininkus. Jauni žmonės, siekdami greitos sėkmės, kartais tiesiog nemato, kiek dalykų jie gali išmokyti ir kuo jie gali tapti pasitelkdami vyresniosios kartos mokslininkų išmintį. Pati, būdama dėstytoja, pastebiu studentų apatiją, per mažą susidomėjimą studijomis ir jų teikiama nauda. Mes, jaunoji karta, kartais esame pernelyg užsisiklę savo rate, savo būtyje, neįvertiname ir nepasidomime, ką tokio yra nuveikę mūsų mokytojai.

PROFESINĖ KŪRYBA IR IŠMINTIS. Idėjos straipsniui ateina netikėčiausiu metu, nesirenka nei laiko, nei vietos. Kartais jos ateina stovint autobusų stotelėje. Iš gamybos atsinešiau didelį „portfelį“ problemų, kurios jau šiandien sprendžiamos taikant naujausius metodus, kuriant racionalius modelius. Džiaugiuosi, kad bent jau mažesnė dalis mano idėjų, padedant komandai, jau yra įgyvendintos. Naujausiuose personalo vadybos vadovėliuose rašoma, kad du plius du nelygu keturi. Kodėl ne keturi? Kartais jaunų mokslininkų savybės, jų energija tai paneigia... Gali būti ir penki, ir šeši...

Būti mokslininku – gyvenimo būdas. Jis neturi nei apibrėžto darbo laiko, nei laisvų savaitgalių... O jei ir yra pertraukos, tai tik tam, kad būtų subrandinta nauja mintis, metodas ar išspręstas uždavinys... Iš prigimties žmonės yra stiprūs. Tai mane įkvepia nesustoti ir dirbti toliau. Klaidų būna. Jos būdingos visiems. Stengiuosi į klaidas ir išbandymus žiūrėti daugiau filosofiškai: nėra nieko neįveikiamo, yra tik netinkamos priemonės, visada yra sprendimas, reikia jį tik atrasti.

Informacinį kodą, esu įsitikinusi, atsinešame iš vaikystės. Paradoksalu, kad vaikystėje mano mėgstamiausia knyga buvo „Tiškučio akademija“, pasakojanti apie akademijos gyvenimą ir mokslininko Tiškučio tyrinėjimus ir atskleistas paslaptis... Dėstytojo profesija man visada atrodė ypatinga, o mokslinis darbas – tarsi iš fantastikos srities. Šiandien, būdama abiejų sričių atstovė, suprantu, kad kuriamos svajonės turi savybę pildytis. O kai sutelkiamos visos jėgos, jos tampa neišvengiamos...

STUDENTAI. Dažnai studentai skundžiasi, kad duodu jiems daug užduočių. Aš jiems sakau: „Knygos į statybos aikštelę neatsinešite.“ Studijų laikas skirtas studijoms. Džiaugiuosi, kad atlikdama mokslinius tyrimus ir gaudama naujus rezultatus galiu tai perteikti ir studentams. Turime stiprią statybos inžinerijos mokslų mokyklą. Esame lyderiai. Padėti lygybę tarp šių mokslų ir studijų būtų idealu. Turbūt visi dėstytojai susiduriame su dideliu iššūkiu – kaip studijas padaryti kuo patrauklesnes, kad studentai ne tik dirbtų, o ir studijuotų.

KAIP PARAŠYTI GERĄ STRAIPSNĮ? Reikia labai daug treniruotis. Tai tikrai panašu į sportą. Sėkmę lemia devyniasdešimt devyni procentai darbo, nebijojimo pralaimėti, užsispyrimo ir nulis kablelis vienas procentas talento ir įgimtų savybių...

Pirmiausia reikia atlikti mokslinius tyrimus ir tik tada pradėti rašyti straipsnį. Įvairiais pjūviais domėtis pasirinktą sritimi, perskaityti tūkstantį straipsnių. Pačios mokslo idėjos, metodai neturi nei lyties, nei tautybės. Atliekant apžvalgą, patekdavau į komiškas situacijas: nagrinėjant

„Nepakanka vieną kartą parašyti disertaciją ar porą reikalaujamų straipsnių... Neteisinga manyti, kad tema jau išsemta. Tą pačią akimirką gimsta galimybės jau naujų uždavinių sprendimui. Dar viena drąsos taisyklė – nereikia bijoti visko pradėti iš naujo ar nukrypti nuo idėjos ieškant naujų kelių...”

Simo Bernoto nuotrauka

Kinijos mokslininkų darbus, buvo svarbu išsiaiškinti, kaip teisingai užrašyti kinų mokslininkų vardą ir pavardę, nes Lee pavardę turi daugiau nei milijonas Kinijos mokslininkų, o autorių mokslinių darbų su šia pavarde galima rasti daugiau nei penkis milijonus... Svarbu suprasti, kad svarbus ne pats straipsnių rašymo procesas, o tai, kokią žinią tu tame straipsnyje skelbi. Pirmiausia atsiranda idėja, modelis, metodas, o paskui straipsnis. Suformuota nauja idėja, metodas ar modelis pradedamas nuo apžvalgos. Straipsniuose minimi kitų mokslininkų tyrimai, susiję su nagrinėjama tema, tik padidina mokslinio darbo vertę bei parodo autoriaus įdirbį jo pasirinktoje mokslo srityje. Tada reikia ieškoti ir formuluoti uždavinį, parinkti metodus, taikomus tokio uždavinio sprendimui. Gauti skaičiavimų rezultatai analizuojami ir tuomet formuluojamos išvados. Atlikti moksliniai tyrimai pristatomi konferencijoje.

Išgirsti klausimai bei mokslinės diskusijos leidžia giliau išnagrinėti problemą ir pateikti kokybiškesnius tyrimo rezultatus. Pateikus straipsnį žurnalo redaktoriui įsiklausyti į recenzentų pastabas. Neverta nusiminti, jei recenzijos nėra teigiamos. Recenzentai dažniausiai būna aukščiausios kompetencijos specialistai, todėl jų nuomonė – teigiama ar neigiama – vertinga. Vadinasi, dar reikia ieškoti atsakymo. Nepakanka vieną kartą parašyti disertaciją ar porą reikalaujamų straipsnių... Neteisinga manyti, kad tema jau išsemta. Tą pačią akimirką gimsta

galimybės naujų uždavinių sprendimui. Dar viena drąsos taisyklė – nereikia bijoti visko pradėti iš naujo ar nukrypti nuo idėjos ieškant naujų kelių.

Tam, kad straipsnis būtų priimtas į prestižinius žurnalus, turi atitikti daug reikalavimų – aktualumas, apžvelgtų ir padarytų tyrimų kiekis, tarpdiscipliniškumas, sukurta nauja metodika bei praktiniai jos taikymai. Jei pasiūlyta nauja metodika yra aktuali, gali būti plačiai taikoma daugelyje sričių, tai pastebi ir kitų sričių mokslininkai, straipsnis tampa cituojamas.

Kaip atremčiau abejojančiųjų teiginį, kad rašomi straipsniai neturi didelės taikomosios vertės? Atremčiau Mahatmo Gandhi žodžiais: „Pirmiausia jie tave ignoruoja, po to jie iš tavęs juokiasi, po to jie tave puola. Tada tu laimi...” Manančiųjų, kad gali tai padaryti, yra labai daug, tačiau darančiųjų yra tik vienetai.

PROFESINĖ BRANDA. Nešvaistyti laiko veltui – toks suvokimas, matyt, pirmasis brandos požymis. Buvo etapas, skirtas išsiaiškinti, ko noriu. Šiandien laukia nauji konkretūs uždaviniai ir nauji reikalavimai sau. Kiekvieną dieną stengiuosi nuveikti kažką prasmingo. Kartais dienos darbų sąrašas nesibaigia ir ties dešimtuoju darbo kalendoriuje pažymėtu numeriu. Daug vėliau nei 17 val. grįžtu namo, o kitą dieną – vėl kitas dienos grožis per langą ir nauji darbai bei iššūkiai.

■

PASIRINKOME UNIVERSITETĄ NE TIK GALVODAMI APIE KARJERĄ

JAUNOJI KARTA

STUDEN

VILNIAUS GEDIMINO

STR

TU ATSTOVYBĖ

D TECHNIKOS UNIVERS

Dariaus Kučio nuotraukos

VGТУ Transporto inžinerijos fakulteto Transporto inžinerinės ekonomikos ir vadybos specialybės antrakursis, Studentų atstovybės prezidentas Dionis Martsinkevichus sako: „Čia mano šalis. Čia mano universitetas ir mano ateitis.“

Aurelija Staskevičienė

Praėjusį rudenį VGТУ Studentų atstovybės ataskaitinėje rinkiminėje konferencijoje šešiais balais iš devynių buvai išrinktas Studentų atstovybės prezidentu.

Kaip manai, kodėl studentai, klausydami ir kitų kandidatų, pasirinko būtent Tave?

Studentų atstovybės prezidentą pagal naują tvarką rinko seniūnai. Jie, matyt, įvertino mano patirtį dirbant VGТУ Studentų atstovybėje Transporto inžinerijos fakultete.

Savo rinkiminėje kalboje akcentavau Bolonijos proceso plėtrą universitete – į studentus orientuotą studijų modelį, kuris apibrėžia dėstytojų ir studentų santykius kaip partnerystę.

Deja, kol kas tarp studentų ir dėstytojų vis dar trūksta tikros partnerystės ir glaudesnio bendradarbiavimo.

Apie tai daug kalbamės tarpusavyje, bet gal nepakankamai diskutuojame su dėstytojais. Mano rinkiminės programos „vinis“ ir buvo partnerystės idėja. Studentams ji pasirodė aktuali.

Ko galime tikėtis iš atsinaujinusios Studentų atstovybės?

Pusantrų metų kadencija yra didelis laiko tarpas, per kurį daug ką galima nuveikti akademinės bendruomenės labui, jau vien ši mintis įkvepia dirbti. Idėjų turime daug, kai kas tegul lieka paslapyje. Kaip minėjau, sieksime atviro, tiesioginio bendravimo su visa akademine bendruomene, stiprinsime seniūnų modelį. Taip pat žadame planuoti daugiau bendrų projektų su kitais universitetais, šitaip užtikrintume geresnį tarpusavio ryšį bei paramą vieni kitiems. Be abejo, reikia stiprinti komunikaciją ir tarp visų VGТУ studentų atstovybių.

Pasinėrus į visuomeninę veiklą gali nukentėti studijų kokybė. Ar Tau tai negresia?

Studijų kokybė tikrai nenukentės. Darbas Studentų atstovybėje ne trukdo, o padeda studijuoti. Kadangi mano studijose daug komunikacijos, vadybos dalykų, darbas at-

stovybėje kaip tik ir padeda stiprinti šias kompetencijas. Dirbdamas įgyju tokių kompetencijų, kurių šiaip paskaitose negausi. Studentų atstovybė yra labai reikalinga sprendžiant ne tik kasdienius studentų reikalus, bet ir formuojant universitetinę studijų politiką, taigi šiuo atveju neturi teisės prastai mokytis.

Universitetinė studijų politika vis dažniau sveriamą verslo svarstyklėmis – būsimųjų darbdavių nuomonė tampa svarbiausia. Ką apie tai mano studentai?

Studentų atstovybėje diskutuojame ir šia tema. Universitetui verslumas, prisitaikymas prie darbo rinkos yra svarbu. Tačiau manome, kad aukštosios mokyklos ateitį turi kurti ne vien verslininkai, laukiantys gerų specialistų. Universiteto politiką turi kurti dėstytojai, studentai, mokslininkai, Švietimo ir mokslo ministerijos darbuotojai ir visuomenė. Studentams, aišku, labai rūpi būsimas darbas ir karjera, bet vis dėlto mes pasirinkome universitetą ne vien galvodami apie darbą. Juk daug kas rinkosi universitetą kaip vietą, kur žmogus subręsta, tampa asmenybe. Nemažai studijuojančiųjų pasirinko VGTU kaip savo mokslinio kelio atskaitos tašką.

Studentų atstovybės prezidento diena neįsivaizduojama be bendravimo. Teko girdėti, kad esi „senamadiškas“ ir labai vertini tiesioginį, ne vien Facebook'inį, bendravimą.

Iš prigimties esu komunikabilus. Mokydamasis mokykloje Kazachstane lankiau debatų klubą, o vėliau bendravimo pamokas gavau „prievarta“ (šypsosi). Penkiolikmetis pirmą kartą atvykau į Lietuvą. Pradėjau mokytis Vilniuje, Lietuvių namuose, ir iškart supratau: jei noriu išmokti lietuvių kalbą ir kažko pasiekti, turiu būti tarp žmonių ir daug bendrauti. Pirmieji metai buvo sunkūs. Kad galėčiau kuo dažniau kalbėtis lietuviškai ir pajusčiau tautiškumą, patriotiškumą, užsirašiau į lietuvių liaudies tautinių šokių kolektyvą. Baigdamas mokyklą jau mažiau lietuviškai. Mokydamasis lietuvių kalbos suvokiau gilesnę bendravimo prasmę – bendravimas padeda išsiugdyti lyderio savybes, o aš iš tų, kurie žūt būt siekia savo tikslo. Pats tikslo siekimas labai motyvuoja. Na, kad ir tas mano užsispyrimas prabilo lietuviškai. Prisimenu, kaip vasarą grįžau atostogų į Kazachstaną. Susėdom su seneliu pasikalbėti. Anksčiau nebuvau girdėjęs senelio kalbančio lietuviškai. Tas jausmas, kai prakalbinau jį gimtąja jo kalba, nepamirštamas. Ilgai šnekučiavomės. Tuomet atrodė: kalbuosi su savo šaknimis. Susigraudinom. Senelis nuoširdžiai pasveikino mane – visada didžiavosi mano pasirinkimu gyventi ir mokytis Lietuvoje.

Atvykai iš pietų šalies į šiaurietišką aplinką, kur žmonės santūresni, neskuba bičiuliauti. Ar lengvai pritapai, ar nenusivylei?

Taip, žmonės visur skirtingi ir tai natūralu. Iš dalies gal ir stebino lietuvių uždumas, bet aš vis tiek tikėjausi, kad tapsiu savas. Kai studentai iš Azijos mūsų universitete organizavo EID MUBARAK šventę, vaišino savo pagamintu plovu, lietuvačiai atkreipė dėmesį, kaip azijiečiai šiltai bendrauja, moka dalytis gerumu. Aš taip pat skatinu

šiuos dalykus tarp studentų. Ką tik viename iš sostinės prekybos centrų vyko kultūrų mugė „Global Village“, kurioje dalyvavo ir VGTU SA komanda. Renginio tikslas buvo paskatinti žmonių bendravimą ir tautų artumą, nepaisant kalbos ar skirtingų kultūrų.

Ir vis dėlto smalsu dėl Tavo giminės lietuviškų šaknų: tai tremties, o gal romantiška meilės istorija?

Tai darbo ir karjeros istorija, nes mano senelis Bronislovas Marcinkevičius Sovietų Sąjungos laikais atvyko „užkariauti“ plėšinių (N. Chruščiovo politinė programa auginti grūdines kultūras Šiaurės Kazachstanos stepėse – Red.). Iš pradžių jis dirbo paprastu šachtininku, vėliau tapo brigadininku. Ten sukūrė šeimą su baltarusė, kuri irgi buvo iš atvykusiųjų. Senelis tapo Satpajevio miesto (Karagandos sritis) garbės piliečiu, iki paskutinių gyvenimo dienų buvo fiziškai ir dvasiškai tvirtas vyras, didžiausias mano autoritetas. Sieloje laikau save šimtaprocentiniu lietuviu, o fiziškai – ketvirtadaliniu (juokiasi). Studijuojau angliškai, bendrauju lietuviškai, o su mama ir Kazachstane gyvenančiais draugais kalbuosi rusiškai. Šiek tiek moku ir kazachiškai. Mano tėčio pase buvo įrašas: lietuvis. Mano pase, kurį gavau Kazachijoje, taip pat įrašyta lietuvių tautybė.

Šiandien tenka išgirsti, kad mūsų visuomenė stokoja autoritetų. Kokius žmones Tu labiausiai vertini?

Gerbiu ir vertinu tuos žmones, kurie nežiūri į kitus iš aukšto. Nemėgstu pareigų įvardijimo, juk ne pareigos nuderba darbus, o žmonės. Žmonių, kurie gali būti sektini pavyzdžiai, sutikau ne vieną. Sakykim, Vilniaus Gedimino technikos universitete transporto politiką man dėstė Gražvydas Jakubauskas, jis man yra auksinio dėstytojo pavyzdys. Paskaitas jis suplanuodavo pagal šios srities naujausias aktualijas, visada buvo joms gerai pasirengęs. Be abejo, jis turi daug patirties, nes dirba Susisiekimo ministerijoje. Atvirumu ir paprastumu mane žavi Švietimo ir mokslo ministras Gintaras Steponavičius. Beje, Kazachijoje studentų ir ministro tiesioginis bendravimas apskritai vargiai įsivaizduojamas.

Praeis porą metų, gausi transporto inžinerijos ir vadybos bakalauro diplomą. Ką veiksi ir kuo užsiimsi toliau?

Sieksiu magistro diplomo. Manau, kad tai bus ta pati transporto sritis, tas pats Vilniaus Gedimino technikos universitetas. Kol mokiausi vyresnėse klasėse, svajojau apie verslo vadybą, bet transporto srityje dirbantis pusbrolis supažindino su šios specialybės perspektyvomis. Mane sužavėjo pervežimų mastai, galimybė padėti juos reguliuoti, padaryti pervežimus efektyvesnius.

Ar sieji savo ateitį su Lietuva?

Lietuva yra ta šalis, kur aš gyvenu ir gyvensiu, o Vilnius – nuostabiausias miestas. Lankiausi keletą kartų Nidoje, vadinu ją svajonių vieta. Buvau nuvykęs į Angliją, ten irgi gražu, įdomu. Daug gražių vietų yra pasaulyje, bet Lietuva man gražiausia...

■

**MAJORAS
MARIUS MATULAITIS:
„TIKIU, KAD KAŽKADA
ŽMONĖS ATEIS Į ŠVENTĘ
IR PAMATYS
KOVINIUS LĖKTUVUS
SU LIETUVIŠKA SIMBOLIKA“**

Praėjusių metų rugpjūtį Šiauliuose ore susilietė Lietuvos karinių oro pajėgų lengvasis atakos lėktuvas L-39 ir NATO oro policijos misiją Baltijos šalyse atliekantis prancūzų naikintuvas „Mirage“. Lietuvos lėktuvo pilotai sugebėjo orlaivį nukreipti į negyvenamą vietovę ir sėkmingai katapultavosi.

Edita Jučiūtė

Šis toli nuvilnijęs įvykis siejasi ir su VGTU, nes abu lėktuvą L-39 pilotavę ir ekstremalų egzaminą išlaikę karininkai – A. Gustaičio aviacijos instituto absolventai. „Mes nuolat treniruojamės, kaip elgtis stresinėse situacijose, ir esam tokiems atvejams pasiruošę. Tik vieni treniruojasi visą gyvenimą, o kitiems tai tenka patirti ir praktikoje, – pasakoja Lietuvos kariuomenės karinių oro pajėgų majoras Marius Matulaitis, vis dar svajojantis skraidyti su tikru koviniu naikintuvu. – Mokytis aviatoriams tenka nuolat, visą gyvenimą.“

Pirmiausia paklausu apie tą rugpjūčio dieną, kai Šiauliuose ore susilietė Jūsų pilotuojamas lengvasis atakos lėktuvas L-39 ir prancūzų naikintuvas „Mirage“. Reikiamą sprendimą su kolega priėmėte per kelias sekundes?

Taip, nors mums atrodė, kad viskas vyko ilgai. Ten laikas bėga kitaip.

Apie ką tuo momentu galvojote?

Su savo kolega, taip pat AGAI absolventu, vyresniuoju leitenantu Povilu Stučka galvojome, kaip galutinai neprarasti lėktuvo valdymo. Kai priartėjome prie tam tikro aukščio, nusprendėme šokti. Sunkiausia ir buvo priimti būtent šį sprendimą – palikti lėktuvą. Lėktuvas kiekvienam lakūnui – tarsi gyva dalelė. Vėliau, patraukus rankenas, kelio atgal nėra. Sistema automatiškai pradeda veikti ir sustabdyti ar pakeisti sprendimą galimybių nėra.

Nukritote į Šiaulių miškų samaną?

Aš – į vandenį. Teko truputėlį paplaukti. Kaip vėliau juokavome, viena didesnė bala prie Šiaulių ir į ją įkritau. Kitą dieną po avarijos paskambino kolega iš Baltijos gynybos koledžo ir paklausė, kaip jaučiuosi, atsakiau, kad atrodau geriau nei lėktuvas. Kalbant rimtai, per dvi sekundes buvome nusviesti į 80 m aukštį. Tai yra didelė perkrova, ekstremalus sveikatos ir technikos išbandymas. Lakūnai vieni kitiems linki, kad pakilimų skaičius sutaptų su nutūpimų. Tai mums su kolega dabar vieno nutūpimo trūksta...

Jūsų karo aviatoriaus karjera prasidėjo studijomis A. Gustaičio aviacijos institute.

AGAI suteikė pradinį pilotų įgūdžius. Tai buvo pirmoji įstaiga Lietuvoje, be kurios aviacijos mokslai buvo beveik neįmanomi. Visada domiuosi, kuo gyvena mano *Alma Mater* – A. Gustaičio institutas. Atrodo, kad viskas „eina spirale“, rūpesčiai tie patys, tik aukštesniame lygmenyje. Mano studijų metais AGAI turėjo penkis lėktuvus, dabar lėktuvų – trylika...

Šiandien AGAI turi konkurentų, bet tie konkurentai visgi nesuteikia aukštojo išsilavinimo. Gal yra žmonių, kurie galvoja, kad aukštasis išsilavinimas nėra reikšminga, tačiau, mano supratimu, tai yra labai svarbu ir Lietuvos kariuomenėje, ir karo aviacijoje. Aukštasis išsilavinimas, įgytas VGTU, formavo mano mąstymą, asmenybę, vertybes. Nuostata, kad aukštoji mokykla turi „išmokyti“, nėra teisinga, universitetas turi tik parodyti kryptį įgyti tam išsilavinimui. Kas yra aukštasis išsilavinimas? Mokymas mąstyti, erudicija. O aukšta kvalifikacija – noras įgyti realių žinių, o ne „popierių“. Žinios aviacijoje yra lemiamos, vien diplomai nepadeda, aviacijos sritis ypač jautri visiems, net menkiausiems technologiniams pakitimams. Aviacijoje „užsisėdėti vienoje vietoje“ tiesiog neįmanoma. Nuolat dalyvaujame konferencijose, skaitome aviacijos knygas, žurnalus, sekame informaciją internete.

Kada savo profesiją susiejote su Lietuvos kariuomenės karinėmis oro pajėgomis?

Išsyk po studijų baigimo. Po trečio kurso atlikome praktiką Lietuvos kariuomenėje, o penktame kurse jau mus priėmė tarnauti į Karinės oro pajėgas. Ten esu jau 13 metų. Beje, ten tarnauja daug AGAI absolventų. Kariuomenėje negalioja pasakymas, kad „po manęs nors ir tvanas“. Norime, kad atėjusiems po mūsų būtų lengviau. Po studijų AGAI teko mokytis dar daug kur: Čekijoje, Portugalijoje, įvairiuose kvalifikacijos kėlimo kursuose. Studijuojant Baltijos gynybos koledže įsiminė vieno dėstytojo žodžiai: „Mes jums suteiksime gilesnes žinias, tačiau niekada nepadarykite klaidos, kurią daro daug karininkų – neužmirškite tos įstaigos, kuri jums suteikė jūsų specialybės pagrindus, ir nepamirškite, ką darėte anksčiau.“ Taigi neužmirštu, kiek žinių man suteikė A. Gustaičio aviacijos instituto dėstytojai. Iš studijų laikų atsimenu daug dėstytojų, kurie tik susikūrus institutui dirbo iš idėjos. Gerai prisimenu AGAI direktorių Joną Stankūną, kuris išeidavo prieš visą auditoriją ir sakydavo: „Mes jums suteiksime sparnus – išmokysime skraidyti.“ O visi tuo netikėdami šypsodavosi...

Kodėl AGAI studentai šypsodavosi?

Todėl, kad mes patys tuo abejojome. Dabar, po daug metų, suprantu, kad direktorius buvo didelis optimistas... Bet teisingas. Buvome antroji 1994 m. įstojusi AGAI studentų pilotų laida. Buvo kita ekonominė situacija, visi su pašaipa žiūrėjo į idėjas, kad Lietuvoje reikės lakūnų, buvo skeptiškas požiūris ir į ką tik įsikūrusį institutą, o mūsų buvo priimta labai daug. AGAI direktorius vienintelis tuomet sakė, kad lakūnų Lietuvoje reikės. Ir kaip laikas parodė, jis buvo teisingas – beveik visi mano grupės draugai šiandien skraido po visą pasaulį. Kai vėliau, prieš vykstant į misijas, tekdavo

Marius Matulaitis (trečias iš kairės) kartu su
AGAI absolventu, kapitonu Vytautu Požėla ir
čekų kolegomis per karines pratybas Čekijoje.

Nuotraukos iš asmeninio Marius Matulaisio archyvo

gilinti žinias kvalifikacijos kėlimo kursuose institute, dažnai sutikdavau buvusių vyresnių kursų studentų, kurie jau tada dėstytojavo. Negalime pamiršti, kaip AGAI darbuotojai, dėstytojai stengėsi, kad mes įgyvendintumėme savo svajones. Mums, tuometiniams studentams, atrodė, kad ne visko, ko mus moko, reikės, tačiau, kaip laikas parodė, visgi daug kas buvo svarbu. Pavyzdžiui, nemėgau anglų kalbos, o dabar tai pats reikalingiausias dalykas.

Ar atsimenate savo pirmąjį skrydį?

Taip, tai buvo skrydis lėktuvu „Cessna“. Prieš tai buvau skridęs tik vienintelį kartą – vaikystėje keleiviniu lėktuvu iš Palangos į Kauną...

Svajojate skraidyti koviniu naikintuvu. Kuo skiriasi kovinio naikintuvo ir, pavyzdžiui, lėktuvo „Cessna“ techninės galimybės?

Sunku trumpai atsakyti. Visų pirma tai visiškai skirtingi dalykai. Naikintuvas skirtas viešpatauti ore – laimėti oro mūšius.

Tai – kovinis lėktuvas su didelėmis galimybėmis. „Cessna“ – mokomasis, mėgėjiškas lėktuvas, skirtas malonumui, dažnai vadinamas „namų šeimininkų lėktuvėliu“. Skraido šie lėktuvai visiškai skirtingai nei naikintuvai.

Ar pirmasis skrydis sustiprino svajonę skraidyti?

Po pirmojo savo pakilimo supratau, kad nebus taip lengva, kaip atrodė, o laukia sunkus ir ilgas kelias. AGAI

instruktoriai kartu su kariškiais sugebėjo mums įskiepyti, kad ne vien mechaninis judesių kartojimas padeda išmokyti skraidyti, o reikia sąmoningai suvokti vykstančius procesus. Dėl to mes pradėjome domėtis aerodinamika ir gavome svarbiausią pamoką – veiksmą atlikti ne todėl, kad reikia būtent tam tikru kampu pasukti vairo, paspausti pedalą, o tiksliai žinant kodėl.

Kas buvo sudėtingiausia besimokant skraidyti?

Iš pradžių būna sunku ir pakilti... Vėliau būna sunku išmokyti daryti koordinuotus posūkius, nutūpti. Išmokus šiuos elementarius pradmenis, daug įgūdžių pareikalauja sudėtingesni skrydžio elementai. Nuo pradmenų tenka pereiti prie kovinio orlaivio pilotavimo. Reikia išmokyti panaudoti visas orlaivio galimybes.

Tikslumas ir profesionalumas ateina su laiku ir praktika. Pavyzdžiui, atliekant skrydį taikinio naikinimui mažame aukštyje tenka itin dideliu 500 km per valandą greičiu per 15 sekundžių pakilti į ataką reikiamą aukštį, rasti būtent tau skirtą taikinį ir jį sunaikinti. Pradėjus mokytis skraidyti, tai atrodė tiesiog neįmanoma, o dabar šis manevras atrodo toks lėtas, kad norisi pastumti lėktuvą, kad jis greičiau skristų...

Jūsų nuomone, ar Lietuvoje ir toliau augs karo aviacijos poreikis?

Karo aviacija egzistuos visada, nes mūsų užduotys pirmiausia susijusios ne tik tiesiogiai su karu, o su logistinėmis karinėmis, paieškos ir gelbėjimo funkcijomis.

Naikintuve Danijoje. Pasak majoro Mariaus Matulaičio, skrydis realiu lėktuvu nuo skrydžio treniruoklyje skiriasi tuo, kad avarijos atveju treniruoklyje situaciją galima kartoti. Skrendant lėktuvu, deja, ne.

Lietuvos kariuomenės karinių oro pajėgų Aviacijos bazės viena iš užduočių – užtikrinti Šiaulių karinio aerodromo funkcionavimą, kartu su kitais kariuomenės daliniais vykdyti priimančios šalies paramos funkcijas NATO pajėgoms, atlikti vadovavimo ir valdymo procedūras vykdant oro policijos funkcijas bei kitas oro operacijas, kurios vykdomos iš Šiaulių karinio aerodromo. Karinių oro pajėgų padalinys formuojamas iš profesinės karo tarnybos karių ir civilių tarnautojų. Bazė yra dislokuota Šiauliuose, du paieškos ir gelbėjimo postai dislokuoti Kaune ir Nemirsetoje (Klaipėdos r.). Aviacijos bazės naudojamas orlaivių parkas: Letov L-410 UVP Turbolet, Mi-8MTV, C-27J Spartan, L-39ZA Albatross, An-2, Jak-18T. Kai 1997 m. pirmą sykį atvažiavau į praktiką į Šiaulių karinį aerodromą, Aviacijos bazė buvo visai kita. Pasikeitimai pastebimi kiekvienais metais. Tai ypač išryškėja, kai į bazę grįžti po ilgesnio laiko.

Jūsų tarnyboje daug laiko užima karinės pratybos.

Pratybos padeda tobulėti lakūnams, kyla jų profesionalumas, įgyjama patirties iš kitų šalių lakūnų, susipažįstama su procedūromis. Pavyzdžiui, Čekijoje pratybos vyko kartu su sausumos pajėgomis „FLYING RHINO“. Pagal scenarijų, jungtinėje operacijoje sausumos pajėgos dažnai reikalavdavo aviacijos paramos. Tuomet oro atakų vadovai kvietė karo aviacijos lėktuvus ir nurodydavo taikinio koordinatas, pagal kurias mes tą taikinį turėdavome neutralizuoti ar sunaikinti. Šios pratybos, kuriose dalyvavo apie 3 000 žmonių, skraidė 40 lėktuvų, buvo geras darnaus visų padalinių darbo pavyzdys.

Kartais mes nežinojome, ką daro kiti daliniai, tiesiog atlikdavome mums skirtas užduotis ir stebėdavomės neprikaištingu, tiksliu planavimu. Per pratybas užsienyje galima ne tik daug ko išmokyti, bet vėliau įgytas žinias pritaikyti namuose.

Koks didžiausias malonumas vykdant užduotis?

Skraidyti. Iš kiekvieno skrydžio reikia įgyti profesionalumo, pasimokyti iš klaidų. Yra geras pasakymas: „Kovok, kad skraidytum, skraidyk, kad kovotum, kovok, kad nugalėtum.“ Šį posakį supras turbūt visi aviatoriai. Skrydis realiu lėktuvu nuo skrydžio treniruoklyje skiriasi tuo, kad avarijos atveju treniruoklyje situaciją galima kartoti. Skrendant lėktuvu, deja, ne. Tarp aviatorių sklendo posakis, kad visos aviacijos instrukcijos parašytos krauju, būtent todėl jų reikia griežtai laikytis.

Kokie Jūsų, karo aviacijos karininkų, siekiai?

Puoselėti patriotizmą. Vieni bėga iš kariuomenės, tačiau kiti lieka ir jų nesugundysi geresniu gyvenimu civiliam pasaulyje. Būtent tie, mano nuomone, ir yra patriotai, siekiantys ką nors po savęs palikti, motyvuoti ir įkvėpti karo aviatorius. Karininkai – kariuomenės veidas, ugduojantys patriotinę dvasią. Tai mūsų svarbiausia užduotis. Tikiu, kad kažkada žmonės ateis į kokią nors šventę ir pamatys karo lėktuvus su lietuviška simbolika.

■

„PASILIKTI NEGALIMA IŠVYKTI“ DILEMĄ SPRENDŽIANTYS VGTU ABSOLVENTAI UŽSIENYJE NEPAMIRŠTA IR SAVO ŠAKNŲ

Lietuvai atkūrus nepriklausomybę prasidėjo ir šiuo metu tebesitęsianti emigracija iš Lietuvos. Kai kuriais statistikos duomenimis, per du nepriklausomybės dešimtmečius Lietuvos aukštosios mokyklos prarado daugiau nei 750 mokslo darbuotojų. Kiekvienais metais šalį palieka jauni, išsilavinę doktorantai, tyrėjai ir mokslininkai. Vieni jų savo diplomą iškeičia į nekvalifikuotą darbą, kai kurie – dirba pagal specialybę. Pasidomėjome, kokiomis mintimis gyvena VGTU absolventai, pabirę po visą pasaulį ir įgyvendinę savo svajones dirbti mokslinį darbą užsienio šalyse.

Edita Jučiūtė ir Aurelija Staskevičienė

VGTU DURIS UŽDARYDAU VĖLAI VAKARE, LIVERPULIO DŽONO MORO UNIVERSITETO – TAIP PAT

Vida Malienė. 8 metai Anglijoje. Lietuvoje baigiau VGTU Aplinkos inžinerijos fakultetą, geodezijos specialybę, paskui Statybos ekonomikos ir nekilnojamojo turto katedroje parašiau disertaciją apie turto vertinimo metodiką. 2000 m. apsigynus daktaro disertaciją VGTU, sėkmingai tęsiau savo mokslinę bei pedagoginę karjerą Nekilnojamojo turto vadybos katedroje. Eidama docentės pareigas po ketverių metų dėl šeiminio aplinkybių turėjau išvykti į Jungtinę Karalystę.

Kadangi kaip Lietuvoje, taip ir Anglijoje norėjau būti mokslininke, savo karjerą ryžausi pradėti drastiškai nuo nulio, nemokėdama kalbos. Per pusmetį išmokusi anglų kalbą pradėjau dirbi vyresniąja dėstytoja Liverpulio Džono Moro universitete, Technologijų ir Aplinkos fakultete, kuriame studijuoja apie 5 tūkst. studentų. Toliau plėtoju savo mokslinę veiklą nekilnojamojo turto vertinimo, taikant daugiakriterius vertinimo metodus, ir teritorijų planavimo srityje. VGTU įgytos žinios ir darbo patirtis padėjo įsitvirtinti Jungtinėje Karalystėje ir toliau tęsti mokslinę bei pedagoginę karjerą. Mano asmeninis kaip mokslininkės gyvenimas Anglijoje niekuo nesiskiria nuo gyvenimo Lietuvoje. Uždarydavau VGTU duris 20–21 val., o Liverpulio Džono Moro universiteto – 20 val. (kadangi neleidžiama ilgiau būti pastate). Manau, mokslininkų gyvenimas nedaug kuo skiriasi – jų gyvenimo tempas panašus bet kokiame krašte.

VGTU jaučiau didesnę vadovų paskatinimą rašyti mokslinius straipsnius, tobulėti, atnaujinti žinias. Tačiau esu patenkinta ir savo kolegomis Anglijoje. Pastebėjau, kad anglai universitete remia kolegas, net jei tie ir yra neteisūs, o teisus studentas. Kai užsienietį anglai priima į draugų ratą, socialiniai santykiai tampa panašūs į esančius Lietuvoje. Bet tam reikia laiko. Per pirmus gyvenimo metus Anglijoje stebino anglų elgesys, dabar jau pati galiu paaiškinti jų elgesį. Kuo daugiau pažįstu anglos, tuo jie daugiau man panašūs į lietuvius.

Liverpulio Džono Moro universitete taip pat yra skatinama mokslo plėtra, tačiau visgi daug daugiau dėmesio skiriama studentams. Kadangi universiteto „specializacija“ – studijos, universitetas funkcionuoja iš mokesčių, gautų už

Pastebėjau, kad anglai universitete remia kolegas, net jei tie ir yra neteisūs, o teisus studentas. Kai užsienietį anglai priima į draugų ratą, socialiniai santykiai tampa panašūs į esančius Lietuvoje.

Aleksa Jauniaus nuotrauka

studijas. Esu sukūrusi darbo grupę, vadovauju trims doktorantams, kartu plėtojame panašią mokslinę temą. Mums, kaip ir Lietuvos mokslininkams, taip pat svarbu būti matomiems, dalyvauti konferencijose, rašyti mokslinius straipsnius. Dar būdama VGTU Statybos ekonomikos ir nekilnojamojo turto katedros doktorantė supratau, kad anglosaksų turto vertinimo sistema skiriasi nuo kitų šalių praktikos, kadangi jie turi savitą teisinę bazę. Bet rašydama disertaciją dar negalvojau, kad gyvensiu Anglijoje.

Labai patinka Mančesterio dvasia. Tai ypatingas studentų ir jaunimo miestas. Žaviuosi ir Liverpuliu, jo architektūra. Ar teko sutikti anglų aristokratų? Ką mes skaitydavome Čarlio Dikenso romanuose, baigėsi su Viktorijos laikais... Arba aristokratai tiesiog gyvena neafišuodami savęs. Dabar galiu tik patvirtinti, kad Anglija man atrodo tokia, apie kokią rašo Andrius Užkalnis.

Norėčiau grįžti į Lietuvą. Ar daug ko trūksta iš Lietuvos gyvenant Anglijoje? Saldinių „Pergalė“... Tai nuskambės kiek keistai, pasiilgstu skanaus lietuviško maisto, kuris Lietuvoje tikrai yra kokybiškesnis. Kiekvieną savaitę kepu lietuvišką duoną. Mano sūnūs, nors ir studijuoja Anglijos universitetuose, daug daugiau bendrauja su lietuviais draugais. Tikiuosi, kad išauginau tikrus lietuvius. Nepaisant, kad gyvename Anglijoje, širdyje juntame, kad esame Lietuvoje, todėl atostogaujame irgi tik Lietuvoje. Palangoje daug dešimtmečių nuomojame tą patį kambarį, kurį nuomodavo dar mano mama. Tą patį, nes vertiname tradicijas ir konservatyvumą. Matyt, tuo mus jau „užkrėtė“ anglai.

Liverpulio Džono Moro universitete dirbanti VGTU absolventė Vida Malienė kartu su savo doktorantais.

Japonija – mokslo tyrimų prasme itin „karšta vieta“, todėl čia renkasi labai ambicingi žmonės. Ypač daug azijiečių, iš tokių šalių kaip Kinija, Vietnamas ir pan. Konkurencija arši, draugų nėra ir dirbti reikia daug.

JAPONIJA: „ARŠIAM“ DISERTACIJOS RAŠYMU GERESNĖS VIETOS PASAULYJE NĖRA

Jarek Rokicki. 2 metai Japonijoje. Pirmą kartą į Japoniją atvykau dalyvaudamas programoje „Vulcanus in Japan“. Programą sudarė dvi dalys: 4 mėnesiai buvo skirti japonų kalbos mokymuisi bei įmonės ir jos vidaus darbo tvarkos taisyklių „prisijaukinimui“, o 8 mėnesiai buvo skirti pačiam darbui „Sanyo Electrics Limited“ įmonėje. Nuo praėjusių metų rudenio dirbu Japonijoje, Riken institute, Smegenų tyrimo grupėje, ir rašau disertaciją. Riken institutas – didžiausias Japonijoje ir vienas iš garsiausių institutų pasaulyje, atliekantis įvairiausių sričių tyrimus, todėl turiu tikrai unikalią galimybę įgyti vertingos profesinės patirties. Projekto, kuriame dalyvauju, tikslas – sukurti sistemą, padedančią dar ankstyvoje stadijoje atpažinti Alzheimerio ligonius. Kaip žinoma, Alzheimerio liga – palaipsniui nykstančios žmogaus smegenys. Deja, smegenų irimas yra neatstatomas procesas, todėl jį galima tik sulėtinti. Būtent dėl to yra svarbi ankstyva šios ligos diagnozė.

Japonija – mokslo tyrimų prasme itin „karšta vieta“, todėl čia renkasi labai ambicingi žmonės. Ypač daug azijiečių, iš tokių šalių kaip Kinija, Vietnamas ir pan. Konkurencija arši, draugų nėra ir dirbti reikia daug. Kaip sako mano laboratorijos vadovas: „Draugų aš neturiu, turiu tik žmones, gebančius rodyti gerus rezultatus.“ Jei nesugebi pasiekti rezultatų, vadinasi, esi nereikalingas ir neįdomus. Taigi juntama didelė įtampa, prie to dar „sėkmingai“ prisideda darbas savaitgaliais ir naktimis. Mano asmenine nuomone, tokia atmosfera kartais gali būti destruktvyi ir nepriimtina daugeliui europiečių, kaip ir japonų (mano laboratorijoje daugiausia dirba kinai ir korėjiečiai, aš esu vienintelis europietis), tačiau „aršiam“ disertacijos rašymui geresnės vietos pasaulyje nerasi.

Japonijos, Amerikos ir panašių išsivysčiusių šalių vidutinis gyvenimo amžius nuolat ilgėja, todėl smegenų problemos senatvėje yra ypač opi problema ir jos prevencijai čia skiriami didžiuliai pinigai. Kol kas nėra rasta būdų kaip šią ligą pažaboti. Konkreti mano tyrimų užduotis – sukurti metodus ankstyvai ligos diagnozei iš magnetinio rezonansų tomogramų. Manoma, kad ateityje šis tyrimas taps privalomu, todėl stengiamasi sukurti automatinius apdorojimo metodus tokio tipo duomenims. Tyrėjų svajonė – ateityje atlikę tyrimus kompiuteriai automatiškai išanalizuos visus rezultatus ir nustatys, ar yra rizika susirgti tam tikra liga.

Riken institute dauguma mano kolegų yra užsieniečiai. Todėl čia nėra jokių japonams būdingų elgsenos ypatumų ar taisyklių. Ateiti į darbą galima bet kada, išeiti taip pat. Svarbiausia yra rezultatai, tvarka labiau vakarietiška, sakyčiau. Technologinis šokas yra, institutas yra turtingas, daug įvairios įrangos. Niekas neskaičiuoja pinigų, visur – pažangios laboratorijos. Spėju, kad kitose laboratorijose žmonės turi laisvalaikio. Manojoje dauguma nemato nieko, išskyrus darbą... Riken – valstybinis institutas, šiek tiek primena mūsų valstybines įstaigas, kur visi viską bando apmokėti už mokesčių mokėtojų pinigus. Pagrindinis darbo rezultatas – straipsnis, o jį publikavus, dažnai viskas apleidžiama ir puolama prie kitos temos. Toks požiūris mane asmeniškai šiek tiek nuvilia, nes man labiau patinka dirbti ties daugiau apčiuopiamais uždaviniais.

Iš Lietuvos labai pasiilgstu šeimos, draugų, maisto, mėgstamų kavinių, paprasto bendravimo, ramesnio gyvenimo ir Vilniaus... Jei manote, kad Vilniuje yra kiek nors skubėjimo, atvažiuokite į Tokiją...

Į dabartinę savo veiklą žiūriu kaip
į pratęstą išsilavinimą, ir tai, ko
gero, ir yra didžiausia nauda.

NORĖČIAU GRĮŽTI Į LIETUVĄ: BANDYČIAU ĮSITRAUKTI Į BESIKURIANČIĄ SAULĖS ELEMENTŲ GAMYBOS INDUSTRIJĄ

Augustinas Ruibys. 3 metai Vokietijoje. Gyvenu Vokietijoje, Žemutinėje Saksonijoje, Goslar mieste, kur dirbu Fraunhofer Heinrich Hertz institute (institutas pavadintas Fraunhoferio, garsaus vokiečių fiziko, vardu) moksliniu bendradarbiu.

Apsigynęs magistro darbą pasilikau ir iškart pritapau šiame naujai susikūrusiame padalinyje. Ir toliau plėtoju tą pačią temą – „Juodojo silicio tyrimai“ (*Black Silicon*). Kartu su kolegomis bandomė praplėsti silicio sugerties spektrą, kad šis sugertų visą saulės šviesą. Tikimės sukurti ką nors tinkamo saulės elementams. Paprasčiau sakant, toliau užsiimu medžiagotyra.

Į dabartinę savo veiklą žiūriu kaip į pratęstą išsilavinimą, ir tai, ko gero, ir yra didžiausia nauda. Vėliau, jeigu gerai seksis, gal planuosiu ir disertacijos gynimą. Atsidėti vien mokslui ir tapti mokslininku neketinu, neturiu tokiam darbui pakankamai kantrybės.

Išskaitant magistro darbo rengimą, Vokietijoje jau esu ilgiau kaip trejus metus, greičiausiai dar porą metų čia ir liksiu. VGTU Elektronikos fakultete esu baigęs informacines technologijas ir inžinerinę informatiką, tačiau bendros fizikos, elektronikos, informacinių technologijų žinios (naudojimas *Linux*, *LaTeX*, *Matlab* ir pan. programomis), įgytos universitete, Vokietijoje man labai praverčia. Tik teorinę, griežtai matematiškai suformuluotą fiziką vis tenka daugiau paskaityti. Bet argi kokioje nors kitoje srityje žmonėms netenka papildomai padirbėti? Studijuodamas VGTU Elektronikos fakultete daugiau bendravau su doc. dr. Andriumi Ušinsku – iniciatyviu, šiuolaikišku dėstytoju. Žavėjo šio žmogaus darbštumas, bandžiau įsitraukti į jo veiklą.

Savo karjeros, kokia ji bus po dešimtmečio, dar nesu numatęs. Norėčiau grįžti į Lietuvą, kur bandyčiau įsitraukti į besikuriančią saulės elementų gamybos industriją, norėčiau pritaikyti savo vokiečių kalbos žinias, plėsti ryšius. Dažnai manęs klausia, ar lengva pritapti svetimajame aplinkoje, ar nesunku integruotis į kitokią kultūrą. Manau, kad viskas priklauso nuo paties žmogaus. Kolegos Fraunhofer Heinrich Hertz institute labai draugiški, supratingi. Pagyvensiu Vokietijoje, įgysiu patirties bei žinių, iš arti pamatysiu, ką veikia ir kaip gyvena žmonės Europos Sąjungos centre, pasitau-pysiu šiek tiek pinigų ir grįšiu namo.

VG TU ĮGYTOS BENDROS INŽINERINĖS ŽINIOS TEBĖRA NAUDINGOS

Martynas Audronis. 9 metai Didžiojoje Britanijoje. 2002 metais baigiau VGTU Mechanikos fakultetą ir įgijau pramonės inžinerijos magistro laipsnį. Baigiamąjį darbą gyniau Medžiagotyros ir suvirinimo katedroje.

Universitete įgytos bendros inžinerinės žinios buvo ir tebėra man labai naudingos, nors, atvykus į Didžiąją Britaniją, teko labai radikaliai keisti profilį – prisiėjo daug ką mokytis nuo pradžių. Tačiau magistro studijų metu universiteto Medžiagotyros ir suvirinimo katedros doc. dr. Jono Bendiko per paskaitas ir laboratorinius darbus įdiegti aukšti inžineriniai standartai pasirodė esantys labai svarbūs. Tai labai vertinga ir naudinga man iki šiol.

2009 m. pavasarį pradėjau dirbti „Genco“ įmonėje Liverpulyje. Šioje įmonėje atsidūriau keičiantis ekonominei situacijai, kai mano ankstesnio darbdavio, puslaidininkių gamintojo, padėtis dėl prasidėjusio sunkmečio tapo nestabili. Mano darbo „Genco“ įmonėje pagrindinės sritys: techninis palaikymas ir pagalba klientams visame pasaulyje (daugiausia Azijos šalyse ir Amerikoje), produktų vystymas, EU FP7 ir UK projektai.

Kaip susiklostys tolesnė mano karjera, sunku pasakyti, bet Lietuva yra vienas iš galimų variantų.

Į KAIMYVINĘ LENKIJĄ – PARSIVEŽTI GERŲ IDĖJŲ IR PATIRTIES

Vilniaus Gedimino technikos universiteto biblioteką pamėgo kolegės iš įvairių Lenkijos bibliotekų. Per trejus metus iš šios šalies pagal „Erasmus“ programą apsilankė 17 bibliotekininkų. Atvykusius kolegas supažindiname ne tik su mūsų ir kitų Lietuvos bibliotekų darbu, bet ir stengėmės parodyti kuo daugiau Vilniaus išžymybių. Po kiekvieno vizito sulaukdavome kvietimų apsilankyti Lenkijoje.

Sigutė Urbonavičienė

Profesinė prasme susitikimai su kolegomis iš kitų šalių tikrai duoda naudos ne tik mokslininkams, bet ir universitetų bibliotekų darbuotojams. Visame pasaulyje bibliotekos atlieka daugmaž tas pačias funkcijas, tačiau vieni pranašesni vienoje srityje, kiti – kitoje. Keliaudamos po užsienio bibliotekas išvystame ištisį įdomių dalykų, kuriuos galime puikiai pritaikyti ir savo bibliotekos veikloje. Kartais pamatome ir tokių paprastų, bet įdomių sprendimų, kad nustembame, kodėl tokia mintis nešovė į galvą ir mums. Pavyzdžiui, praėjusį rudenį apsilankiusios Lenkijos bibliotekose likome sužavėtos periodinių leidinių įrišimo idėja – mes vargstame ieškodamos specialių segtuvų, o ten pamatėme, kad tokius leidinius galima suriši tiesiog... turint du kartono gabalus ir šiek tiek paprasčiausios virvės.

Lazarskio universiteto bibliotekos direktorius dr. Henryk Hollender sutinka svečius iš VGTU bibliotekos. Kolegos maloniai supažindino su universiteto bibliotekos veikla.

SENIAUSIO TECHNIŠKOJO UNIVERSITETO BIBLIOTEKA ĮSIKŪRUSI PO ĮSPŪDINGU STIKLINIU STOGU

Šį rudenį viešėdamos Lenkijoje pirmiausia aplankėme Lazarskio verslo ir teisės universiteto bibliotekos kolegas. Mus pasitikę bibliotekos direktorius dr. Henryk Hollender, Justyna Stępień ir Anna Zielińska pakvietė į ekskursiją po universitetą ir biblioteką. Lazarskio verslo ir teisės universitetas – vienas geriausių ir populiariausių privačių universitetų Lenkijoje. Universitete, įkurtame tik 1993 metais pačiame Varšuvos centre, studijuoja daugiau nei 4 000 studentų, iš jų net 500 atvykę iš 30 pasaulio šalių. Į daugiabučių kiemą įspraustas universiteto pastatas lanku juosia jaukų uždarytą vidinį kiemą. Labai kompaktiškas ir modernus, tačiau kartu ir paprastas, su naujausiomis komunikacinėmis priemonėmis aprūpintomis auditorijomis bei šviesia ir jaukia biblioteka. Susėdę prie kavos puodelio pagrindinėje bibliotekos skaitykloje kalbėjomės apie viską – elektroninius katalogus, skaitytojų aptarnavimą, komplektavimo politiką, duomenų bazes ir net atlyginimus.

Antrąją viešnagės dieną mūsų laukė nemenkas išbandymas – reikėjo aplankyti tris bibliotekas. Pirmiausia susitikome su Varšuvos politechnikos universiteto bibliotekos darbuotojais. Tai pats seniausias ir didžiausias techniškas universitetas Lenkijoje, įkurtas 1826 metais. Deja, universitetas buvo uždarytas po Lapkričio sukilimo 1831 m., kaip ir visos to meto Lenkijos karalystėje buvusios aukštosios mokyklos. 1898 m. caro Nikolajaus II įsakymu atidarytas Politechnikos institutas, kuriame buvo dėstoma rusų kalba. Nuo 1915 m. – Politechnikos universitetas, kuriame šiuo metu mokosi per 30 000 studentų.

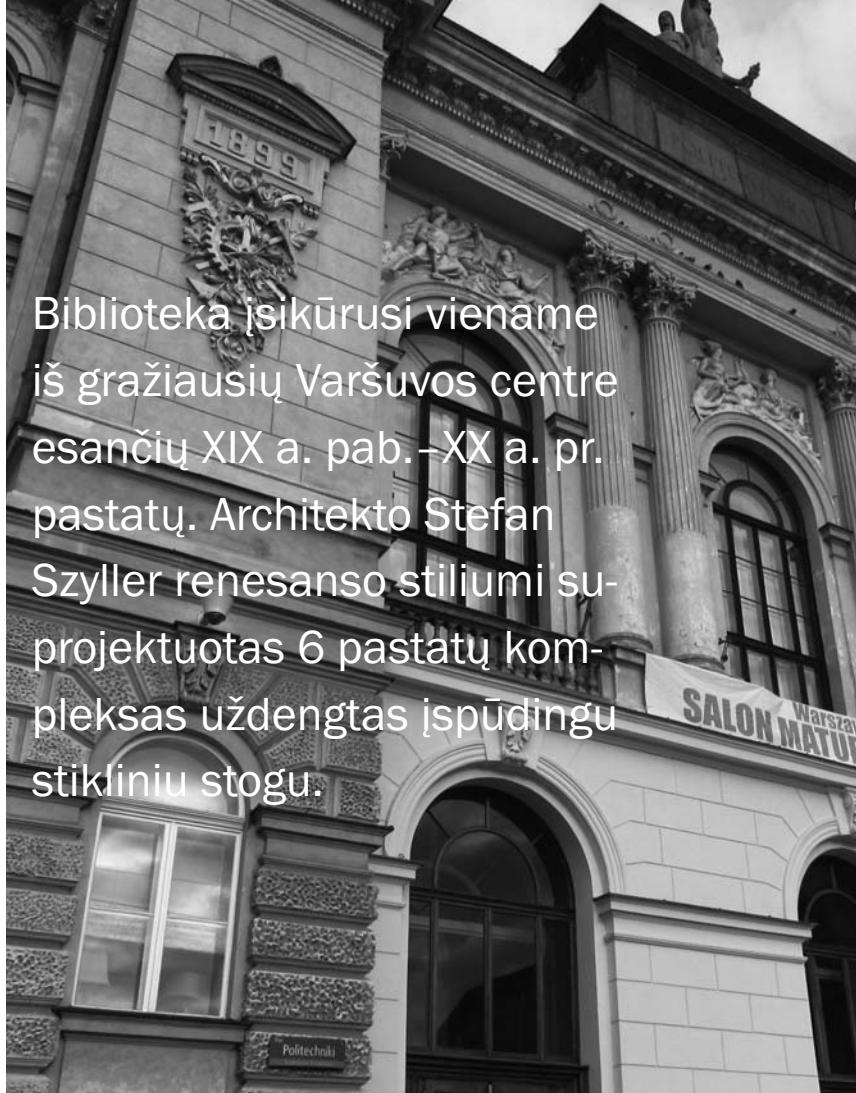
Biblioteka įsikūrusi viename iš gražiausių Varšuvos centre esančių XIX a. pab.–XX a. pr. pastatų. Architekto Stefan Szyller renesanso stiliumi suprojektuotas 6 pastatų kompleksas uždengtas įspūdingu stikliniu stogu. Viename jų įsikūrusi biblioteka.

Karo metu nukentėjo ne tik pastatai, bet buvo sunaikinti ir beveik visi bibliotekos rinkiniai – apie 90 tūkst. vienetų leidinių. Po karo, 1944 m., visa tai buvo atstatyta ir dabar bibliotekos fondą sudaro apie 1,5 milijono įvairių spaudinių.

Biblioteka sparčiai auga ne tik savo informaciniais resursais, bet ir patalpomis: jos sudėtyje – 40 atskirų institutų, fakultetų ir kt. bibliotekų. Prie pagrindinio bibliotekos pastato 1996 m. buvo pastatyti papildomi pastatai, kad būtų galima skaitytojams atverti kuo daugiau bibliotekos fondų.

Mūsų bibliotekos dirba su ta pačia bibliotekine sistema ALEPH, todėl turėjome apie ką pasikalbėti ir kuo pasidalyti. Kalbėjomės ne tik apie studentų, bet ir universiteto bendruomenės informacinio raštingumo ugdymą, Tarpbibliotekinio abonemento paslaugas, pačių bibliotekinių kvalifikacijos kėlimą ir daug kitų dalykų. Biblioteka, turėdama atskirą savo biudžetą, puikiai tvarkosi ne tik komplektuodama tradicines knygas, bet ir elektroninius resursus – turi prieigą prie 80 įvairių duomenų bazių, iš kurių 8 – elektroninių knygų, prenumeruoja per 18 tūkst. elektroninių periodinių leidinių, gali motyvuoti bei finansiškai skatinti savo darbuotojus įgyvendinti naujus sumanymus. Įdomu, kad Lenkijoje bibliotekos knygų

Biblioteka įsikūrusi viename iš gražiausių Varšuvos centre esančių XIX a. pab.–XX a. pr. pastatų. Architekto Stefan Szyller renesanso stiliumi suprojektuotas 6 pastatų kompleksas uždengtas įspūdingu stikliniu stogu.

užsienio kalba įsigyja vos po vieną kitą egzempliorių, nes populiariausios knygos yra verčiamos į lenkų kalbą, todėl statistiškai knygų užsienio kalba įsigijama mažiau nei pas mus, tad ir ekonominis efektas labai akivaizdus. Bibliotekoje įspūdį paliko atskirų mokslo sričių bibliotekininkų, vadinamųjų „dalykintojų“, rengimo idėja. Baigę specialius mokymus, bibliotekininkai turi daug žinių, pavyzdžiui, chemijos srityje, todėl gali profesionaliai rinkti, archyvuoti, siūlyti medžiagą net pakankamai siauros srities specialistams. Galbūt ateityje mes pasinaudosime šia kolegų patirtimi. Taip pat sužinojome, kaip pasinaudodami bibliotekinės programos ALEPH galimybėmis galėtume tobulinti Tarptautinio tarpbibliotekinio darbo paslaugą.

5 MILIJONUS SPAUDINIŲ SAUGANČIOJE BIBLIOTEKOJE – DIDŽIAUSIAS EUROPOJE SODAS ANT STOGO

Vėliau laukė smagi viešnagė Varšuvos viešojoje bibliotekoje, įsikūrusioje senoje galinėje tramvajų stotelėje, kuri ir vadinasi „Stotelė – knyga“.

Tai iš tiesų įdomi, netradicinė biblioteka, labai mėgstama nuo pačių mažiausiųjų iki labai garbaus amžiaus Varšuvos gyventojų.

Vėliau patraukėme į Varšuvos universitetą, kuriame studijuoja net 56 tūkstančiai studentų, biblioteką. Kartu su Karališkuoju universitetu įkurtai pačiai didžiausiai humanitarinei bibliotekai Varšuvoje priklauso 47 filialai, tačiau pagrindinė biblioteka įsikūrusi tik 1999 metais prie Vyslos pastatyta įspūdingame 260 tūkst. m³ ir 64 tūkst. m² užimančiame pastate. Bibliotekai skirta 40 tūkst. m² su galimybe plėstis (dar 10 tūkst. m²).

Prie pagrindinio bibliotekos įėjimo lankytojus pasitinka keturios kolonos – jos skirtos keturiems iškiliams XX a. lenkų filosofams. Prie jų mus ir pasitiko bibliotekos direktorė Ewa Kobierska-Maciuszko ir kolegos iš Lazarskio universiteto. Klausėmės pasakojimo apie skaitytojų aptarnavimo specifiką, informacijos išteklių formavimą ir daugelį kitų dalykų.

Per dieną vien „iš šalies“ bibliotekoje apsilanko per 3,5 tūkst. lankytojų. Registruotų skaitytojų kasmet – apie 200 tūkst. Juos aptarnauja 506 darbuotojai. Bibliotekos fondas įspūdingas – apie 5,7 mln. spaudinių. Bibliotekoje galima naudotis 75 duomenų bazėmis, kuriose yra per 93 tūkst. periodinių leidinių. Taip pat skaitytojai turi prieigą prie 7 elektroninių knygų bazių. Atviruose fonduose skaitytojams prieinama per 1 mln. įvairių leidinių. Biblioteka savo architektūra, dydžiu ir modernumu paliko nepakartojamą įspūdį. Labai smagiai nuteikė arbatos kambarys, įrengtas pagal senąsias japonų architektūros tradicijas iš originalių japoniškų medžiagų – medžio, popieriaus ir molio. Orientalistikos institutui bibliotekos patalpose šį kambarį įrengė ir padovanojo Japonijos įmonė „Kyo-ei Steel“. Čia vyksta paskaitos, susitikimai, mokymai, skirti Japonijos ir Korėjos menui, kultūrai bei tradicijoms.

Liftu pasikėlėme ir ant bibliotekos pastato stogo. Nuo jo atsiveria įspūdinga Varšuvos panorama ir bene didžiausias netikėtumas – prieš dešimtmetį įrengtas vienas didžiausių ir gražiausių Europoje sodų ant stogo. Įvairūs metaliniai tilteliai, kaskados, terasos, takeliai ir tuneliai, galybė įvairiausių augalų, susodintų pagal spalvas ir aukštį, o atskiros sodo dalys turi net savo pavadinimus.

Liftu pasikėlėme ir ant bibliotekos pastato stogo. Nuo jo atsiveria įspūdinga Varšuvos panorama ir bene didžiausias netikėtumas – prieš dešimtmetį įrengtas vienas didžiausių ir gražiausių Europoje sodų ant stogo

Varšuvos universiteto bibliotekos personalui įrengtas tradicinis japonų arbatos paviljonas chashitsu.

LENKIJOS KULTŪROS VERTYBĖS: GARSIOSIOS KARALIŠKOSIOS LAZENKOS

Pasigrožęje Varšuvos panorama, pėsčiomis leidomės į miesto senamiestį.

Mūsų kelionės globėjas Lazarskio universiteto bibliotekos direktorius, puikiai išmanantis Varšuvos istoriją, iki vėlumos mus vedžiojo po miestą. Suspėjome paragauti tradicinės lenkų virtuvės patiekalų, apžiūrėti paskutinio šalies monarcho Stanislovo Augusto Poniatovskio vasaros rezidenciją – Karališkąsias Lazenkas (Łazienki Królewskie) su nuostabiais klasicizmo stiliaus statiniais ir parku, įkurtu dar XVIII a.

Turėjome puikią gėdę, įsimylėjusią savo profesiją, todėl per trumpą laiką į mūsų galvas buvo „sutalpinta“ gausybė informacijos apie žymiausias to meto Lietuvos–Lenkijos karalystės asmenybes, apie rūmų architektūrą ir statybą, parką, tvenkinius, botanikos sodą, sukauptas meno kolekcijas ir vertybes.

Prie pagrindinio įėjimo į šį nuostabų miesto kampelį stovi garsiausias pasaulyje paminklas garsiajam lenkų kompozitoriui Frederikui Šopenui.

Jau šešis dešimtmečius vasaromis čia rengiami muzikiniai rečitaliai, o 2010 metais, minint kompozitoriaus 200-ąsias gimimo metines, šiame parke ir visoje Varšuvoje buvo pastatyti grojantys suoleliai, ant kurių prisėdęs gali išgirsti F. Šopeno muziką. Nuostabu!

GARSIOJO LENKŲ KOMPOZITORIAUS MUZIEJUJE – IŠSAUGOTA PLAUKŲ SRUOGA

Paskutinis mūsų kelionės objektas – Šopeno muziejus. Pirmą mintį, kuri šovė į galvą vos peržengus muziejaus slenkstį – kažkoks nesusipratimas, žodis „keista“ čia skamba per švelniai...

Tačiau, nekreipiant dėmesio į kai kuriuos techninius nesklandumus, Frederiko Šopeno gyvenimo kelias ir muziką taip įsuko ir įtraukė, kad net nesinorėjo išeiti iš muziejaus... Buvo apėmęs ypatingas, neįprastas dvilypumo jausmas.

Akims apsipratus su prieblanda, buvo įdomu išbandyti Šopeno fortepijoną, ant kurio uždėjus natų sąsiuvinį išgirsti pasirinkto kūrinio skambesį, ištraukus stalčių su plokšte – tam tikru kompozitoriaus gyvenimo etapu sukurtą muziką. Kiekviena salė skirta vis kitam muziko gyvenimo etapui.

Liūdniausia, be abejonės, ten, kur visiškoje tyloje ir beveik tamsoje randame pomirtinę gipsinę genijaus kaukę, jo artimųjų išsaugotą rudų plaukų sruogą ir ant stalelių padėtus kvietimus į pačio didžiojo lenkų kūrėjo Frederiko Šopeno laidotuves.

Vienoje šio unikalaus, pasaulinės reikšmės muziejaus salėje skambėjo paukščių čiulbesys – salė priminė laiką, kai Frederikas Šopenas gyveno Nohante – Prancūzijos pilyje, priklausiusioje jo mylimajai romantiškajai prancūzų rašytojai Žorž Sand.

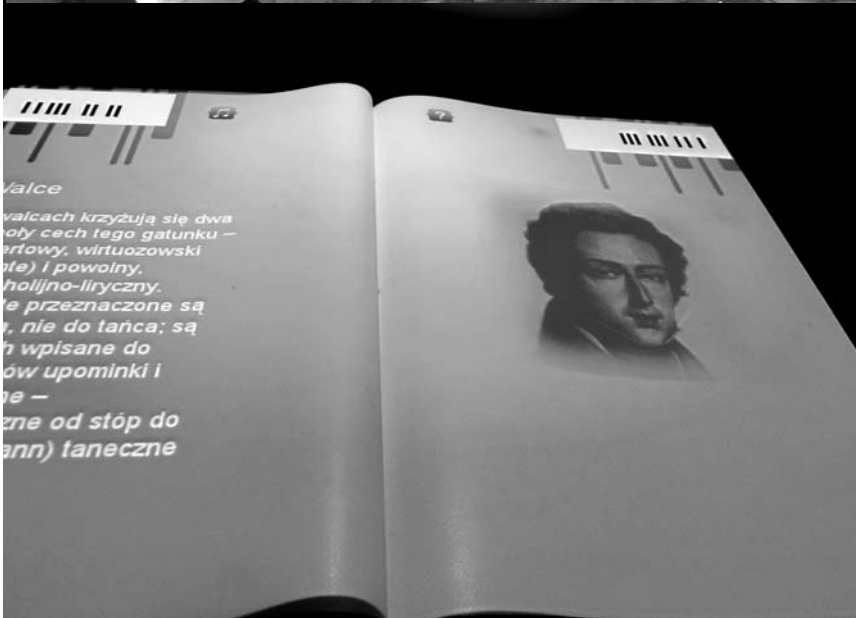
Keliaudamos po Lenkiją ir joje veikiančias didžiąsias bibliotekas, išvydome ištisį įdomių dalykų. Džiugina ir tai, kad, mintyse palyginusios akademinių bibliotekų situaciją Lietuvoje, atrandame daug dalykų, kuriais taip pat galime didžiuotis.

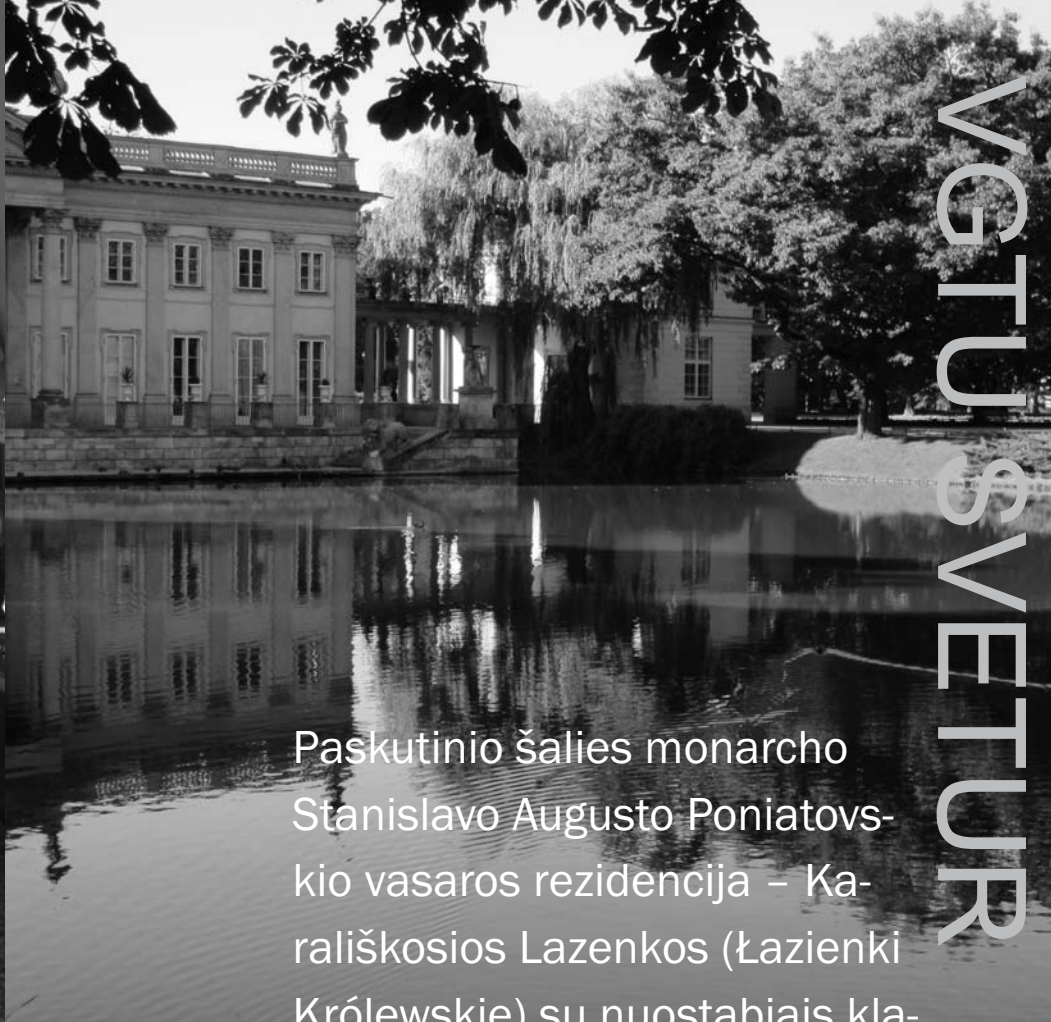

Pasaulinio garso kompozitoriaus Frederiko Šopeno muziejus neatsiejamas nuo unika-

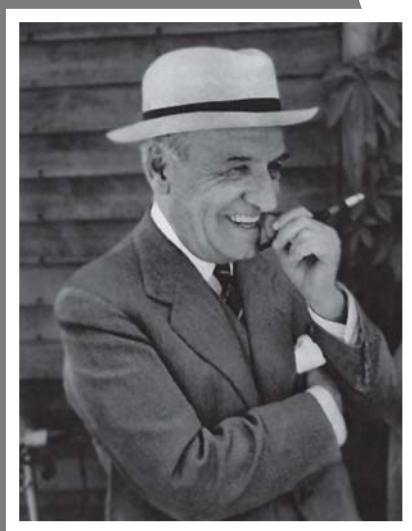
lių salių, skirtų vis kitam muziko gyvenimo etapui.

Paskutinio šalies monarcho
Stanislavo Augusto Poniatovs-
kio vasaros rezidencija – Ka-
rališkosios Lazenkos (Łazienki
Królewskie) su nuostabiais kla-
siczmo stiliaus statiniais ir par-
ku, įkurtu dar XVIII a.

UNIVERSITETO
VIZIJOS,
REVIZIJOS

IR

JOSE ORTEGA
Y GASSETAS

„...Lietuvos universitetai šiuo metu susiduria su daugybe problemų: juos tebeslegia totalitarinės praktikos našta, jie verčiami paskubomis prisitaikyti prie rinkos poreikių, raginami, o ir patys save ragina, orientuotis į šiuolaikinius vakarietiškus modelius...“

Prof. dr. Almantas Samalavičius

Daugiau nei prieš tris dešimtmečius, svarstydamas apie XXI amžiaus aukštojo mokslo perspektyvas, Robertas M. Hutchinsas pateikė prognozę, kuri jau tapo akivaizdžia realija: „Pasaulio tendencijos rodo, kad universitetas liausis buvęs autonomiškai intelektualine bendruomene, nepriklausomu minties bei kritikos centru ir taps nacionalizuota industrija. Milžiniškos pinigų sumos, ordos žmonių ir beveik visos vyriausybės yra susitelkusios šiam tikslui įgyvendinti. Jei jis bus pasiektas, žmonija daug praras.“

Dar daugiau, vartotojiška Vakarų kultūra pastaraisiais dešimtmečiais ėmė transformuoti universitetą į milžinišką transnacionalinę paslaugų teikimo įmonę – žinių naują, praktiškumą, pritaikomumą, efektyvumą tampa viena akivaizdžiausių aukštojo mokslo sistemos siekiamybių. Tradicinis universitetinio lavinimo idealas tampa praeities atgyvena, geriausiu atveju – nostalgijos objektu. Lietuvos universitetai šiuo metu susiduria su daugybe problemų: juos tebeslegia totalitarinės praktikos našta, jie verčiami paskubomis prisitaikyti prie rinkos poreikių, raginami, o ir patys save ragina, orientuotis į šiuolaikinius vakarietiškus modelius. Kol kas sunku prognozuoti, kaip ir kiek pasikeis mūsų universitetai artimiausiais dešimtmečiais. Tačiau pravartu patyrinėti intelektualinės minties istoriją, peržvelgti koncepcijas, kurios savaip priešinosi „nacionalizuotos industrijos“ plėtrai, suteikdamos universiteto modeliams humanistinę dimensiją, be kurios ši įstaiga niekuo nesiskirtų nuo amato mokyklos, tyrimų laboratorijos ar tiesiog paslaugų firmos.

Vienas iš tradicinių universitetinio lavinimo gynėjų – ispanų filosofas Jose Ortega y Gassetas, 1930 m. paskelbęs veikalą „Universiteto misija“. Priešingai nei Vakarų aukštojo mokslo sistemas tuo metu lyginęs Abrahamas Flexneris, idealizavęs vokiškąjį tyrimų universiteto modelį ir siekęs jį pritaikyti Amerikos universitetų reorganizacijai, Ortega y Gassetas atmetė prielaidą, kad įmanoma plėtoti ugdymo sistemą, remiantis kitų šalių pavyzdžiu.

Pasak Jose Ortega y Gasseto, tai imitacija, kurios padariniai kultūrai bus nepataisomai fatališki. Universiteto koncepciją jis grindė principu, skelbiančiu, kad mokykla priklauso ne nuo pedagoginės, o nuo nacionalinės kultūros atmosferos.

Kad ir kokios patrauklios būtų anglų vidurinės mokyklos ar vokiečių aukštojo mokslo sistema, vis tiek jos yra dalis didesnės būties, kurios neįmanoma perkelti į svetimą kultūrą, nepažeidžiant susiformavusios kultūrinės sanklodos. Mokslo plėtra Vokietijoje, jo nuomone, susijusi ne tiek su instituciniu mokslinių tyrimų statusu, kiek su vokiečių moksliniais polinkiais ir gabumais bei tyrinėjimams palankia atmosfera, o ispanų tauta šio polinkio neturinti. Todėl, svarstydamas apie ispaniškojo universiteto raidos perspektyvas, mokslinę tiriamąją funkciją Ortega y Gassetas apibūdino kaip mažiausiai reikšmingą. Jo schemeje buvo apibrėžti trys aiškūs ir savarankiški universiteto uždaviniai: kultūros perteikimas asmenybei, profesinis lavinimas, moksliniai tyrimai ir mokslininkų pamainos rengimas.

Esminė ir svarbiausia universiteto paskirtis – kultūros perteikimas asmenybei ir visuomenei. Kaip sektiną pavyzdį jis pateikė viduramžių kultūros ir tos epochos žmogaus integralumą. Kultūros samprata viduramžiais reikšė gerokai daugiau nei modernioje visuomenėje. Viduramžių universitetas buvo kur kas esmingiau susijęs su savo laikmečio kultūra, o modernusis, teikdamas prioritetą profesiniam lavinimui bei moksliniams tyrimams, išsižadėjo svarbiausios – kultūros perteikimo funkcijos. Šį kardinalų universiteto funkcijų pasikeitimą Ortega y Gassetas laikė universaliu istoriniu reiškiniu ir tendencija, išryškėjusia XIX amžiuje ir turėjusia rimtų pasekmių Europos visuomenėms. Berods, šie Ortega y Gasseto argumentai išlieka aktualūs svarstant ir šiuolaikines akademines problemas.

■

Žodis kūryba yra susijęs ne tik su menu.

Kaip sako VGTU profesorius Valdas Pruskus, savo studentams dėstantis politinių paslaugų marketingą, kūrybiškumas ir šiuolaikinė politika turėtų būti neatsiejami:

„Ir menininko, ir politiko kūrybos vertę nustato rinka. Skirtumas tik toks, kad tikras menininkas dėl rinkos neatsisakys kūrybos principų, nesitaikys prie jos diktato, tuo tarpu politikas yra visiškai priklausomas nuo politinių paslaugų rinkos...“

Aurelija Staskevičienė

Politika pastaruoju metu vis dažniau vadinama paslauga. Šią paslaugą teikia politinės organizacijos, partijos arba atskiri politikai. Kas lemia tokios paslaugos sėkmę?

Politinės paslaugos sėkmė priklauso nuo dviejų dalykų: pirma, nuo gebėjimo atspėti visuomenės interesus bei poreikius; antra, nuo gebėjimo rasti tinkamiausias priemones ir būdus šią paslaugą pateikti, kad potencialūs rinkėjai ja patikėtų ir paremtų. Tai svarbiausias momentas, reikalaujantis iš politiko ne tik atitinkamų kompetencijų, bet ir kūrybiškumo.

Pravėrę politikų „kūrybinių dirbtuvių“ duris, ką ten pamatytume?

Atsakydamas į šį klausimą, norėčiau paminėti vaizduotės, skonio ir sveikos nuovokos sąvokas, ir kaip jos atsispindi politiko kūrybiškume. Turėdamas vaizduotę politikas gali bandyti atspėti, kokio pobūdžio paslaugų trūksta politinių paslaugų rinkoje. Politikas galvoja apie

realius žmones ir realias galimybes jo siūlomas inovacijas priimti, taigi tikro politiko, kuriančio ir siūlančio visuomenei politines paslaugas, vaizduotė yra realistiška, „arčiau žemės“. Be abejo, būtina ir sveika nuovoka – protas. Sveika nuovoka reiškia ne tik tai, kad jis turi paisyti rinkėjų poreikių, bet ir gebėti juos tenkinti, atsižvelgti į rinkėjų mentalitetą, išsilavinimą. Politikas turi neprašauti, nes nesėkmė jam reikštų iškritimą iš politinio žaidimo arba net politinę „mirtį“. Ne paskutinėje vietoje turi būti ir skonio pojūtis. Menininkui skonis – tai vidinis jausmas, kuriuo vadovaudamasis jis skiria gėrį nuo blogio, melą nuo tiesos. O politikui skonis – tai nuojauta, sufleruojanti, ko rinkėjams reikia čia ir dabar.

Lietuvos politikai išskirtiniu kūrybiškumu, regis, nepasižymi, o juk turėtų būti ir kūrybingi, ir patrauklūs, ir lankstūs tarsi lyno akrobatai. Kokiomis savybėmis, Jūsų nuomone, turėtų pasižymėti politikas?

Kalbėdami apie kūrybines savybes, turėtume atkreipti dėmesį į kultūrines ir ekonomines vertybes. Žymaus britų

POLITOLOGAS PROF. VALDAS PRUSKUS: „KŪRYBINGUMO LABIAUSIAI REIKIA ŠVIETIME, VERSLE IR POLITIKOJE“

kultūros sociologo Davido Throsby nuomone, kultūrinės ir ekonominės vertybės turi panašumų ir skirtumų. Jei kalbame apie ekonomines vertybes, siekiama nauda yra labai reali, dėl jos vertingumo abejonių neįkyla. Tuo tarpu kultūrinės vertybės nėra apibrėžtos pagal visuotinai sutartus ir visiems aiškius standartus. Jos nesusijusios vien tik su materialinės naudos gavimu. Beje, politinės vertybės taip pat nėra vienodai visiems priimtinos, suprantamos ir apibrėžiamos, o materialinės naudos siekis yra dar menkesnis, nes jį užgožia kur kas svarbesni tikslai – valdžios ir galios troškimas.

Valdžios ir galios troškulys... Ar šiuo atveju įmanoma kalbėti apie kūrybą?

Prieš porą šimtmečių kūryba tikrai rečiau buvo siejama su valdžia ir galia, bet šiandien yra kitaip. Norint geriau suprasti politinių paslaugų kaip vertybių kūrimo ypatumus, galima jas palyginti su kultūrinių vertybių kūrimu. Štai meno kūrinio atsiradimas gali būti siejamas su vienu asmeniu (paveiklo tapymas) arba grupės asmenų bendromis pastangomis (spektaklio pastatymas). Tuo pačiu priminsiu, kad XVII ir XVIII amžiuje buvo aukštinamas individo kūrybinis genijus. Pats žodis genijus apibrėžė ne tik žmogaus išaukštinimą, bet atspindėjo ir visuomenės mąstymą, požiūrį į kūrybinio įkvėpimo šaltinį. Ši sąvoka apibūdino individo religines, dvasines aspiracijas: menininkas kaip dvasinių galių kanalas, o kūrybiškumas – dieviškosios apvaizdos kibirkštis.

Kūrybinio įkvėpimo inspiruotas menininkas perteikia „pasaulio matymą“ ir kviečia mus gėrėtis, vertinti, bet neverčia pasirinkti. O politikai juk elgiasi priešingai...

Taip, politikų siūlymai visada yra angažuoti. Politikai verčia rinktis siūlomą projektą ir net įvardija jį kaip geriausią. Kad mes tuo patikėtume, pasitelkia naujausias technologijas, žiniasklaidą.

Sakykime, politinis projektas pavyko. Kas vyksta po to, galima numanyti: kažkas kažkaip už viską atsidėkoja. Ar tokį sandėrį galima vadinti kūryba?

Politinę paslaugą galima vadinti kūryba. Tačiau atkreipčiau dėmesį: tiesioginės materialinės naudos politikas už savo suteiktą paslaugą – sukurta projektą, įstatymo siūlymą – dažniausiai negauna. Įstatymų projektų teikimas yra politiko pareiga, darbas, bet sėkmingi politiko projektai padeda jam susikurti gerą vardą ir pelnyti rinkėjų palankumą.

Bet juk tokią politiko „paramą“ draudžia įstatymai, ji kerta su moralės normomis.

Daugumoje šalių egzistuoja griežti įstatymai, reglamentuojantys politiko veiklą ir nustatantys ribas, kurių nevalia peržengti. Bet visada buvo ir bus pasiryžusių rizikuoti. Tai lemia ne tik subjektyvios priežastys, bet ir nuolat auganti *buvimo politikoje* kaina: didėjančios išlaidos prisistatymui visuomenėje, naudojantis žiniasklaidos ir reklamos teikiamomis galimybėmis. Taigi lėšų stygius tampa iššūkiu, su kuriuo susiduria tiek menininkai, tiek

politikai. Pajamų didinimas už teikiamas paslaugas yra aktualus visiems, tarp jų ir menininkams, ir politikams.

Peršasi mintis, jog politikai perėmė viduramžių tradicijas: nori išgyventi, tapk dvaro dailininku. Perfrazavus, tapk suinteresuotų grupuočių vasalu.

Iš dalies taip. Politikai stengiasi savo pasiūlymą kuo plačiau paskleisti, jiems labai svarbu žinomumas. Kiek politikas yra žinomas, tiek ir pastebimas politinėje erdvėje. O būti pastebimam reiškia turėti šansą, kad į tave kreipsis suinteresuotos grupės, kurios visada turi spręstinų problemų.

Tuomet politikas ir pasirenka rėmėjus, kurie už jo teikiamas paslaugas atsilygins dosniausiai.

Menininko kūrybą palaimina įkvėpimas, o politiko – racionalusis pradas?

Politiko veikimas yra aiškiau apibrėžtas. Štai menininkui pradėjus kurti savo kūrinį dažniausiai iki galo neaiškus lieka ir sumanymas, ir realizavimo būdai, kaip, beje, ir atlygis. Kūrėjui rinka nėra ta vieta, į kurios permainingus vėjus jis labai orientuotųsi. Ir nors menininkas tikisi sėkmės, tačiau dėl to neatsisako kūrybos principų, nesitaiko prie rinkos diktato.

Tuo tarpu politikas yra priklausomas nuo politinių paslaugų rinkos, nes jo misija yra tenkinti visuomenės poreikius, teikiant politines paslaugas ir už tai gaunant atlygį – palaikymą rinkimuose. Politinių paslaugų kūrimas reikalauja iš politiko ne tik profesinės kvalifikacijos ir atitinkamos informacijos turėjimo, bet ir to, kas gali būti pavadinta kūrybiškumu.

Kokiose gyvenimo srityse mes stokojame kūrybiškumo ir kur labiausiai jo reikėtų?

Kūrybiškumo trūksta visose gyvenimo srityse, o ypač politikoje. Politika kaip tik ir yra ta sritis, kuri labiausiai verta dėmesio. Kūrybos ten turėtų būti daug ir nuolat. Na, ar gali koks nors dogmatikas, nekūrybingas žmogus priimti kokį nors svarbų sprendimą? Į politiką turėtų eiti gudriausi, apsukriausi, kūrybingiausi žmonės. Manychiau, kad kūrybingumo labiausiai reikia versle, politikoje ir švietime.

Tai kieno kūrybinės kančios didesnės: menininko ar politiko?

Manychiau, kad politiko, kaip politinių paslaugų kūrėjo ir teikėjo, veiksmus rinka žymiau labiau įrėmina ir daugiau iš jo reikalauja nei iš menininko.

Politikui reikia įdėti daugiau pastangų, siekiant pelnyti rinkėjų palankumą. Paprasčiausios reklamos šiuo atveju nepakanka. Tenka ieškoti nestandartinių prisistatymo rinkėjams būdų. Prisiminkime mūsų politikų dalyvavimą pramoginiuose renginiuose – dainų ir šokių konkursuose. Tiesa, šiuos pasirodymus rinkėjai vertina nevienareikšmiškai.

Dar garsusis mąstytojas F. Nyčė pastebėjo: „Turintis skardų balsą negali turėti subtilių minčių...“

■

Valdas Pruskus, VGTU Filosofijos ir politologijos katedros profesorius, LEU Sociologijos ir politologijos katedros profesorius, Sociologijos ir politikos tyrimų centro vadovas.

Mokslinių interesų sritys: politika, religija, ugdymo filosofija ir sociologija, verslo etika, organizacijų kultūra, deviacinis elgesys, neformalioji ir tarpkultūrinė komunikacija.

Išleistos monografijos

„Politinių paslaugų teikimo pagrindai“; „Verslininkystės idėjų raiška Lietuvoje (XIX a. antroji pusė–1940 m.)“; „Lietuvos švietimo pasiekimai OECD šalių kontekste“; „Socialinė katalikybė Lietuvoje: laiko iššūkiai ir atsako trajektorijos (XIX a. antroji pusė–XX a. pradžia)“; „Socialinė katalikybė tarpukario Lietuvoje: jaunosios kartos lietuvių intelektualų katalikų įžvalgos“; „Primirštieji lietuvių sociologai (XIX a. pabaiga–XX a. pradžia)“; „Neformaliosios komunikacijos ritualai: gando sandara, socialinė organizacija ir sklaida“; „Vertybės rinkoje: sąveika ir pasirinkimas“; „Prostitucijos fenomenas“.

Projektai (dalyvavimas ir vadovavimas)

2007 m. laimėtas ŠMM Švietimo būklės tyrimų konkursas. Atliktas tyrimas „Seniūnijoje veikiančio nuotolinio mokymo(si) paslaugų centro samprata“.

2008 m. laimėtas ŠMM Švietimo būklės tyrimų konkursas. Atliktas tyrimas „Profesinio mokymo patrauklumo didinimo galimybės suartinant akademinę ir technologinę kryptis“.

2008 m. laimėtas ŠMM Švietimo būklės tyrimų konkursas. Atliktas tyrimas „Švietimo pagalba šeimoms, turinčioms 1–6 m. vaikus“.

Ekspertinė mokslinė veikla

Mokslinės duomenų bazės LITUANISTIKA, programos COST, ŽILBERAS ekspertas.

LKMA Lietuvių katalikų mokslo akademijos narys.

Tarptautinių mokslo ir technologijų plėtros programų agentūros ekspertas.

Doktorantūros komitetų ir habilitacijos procedūros komisijų narys.

Rengia ir vadovauja sudarant periodinius arba vienkartinius mokslo leidinius.

Dėstomi dalykai

Verslo etika, tarpkultūrinė komunikacija ir vadyba, politinių paslaugų marketingas, neformalioji komunikacija, socialinė antropologija, krikščioniškasis socialinis mokymas, Lietuvos sociologijos problemos, vertybių sociologija, islamiškasis fundamentalizmas.

Darius Kučio nuotraukos

KETURIS DEŠIMTMEČIUS GYVUOJANTI KATEDRA SPRENDŽIA UŽDAVINIUS, AKTUALIUS IR ARCHITEKTAMS, IR STATYBOS INŽINIERIAMS

**Vienintelė šalyje pastatų renovacijos
specialybės magistrantus rengianti
Pastatų konstrukcijų katedra paminėjo
savo veiklos 40-metį.**

Pastatų konstrukcijų katedros (Pastatų renovacijos specializacijos) absolventas architektas mgr. P. Latakas prie baigiamojo darbo ekspozicijos „Fluxus ministerijoje“

LAIKO RYŠIAI

BŪSIMŲJŲ ARCHITEKTŲ ŽINIOS – IŠ SPECIALISTŲ PRAKTIKŲ

Pagrindines ir fundamentalias žinias apie pastatų konstrukcijas katedros dėstytojai suteikia Architektūros bei Aplinkos inžinerijos fakultetų studentams. Būsimieji architektai iš katedros dėstytojų taip pat sužino apie naujausius pasiekimus iš kompiuterinio projektavimo, statybinės fizikos dalykų. Pastarąjį sudaro trys dalys: šiluminė technika, akustika ir šviesos technika. Su kiekviena iš šių dalių supažindina atitinkamų sričių specialistai, savo žinias pritaikantys ir praktikoje.

Katedros dėstytojai nuolat atnaušina dėstomus modulius, atsižvelgdami į naujas technologijas ir mokslo pasiekimus, kelia kvalifikaciją stažuotėse užsienio šalių aukštosiose mokyklose ar gamybinėse įmonėse, dalyvauja dėstytojų mainų programose, aktyviai dalyvauja visuomeninėje veikloje. Kad mokymo procesas būtų vertingesnis, Pastatų konstrukcijų katedros dėstytojai atliko didelį metodinį darbą. Katedroje kaupiama mokymo ir mokslinė literatūra, architektūriniai ir konstrukciniai albumai, tipinių gaminių katalogai, projektai, pastatų konstrukcijų maketai. Dėstytojai yra parašę ir išleidę daugiau kaip 50 mokomosios literatūros leidinių, iš kurių paskutinis išleistas 2011 metais. Šiuo metu rengiami nauji metodiniai ir moksliniai leidiniai.

Dėstytojai bendradarbiauja su studentais rengdami mokomąją medžiagą ir mokymo procesą, įsiklauso į jų pageidavimus ir siūlymus. Poreikį kuo geriau išgirsti jaunąją kartą padeda ir katedroje dirbantis studentas.

MAGISTRŲ DARBAI SULAUKIA ATGARSIO VISUOMENĖJE

Pagrindinio amato pramokusius ir architekto kvalifikaciją gavusius studentus vilioja specializuotos magistrantūros studijos. Brangstant energijai vis daugiau pastatų tampa ekonomiškai neefektyvūs. Spauldoje nuolat aprašoma menka naujų pastatų kokybė verčia galvoti apie dar vieną papildomą renovuotinų pastatų dalį. Ekonominė situacija taip pat skatina vis labiau atsigręžti į jau pastatytus ir naudojamus gyvenamosios ir visuomeninės paskirties pastatus.

Sėkminga renovacija reiškia ne tik pagerėjusį namo estetinį vaizdą ir sumažėjusias sąskaitas už šildymą, tačiau ir pagerėjusią gyvenimo kokybę bei išaugusią pastato vertę. Šiuos tikslus gali padėti pasiekti architektas, suprantantis kompleksinių pastato architektūros ir konstrukcijų, šiluminės ir šviesos technikos bei akustikos problemų sprendimo svarbą renovavimo procese.

Dvejų metų intensyvioje magistrantūros studijose daug dėmesio skiriama praktiniams projektavimo užsiėmimams, kuriems vadovauja patyrę architektai: profeso-

Pastatų konstrukcijų katedros dėstytojai organizavo Architektūros fakulteto studentams ekskursiją į statomą objektą ir supažindino su pastatų konstrukcijomis.

rius Jonas Anuškevičius bei docentai Martynas Valevičius bei Tomas Grunskis. Docentas M. Valevičius yra šiuo metu pasaulinėje parodoje „Expo 2012“ įgyvendinamo Lietuvos ekspozicijos projekto autorius.

Jiems talkina daug profesinės patirties turinčių inžinierių-konstruktorių ir statybinės fizikos specialistų. Vienas labiausiai patyrusių šalyje inžinierių-konstruktorių Jakovas Mendelevičius studentams ir dėstytojams nuolat rengia ekskursijas po žymius renovuojamus statinius.

Savo ruožtu, magistrantai katedrai atsilygina gerais studijų ir kūrybinio darbo rezultatais, kurie, garsindami katedrą ir Vilniaus Gedimino technikos universitetą, sulaukia atgarsio ir visuomenėje. Pavyzdžiui, magistro Tado Černiausko baigiamasis darbas – Menų fabriko galimybių studija – buvo pristatytas Šiaulių savivaldybėje, magistras Laurynas Vizbaras kartu su kolegomis pelnė paskatinamąją premiją tarptautiniame konkurse „Velux Award 2010“, „Fluxus ministerijos“ architektūrinių idėjų parodoje „Noriu būti pastatytas“ praėjusią vasarą eksponuotas magistro Pauliaus Latako projektas „Užupio respublikos kūrybinės industrijos klasteris“. Įspūdingu šio darbo maketu bei pristatymu susidomėjo ne tik parodos žiūrovai, architektai, bet ir Vilniaus miesto savivaldybė.

Pastatų renovacijos magistrus katedra rengia nuo 1994 metų. Tuometis katedros vedėjas doc. dr. Česlovas Ignatavičius jau tuomet įžvelgė tokių specialistų poreikį ir įsteigė šią specializaciją.

Pastatų renovacijos studijų procese aktyviai dalyvaujantis docentas katedrai padovanojo retą, tik 50 egzempliorių tiražu išleistą leidinį, kuriame pateiktos namų atnaujinimui skirtos tipinės detalės.

LABORATORIJOJE NAUDOJAMA ŠIUOLAIKINĖ ĮRANGA

Dabartinio katedros padalinio – Pastatų akustikos mokslo laboratorijos – ištakomis galima laikyti 1976 metus. Tuomet įkurta Statybinės fizikos laboratorija turėjo tris padalinius: šiluminės technikos, kuriam vadovavo Arnoldas Radzivonas, akustikos – vadovas Vytautas J. Stauskis, šviesos technikos – vadovas Bernardas Žintelis.

Vėliau keitėsi tiek laboratorijos pavadinimas, tiek jos vadovai. 1997 metais ji tapo Mokslinė pastatų defektologijos laboratorija, vadovaujama doc. Česlovo Ignatavičiaus. 2001 metais katedrai persikėlus į patalpas senamiestyje, perkelta ir laboratorija.

Pasikeitus sąlygoms, prof. V. J. Stauskio iniciatyva ji buvo pertvarkyta į Pastatų fizikos mokslo laboratoriją, o nuo 2006 metų – į dabartinę Pastatų akustikos mokslo laboratoriją. Laboratorijoje naudojama šiuolaikinė įranga bei aukšta katedros mokslininkų kvalifikacija padėjo pasiekti aukštų rezultatų mokslo srityje. Monografijos, moksliniai straipsniai tarptautinio lygmens žurnaluose, pranešimai tarptautinėse konferencijose, išradybos veikla leido katedroje išauginti būrį mokslo daktarų.

Prof. habil. dr. V. Stauskis tapo Nacionalinės mokslo premijos laureatu už mokslo pasiekimus akustikos srityje. Katedroje bei laboratorijoje ir toliau vykdomi moksliniai darbai, naudojama šiuolaikinė natūrinių akustinių matavimų ir kompiuterinio projektavimo įranga. Pastatų konstrukcijų katedros darbuotojai glaudžiai bendradarbiauja su panašią veiklą plėtojančiomis katedromis ir laboratorijomis bei verslu.

ISTORINĖS KATEDROS KŪRIMOSI ŠAKNYS – KAUNO UNIVERSITETE

Katedros istorinės šaknys siekia daug ankstesnius metus – 1922 m., kai buvo įkurtas Kauno universitetas. Šio universiteto Technikos fakultete studentams, studijuojantiems statybos mokslus buvo dėstomas pastatų konstrukcijų mokomasis dalykas. Vėliau keitėsi tiek Kauno universiteto, tiek katedros, kurios darbuotojai dėstė pastatų konstrukcijas, pavadinimai.

Tačiau 1971 m. rugsėjo 1 d. naujai įkurtos Pastatų konstrukcijų katedros branduolį sudarė būtent šios Kauno aukštosios mokyklos dėstytojai. Katedros darbą, vadovaujant profesoriumi Vytautui Kriščiūnui, pradėjo ir pirmieji darbuotojai: Algimantas Nakas, Česlovas Ignatavičius, Arnoldas Radzivonas, Bernardas Žintelis, Nisonas Geršas, Vytautas Strigūnas, Leonas Guokas, Michailas Prikšaitis, Mečislovas Urbelis.

Katedra įsikūrė tuomečio Vilniaus inžinerinio statybos instituto (VISI) centrinių rūmų vienoje, ganėtinai didelėje patalpoje šeštame aukšte.

Netrukus prie katedros kolektyvo prisijungė architektė Elena Nijolė Bučiūtė, tuo laikotarpiu suprojektavusi nacionalinius Operos ir baletų teatro rūmus. Katedros kolektyvą papildė Gendrikas Likas bei Vytautas Jonas Stauskis.

SPRENDŽIAMIEJI UŽDAVINIAI, AKTUALŪS IR ARCHITEKTAMS, IR INŽINIERIAMS

Vedėju tapus docentui Algimantui Nakui, 1976 m. katedra persikėlė į naujai pastatytą laboratorinį korpusą. Laikui bėgant, Pastatų konstrukcijų katedroje dalis dėstytojų ir darbuotojų pasikeitė. Į katedros veiklą įsiliejo Birutė Ambraziūnaitė, Elena Brundzaitė, Gintaris Cinelis, Julius Gajauskas, Rimidijus Pikutis, Vytautas Vaitkus ir kiti.

Daugiausia etatinių dėstytojų – net 15 – katedroje buvo nuo 1979 iki 1988 metų. 1983 metais katedroje buvo pats didžiausias bendras darbuotojų skaičius – 22.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, institutui tampant universitetine aukštąja mokykla, katedroje įvyko daug permainų, kurias nulėmė mokymo programų pasikeitimai, nauji reikalavimai. Nepaisant to, kad sumažėjo katedros dėstytojų, tačiau gerokai paspartėjo mokslinis darbas.

Nuo 1986 metų katedrai vadovavo docentas Česlovas Ignatavičius, nuo 1996 metų – profesorius Josifas Parasonis, nuo 2000 metų – profesorius Vytautas Jonas Stauskis. Nuo 2009 metų katedrai vadovauja docentas Marius Mickaitis.

Šiuo metu katedroje dirba dešimt darbuotojų, iš kurių aštuoni yra dėstytojai. Dar du dėstytojai dirba kooperacijos pagrindu.

Katedroje dirbantys dėstytojai yra kvalifikuoti architektūros ir statybos specialistai: profesorius, penki docentai, trys lektoriai ir asistentas, pagal specializaciją – architektai, inžinieriai-konstruktoriai ir statybinės fizikos specialistai.

Katedros ir prie jos veikiančios laboratorijos specialistų veikla orientuota spręsti esminius statinio reikalavimus užtikrinančius uždavinius, kurie aktualūs ir architektams, ir inžinieriams.

■

Prof. V. Kriščiūnas

Doc. dr. A. Nakas

Doc. dr. Č. Ignatavičius

Prof. habil. dr. J. Parasonis

Prof. habil. dr. V. J. Stauskis

Doc. dr. M. Mickaitis

Pastatų konstrukcijų katedros kolektyvas vadovaujant doc. A. Nakui

Pastatų konstrukcijų katedra 1988 m.

VG TU STUDENTAI

LANKĖSI PASAULINIAME

TELEKOMUNIKACIJŲ GIGANTE

„HUAWEI TECHNOLOGIES CO., LTD“

Huawei – žodis, kinų kalba reiškiantis didingus veiksmus, pasiekimus bei Kinijos sugebėjimus. Šiuo vardu pasivadinusį pasaulinio lygmens telekomunikacijų bendrovė „Huawei Technologies Co., Ltd“ pademonstravo naujausias telekomunikacijų galimybes studentams iš Lietuvos. Bendrovės pakviesta dešimties Lietuvos studentų grupė, iš kurių 5 – Vilniaus Gedimino technikos universiteto studentai, liepos mėnesį svečiavosi Kinijoje. Studentai pasinaudojo suteikta puikia galimybe stebėti, kaip organizuojamas darbas vienoje moderniausių įmonių. Čia jie galėjo iš arti susipažinti su telekomunikacijų naujovėmis ir savo akimis pamatyti vieną sparčiausiai augančių pasaulio ekonomikų – Kiniją.

Elektronikos fakulteto bakalauro **Daumanto Zavadsčio** išvykos į „Huawei“ kompaniją Kinijoje įspūdžių fragmentai.

KELIONĖ SUGRIOVĖ MITUS APIE KINIJĄ

Į Kinijos įmonę „Huawei Technologies Co., Ltd“ buvo išvykę VG TU Elektronikos fakulteto studentai: bakalauras Karolis Stanevičius, Vita Jasevičiūtė (IV k.), Aivaras Vaitiekūnas (IV k.), magistrantas Mantas Juškauskas ir šio pasakojimo autorius bakalauras Daumantas Zavadskis. Tiek šios kelionės idėja, tiek pačios kelionės turiniu ir organizavimu rūpinosi „Huawei Technologies“ atstovas Lietuvoje Aurimas Eidžiūnas, kuris ir pats yra VG TU Verslo vadybos fakulteto absolventas. Jo pastangų ir iniciatyvos dėka studentams buvo sudarytos sąlygos susipažinti su telekomunikacijų gigantės veikla.

„Huawei“ bendrovės padaliniai veikia JAV, Kanadoje, Švedijoje, Airijoje, Rusijoje, Indijoje, Meksikoje, Nyderlanduose, Pakistane, Turkijoje ir kitur. Tai antra pagal dydį telekomunikacijos įrangos gamintoja pasaulyje. Tačiau šios kelionės metu mus nustebino ne vien „Huawei“ įmonės padalinių dydis ir pajėgumai. Mus pribloškė ir Kinijos didmiesčiai, tradicijos, spartus šalies ekonomikos augimas.

Kiniją daug kas vadina viena didžiausių pasaulio pasaulėčių. Tai viena didžiausių pasaulio valstybių. Kas penktas planetos gyventojas yra kinas, o ką mes žinome apie šią šalį? Tik tiek, kad jie valgo pagaliukais ir tamsiuose rūseliuose gamina pigias prekes. Deja, šie stereotipai

stipriai pasenę ir galiu drąsiai teigti: ši išvyka sugriovė mitus apie Kiniją.

Telekomunikacijų rinkos gigantė „Huawei“ stovi ant to paties laiptelio (jei ne vienu aukščiau), kaip „Cisco“, „Ericsson“, „Juniper“. Daugelis mūsų naudoja šios firmos produkciją, to net nenuokdami. Didžiausių Lietuvos telekomunikacijų operatorių („Teo“, „Omnitel“, „Bitė“) tinkluose veikia „Huawei“ įrenginiai. Pats „Huawei“ prezidentas Ren Zhengfei sutiko mums parodyti, kas vyksta pačiuose giliausiuose įmonės užkulisiuose. Toks prezidento gestas rodė, kad būsimieji šios srities specialistai, studentai, tikrai yra laukiami vienoje iš didžiausių ir įdomiausių telekomunikacijų įmonių.

„KAS NEMATĖ DIDŽIOSIOS KINŲ SIENOS, NEGALI VADINTIS TIKRU ŽMOGUMI...“

Dar neišėję iš Pekino oro uosto, supratome: šis miestas neaprepiamas. Nieko nauja, kad oro uoste bagažo pasiimti reikia važiuoti traukinuku... Tačiau teko susirūpinti įsėdus į traukinį, važiuojantį į miesto centrą. Ne be reikalo šis oro

uostas yra antras pasaulyje pagal keliaujančių žmonių skaičių.

Eismas Pekine – atskira tema. Jei drįstate tvirtinti, kad lietuviai vairuoja kaip bepročiai, reikia pamatyti, kas darosi Pekine. Garso signalas naudojamas dažniau nei stabdžiai. Pasak mūsų gido, norint sėkmingai važinėti Pekino gatvėmis, reikia garsaus signalo, gerų stabdžių ir sėkmės.

Įsikūrę prašmatniame viešbutyje, išsiruošėme į miesto širdį – Tiananmenio aikštę. Sako, joje telpa 3 milijonai žmonių. Prieš įeinant į aikštę policininkai iškratė kišenes ir surinko visus žiebtuvėlius. Aikštė įspūdingo dydžio, antra pagal dydį pasaulyje. Viduryje aikštės puikuojasi paminklas Komunistų partijai. Vakarinėje aikštės pusėje – Kinijos parlamentas. Išorė pilka ir rūsti. Aikštės gale – 1420 metais statytas „Uždraustasis miestas“. Šiame mieste yra 999 pastatai. Iš visų pusių supa šimtmečius menantys pastatai, po kojomis – tie patys akmenys, kuriuos mynė imperatoriai. Pirmos dienos Kinijoje vakarą vainikavo Kung Fu pasirodymas, vertęs susimąstyti apie žmogaus kūno lankstumo ribas. Salto be rankų ir kitų nepaprastų triukų neįmanoma pamiršti...

Mao Zedong'as kažkada yra pasakęs: „Tas, kuris niekada nematė Didžiosios kinų sienos, negali vadintis tikru

muzika. Lietuvos ambasados darbuotojai atsakingi ne tik už milžinišką Kiniją, bet ir už Pietų Korėją, Mongoliją ir Vietnamą.

ŠANCHAJUS: PIRMOJI PAŽINTIS SU „HUAWEI“

Jei Pekinas, administracinė Kinijos sostinė, yra betoninis, pilkas ir rūstus, tai Šanchajus – finansų centras. Spalvotas, gyvas ir netgi žalias.

Čia aplankėme „Huawei“ tyrimų ir plėtros centrą, įsikūrusį didžiausiame Šanchajaus pastate. Jo ilgis – daugiau kaip kilometras.

Šiame centre pirmiausia išklausėme pristatymą apie belaides technologijas ir inovatyvius produktus, kuriuos „Huawei“. Pristatymas nustebino. Viena vertus, buvo kalbama apie naujas technologijas, kurios rinką pasieks tik po metų ar dvejų, bet, kita vertus, nepasijutome žali mokinukai ir todėl laisvai įsitraukėme į pristatymą.

Buvo pristatyta begalė skirtingų produktų: nuo mobiliojo ryšio stoties, skirtos mažai apgyvendintoms teritorijoms, maitinamos saulės baterijomis, revoliucinio požiūrio į mobiliojo ryšio tiekėjo tinklą, kuriame norint teikti naujas paslaugas užtenka atnaujinti tik programinę įrangą, taip sutaupant lėšas, skirtas aparatinės įrangos

žmogumi.“ Mes ją pamatėme! Mūsų laukė trumpa sienos atšaka. Didžioji kinų siena nėra ištisinė, kaip dauguma įsivaizduoja. Besigrožėdami nuostabiais kalnų vaizdais ir šventyklomis kopėme į viršų siaurais šios sienos laiptais. Visa siena sudaryta iš didesnių ir mažesnių laiptelių... Vieni bandė lipti viršun, kiti, pradėję kelionę iš kito galo, brovėsi žemyn. Kai kas stabčiojo nusifotografuoti. Gana greitai nuo mūsų kaktų jau varvėjo prakaito kriokliukai.

O vėliau laukė idiliška sekmadienio popietė Lietuvos ambasadoje Kinijoje. Stipruoliai, įveikę Didžiąją kinų sieną, su šortais, marškinėliais ir šlepetėmis kiek nejaukiai jautėsi Lietuvos ambasadoriaus šeimoje. Bet mus iškart apsupo jauki ir šilta namų atmosfera: už minkštasuolio nedrąsiai slėpėsi maža mergaitė, svečių patikrinti atbėgo buldogiukas, negarsiai skambėjo lietuviška

atnaujinimui, ir baigiant namų vartotojams skirtais produktais.

Įdomu buvo stebėti, kaip dirba „Huawei“ darbuotojai. Didelės erdvės, neįstojanti jokios įtampos ar didelio darbo tempo: vyriškis su kavos puodeliu neskubėdamas nužiūri smalsių „turistų“ grupelę, kampe pastatyti keli lankai (gali pasimankštinti), išlankstoma lova... Ir visą tai įrėmė moderni architektūra.

DEBESŲ KOMPIUTERIJA – ĮDOMIAUSIA INOVACIJA

Viena įdomiausių inovacijų, pritaikytų „Huawei“, – debesų kompiuterija. Tai reiškia, kad darbuotojas nėra susietas

su savo darbo vieta. Naudodamasis bet kuriuo kompiuteriu visame pastate jis gali jaustis lyg naudotųsi savuoju, nes visi vartotojo duomenys saugomi viename centriniame kompiuteryje.

Debesų kompiuterija padeda išspręsti daugelį problemų, su kuriomis susiduria didelių įmonių informacinių technologijų skyriai – saugumas, lankstumas ir, svarbiausia, naudojimosi patogumas.

Paskutinis mūsų vizito taškas buvo padėtas Tyrimų ir plėtros centro posėdžių salėje. Prieš kiekvieną stovėjo įrėminta, tik prieš valandą fojė

kus dangus ir erdvė. Prieš keturis dešimtmečius niekam nežinomas kaimelis išaugo į pramonės centrą. Milžiniškos užsienio ir pačios Kinijos investicijos per trumpą laiką užaugino didmiestį. Įdomu, kaip jaučiasi žmonės, matę šį staigų virsmą?

Pirmas vakaras prabėgo tradiciniame Kinijos kaime, bent pavadinimas taip skelbė. Tai vieta, kur galima susipažinti

padaryta, kiekvieno mūsų nuotrauka. Odinis krėslas. Pritemdytas apšvietimas. Gali pasijusti tikru bosu...

„Huawei“ atstovas pristatė įmonę, jos istoriją ir pasiekimus. Apibendrinus, šios bendrovės istoriją drąsiai galima vadinti sėkmės istorija. Per vos daugiau nei 20 metų „Huawei“ iš telekomunikacijų įrangos importuotojos Kinijoje tapo viena didžiausių jos gamintojų pasaulyje.

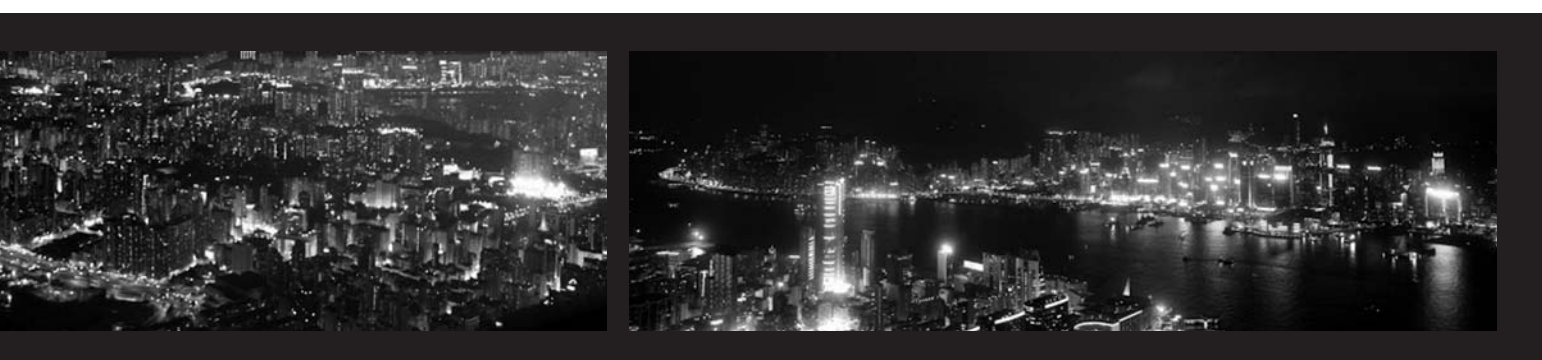
Vakare plaukiojome milžinišku laivu upėje, skiriančioje Šanchajų į dvi dalis. Matėme, kaip nusileidžia saulė ir sužimba visas miestas. Matėme ir akrobatų pasirodymą. Emocionaliausia programos dalis – šilko šokis. Virš scenos kabėjo dvi ilgos šilko juostos. Skambant dainai iš filmo „Titanikas“, pora akrobatų praskriejo virš žiūrovų galvų, laikydamiesi tik už dviejų šilkinų juostų. Jokių apsaugų. Šokis ore. O dar vėliau matėme kitą, ne mažiau įspūdingą pasirodymą – sferą, kurioje važiavo motociklai.

su penkiasdešimt šešiomis Kinijos tautelėmis, jų papročiais ir kultūra, atskleidžiama teatralizuotame pasirodyme. Po to pamatėme dar vieną pasirodymą. Milžiniška scena, daugybė žmonių. Kaip įprasta Kinijoje, scena gali transformuotis, dekoracijos akimirksniu atsiranda ir dingsta, atsiveria ir prapuola kriokliai, nesuskaičiuojamą kartą keičiami aktorių kostiumai. Kai palei sceną prašuoliuoja keliolika žirgų su raiteliais, išvažiuoja milžiniški karo vežimai ir lazerių šviesoje praplevena mėnulio deivė, pasimiršta bet koks nuovargis.

„HUAWEI“ ĮMONĖ-MIESTAS

Kitą dieną praleidome „Huawei“ miestelyje. Jei šią teritoriją vertintume lietuviškais masteliais, drąsiai būtų galima vadinti miestu.

Rytas prasidėjo naujų įmonės produktų pristatymu. Tai buvo viskas, ką galima susieti su telekomunikacijomis: mobilieji telefonai, planšetiniai kompiuteriai, įranga namų vartotojams, mobiliojo ryšio operatorių įranga, tele-

Ne vienas, o net penki motociklai sferoje, kurios skersmuo buvo tik apie 10 metrų.

DAUGIAKULTŪRĖ KINIJOS PROVINCIJA

Dar vienas skrydis. Šįkart į pagrindinį kelionės tašką – Šenzeną, kur įsikūrusi didžioji „Huawei Technologies Co., Ltd“ dalis. Po Pekino ir Šanchajaus šis miestas neatrodė toks didelis ir įspūdingas, bet mus pasitiko palmės, vais-

komunikacijų įmonių stuburinių tinklų įranga. Stendai su veikiančia technika, lietimui jautrūs dideli ekranai. Gaila, neturėjome daug laiko, juk mūsų smalsumui patenkinti nebūtų pakakę visos dienos. Po to – antrasis pristatymas apie „Huawei“. Šįkart jautėmės dar tvirčiau, daugumą faktų jau žinojome, todėl diskusija po pristatymo buvo gerokai vaisingesnė.

Pietavome kartu su įmonės darbuotojais vienoje milžiniškų įmonės valgyklų, aptarnaujančioje 8 000 „Hua-

Honkongo.

Prieš išvykstant iš Kinijos

reikia pereiti savotišką sieną ar muitinę.

Čia gauni lapuką, kurį būtina gražinti išvykstant iš Honkongo. Susitvarkę formalumus, pajudėjome link paskutinio kelionės tikslo.

Užtenka nuvažiuoti kelias dešimtis kilometrų, kad suvoktum, jog čia viskas kitaip. Pastatai, kaip saulės stokojantys augalai, susispietę stiebiasi į dangų. Mieste retai kada nusileidi nuo viaduko – vienu važiuoji, vienas po tavimi, dar koks vienas driekiasi virš galvos. Visą šią raizgalynę vairuotojai įveikia be navigacijos priemonių. Važiavimo kultūra nepalyginama su Pekino. Honkonge viskas kultūringa, sinchroniška ir tikslu.

Aplankėme senove kvepiantį sodą miesto centre. Tyli, rami vieta, čiurlena kriokliukai, iš tankių medžių gniaužtų išsiveržia smailūs šventyklos stogas, o virš jo matyti naujo, modernaus miesto peizažas.

Vakare, prieš nusileidžiant saulei, skubėjome į Viktorijos kyšulį, nuo kurio atsiveria miesto panorama. Spėjome pamatyti, kaip leidžiasi saulė. Reginys sunkiai nusakomas žodžiais. Gėstant dangui, po

wei“ bitučių. Pietūs – švediškas stalas.

Maisto pasirinkimas – nuo tradicinės kiniškos virtuvės, iki to, kas artima europietiška virtuvei.

Vienas įdomiausių kelionės potyrių – apsilankymas „Huawei“ gamykloje, įsikūrusioje užmiestyje. Pamatėme visą gamybos procesą. Kaip visi darbuotojai privalėjome vilkėti apsauginius kostiumus, ausis specialius batus su metalizuotais padais ir virvelėmis, kad nesudarytume statinio krūvio, veikiančio gamina-
mą produkciją.

Pakeliui į gamybos cechą mus supažindino su motyvacijos sistema: viešai skelbiami kiekvieno darbuotojo rezultatai, klaidų skaičius, jam iškelti tikslai. Atėjęs į gamyklą darbuotojas gali pakabinti ant bendros lentos magnetuką, simbolizuojantį, kokia tądien jo nuotaika.

Bet tai dar ne vis-

kas. Ratu apstojome darbininką pačioje gamybos linijos pradžioje. 10 smalsių žvilgsnių ir 10 porų ištemptų ausų. Žingsnis po žingsnio slinkome gamybos linija, kuri prasideda nuoga tinklo maršrutizatoriaus montažine plokšte, o keliaudama konvejeriu apauga elektriniais elementais. Visa tai daro specialios montažinės staklės, o žmogus tik prižiūri, kad staklės neužspringtų ar neišalktų. Linijos pabaigoje kiekviena plokštė nuosekliai tikrinama, čia nebeužtenka dirbtinio intelekto. Visas neaiškus vietas, kur gali pasitaikyti gamybos defektų, apžiūri žmogus. Nuosekliai patikrinęs darbuotojas nusprendžia, ar pagrindinė plokštė tinkama naudoti.

VIEŠNAGĖ DANGORAIŽIŲ APSUPTYJE

Honkongas. Iš pat ryto supratome, jog laukia kelionė į visiškai kitą pasaulį. Mūsų pasiimti atvažiuo ne įprasti „Toyota“ autobusiukai, o tikra Japonija kvepiantys vienatūriai. Vairai – dešinėje pusėje, ant kiekvienos mašinos po du valstybinius numerius – Kinijos Liaudies Respublikos ir

truputį žiebiasi šviesos mieste.

Galiausiai visas miestas ima degti. Kitaip nei soduose, kuriuos lankėme vidurdienį, žmonių čia sausakimša. Ir ačiū gidei, sumojusiai, kad iki skrydžio dar spėsime aplankyti ketvirtą pagal dydį dangoraižį pasaulyje. Šimtą aukštą pasiekėme lygiai per minutę ir galėjome grožėtis neaprėpiama švieselių jūra...

Kelionė baigėsi, bet esu tikras, kad ji pakeitė mano ir mano bendrakeleivių požiūrį į daugelį dalykų. Net praėjus keliems mėnesiams, rašydamas šias eilutes, džiaugiuosi „Huawei“ ir VGTU suteikta galimybe susipažinti ne tik su naujausiomis telekomunikacijų technologijomis ir svetingąja Kinija. Džiugu, kad mes buvome įdomūs ir „Huawei“ kompanijos atstovams, su kuriais bendravome. Ir ne vien todėl, kad naudojames ar naudosis jų gaminiais, bet kad ir toliau gilinsimės į telekomunikacijų sritį. Kažkas gal net bendradarbiaus su pačia „Huawei“.

■

TEKSTILĖS PARODA „MARGAS PASAULIS“ GALERIJOJE A

Gal dar pamenat nuotraukų darymą tamsiame vonios kambarėlyje?

Ryškalų kvapas, laukimas, ir tas neapsakomas džiaugsmas, kai fiksažo vonelėje pradeda ryškėti vaizdas – visa ta romantika dabar jau praeity. Medžiagos marginimas – tai kažkas panašaus, tik procesas daug ilgesnis. Ir kiekvieną kartą paveikslui išnyrant iš medžiagos tamsos lauki stebuklo...

Iš gruodžio 19 d. parodos atidarymo
VGTV Bibliotekoje, Galerijoje A. Batikos kūrinių
autorė Jūratė Buožienė

Visi žmonės nori skraidyti, 2005 m.

Per bangas, 2008 m.

Namai, 2005 m.

Strazdas kraustosi, 2005 m.

Alekso Jauniaus nuotraukos

$$\log_a \frac{b}{c} = \log_a b - \log_a c$$

$$\cos(\alpha + \beta) = \cos \alpha \cos \beta - \sin \alpha \sin \beta$$

GEDIMINO

$$\operatorname{tg}(\alpha + \beta) = \frac{\operatorname{tg} \alpha + \operatorname{tg} \beta}{1 - \operatorname{tg} \alpha \operatorname{tg} \beta}$$

UNIVERSITETAS

VILNIAUS GEDIMINO TECHNIKOS UNIVERSITETO ŽURNALO PRIEDAS

STUDIJS

2012 m. kovas Nr. 1-2 (82-83)

Daugybę metų džiuginantys priėmimo į VGTU pirmosios pakopos ir vientisąsias studijas rezultatai

Prof. dr. Romualdas Kliukas

Studijų prorektorius

Valerija Bernotienė

Priėmimo komisijos sekretorė

Doc. dr. Olegas Prentkovskis

Priėmimo komisijos sekretoriaus pavaduotojas

Jau 2011 m. rudenį... Pasibaigė priėmimas į Lietuvos aukštąsias mokyklas. Įdomu, kokie gi priėmimo rezultatai, kaip atrodo VGTU Lietuvos aukštųjų mokyklų fone?

2011 m. bendrajame priėmime į Lietuvos aukštąsias mokyklas dalyvavo 38 423 stojantieji, tenkinantys numatytus priėmimo reikalavimus (2010 m. – 35 277). Iš jų 527 asmenys dalyvavo tik papildomame priėmime. Iš viso pasirašyta 31 570 studijų sutarčių. Į valstybės finansuojamas (vf) vietas pasirašyta 9 580 studijų sutarčių universitetuose ir 8 674 studijų sutartys kolegijose. Taip pat universitetuose pasirašytos 8 768 studijų sutartys dėl valstybės nefinansuojamų (vnf) vietų, kolegijose – 4 548 studijų sutartys (žr. 1 lentelę, www.lamabpo.lt). Iš jų 23 434 asmenys vidurinę išsilavinimą yra įgiję 2011 m., 14 514 iš jų atiteko valstybės finansuojamos vietos.

1 lentelė. Pasirašyta studijų sutarčių per bendrąją priėmimą 2011 m.

Aukštoji mokykla	Pasirašyta studijų sutarčių		
	vf	vnf	iš viso
UNIVERSITETAI			
Vilniaus universitetas (VU)	2 734	940	3 674
Vilniaus Gedimino technikos universitetas (VGTU)	1 565	595	2 160
Kauno technologijos universitetas (KTU)	1 402	757	2 159
Mykolo Romerio universitetas (MRU)	342	1 761	2 103
Vytauto Didžiojo universitetas (VDU)	842	926	1 768
Vilniaus pedagoginis universitetas (VPU) / Lietuvos edukologijos universitetas (LEU)	570	636	1 206
Klaipėdos universitetas (KU)	401	765	1 166
Lietuvos sveikatos mokslų universitetas (LSMU)	479	502	981
Šiaulių universitetas (ŠU)	268	469	737
Lietuvos žemės ūkio universitetas (LŽŪU) / Aleksandro Stulginskio universitetas (ASU)	94	450	544
Lietuvos kūno kultūros akademija (LKKA)	72	406	478
ISM Vadybos ir ekonomikos universitetas (ISM)	270	189	459
Vilniaus dailės akademija (VDA)	224	90	314
Vilniaus universiteto Tarptautinio verslo mokykla (VU TVM)	85	180	265
Lietuvos muzikos ir teatro akademija (LMTA)	141	8	149
Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija (LKA)	66	0	66
Balstogės universiteto filialas Vilniuje (BU FV)	7	43	50
LCC tarptautinis universitetas (LCC)	14	14	28
Vilniaus verslo teisės akademija (VVTA)	1	21	22
Verslo ir vadybos akademija (VVA)	1	9	10
Europos humanitarinis universitetas (EHU)	2	7	9
Iš viso universitetuose	9 580	8 768	18 348
KOLEGIJOS			
Vilniaus kolegija (VK)	1 846	674	2 520
Kauno kolegija (KK)	1 473	722	2 195
Klaipėdos valstybinė kolegija (KVK)	891	413	1 304
Šiaulių valstybinė kolegija (ŠVK)	663	316	979
Vilniaus technologijų ir dizaino kolegija (VTDK)	577	293	870
Kauno technikos kolegija (KTK)	515	155	670
Utenos kolegija (UK)	328	253	581

Aukštoji mokykla	Pasirašyta studijų sutarčių		
	vf	vnf	iš viso
Tarptautinė teisės ir verslo aukštoji mokykla (TTVAM)	345	211	556
Panevėžio kolegija (PK)	352	202	554
Socialinių mokslų kolegija (SMK)	246	261	507
Marijampolės kolegija (MK)	160	209	369
Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegija (KMAIK)	297	69	366
Lietuvos aukštoji jūreivystės mokykla (LAJM)	206	126	332
Alytaus kolegija (AK)	163	85	248
V. A. Graičiūno aukštoji vadybos mokykla (AVM)	110	117	227
Žemaitijos kolegija (ŽK)	111	73	184
Vilniaus dizaino kolegija (VDK)	83	62	145
Vilniaus kooperacijos kolegija (VKK)	46	74	120
Vilniaus verslo kolegija (VVK)	77	38	115
Klaipėdos verslo aukštoji mokykla (KVAM)	56	51	107
Kolpingo kolegija (KOK)	48	49	97
Šiaurės Lietuvos kolegija (ŠLK)	34	47	81
Vakarų Lietuvos verslo kolegija (VLVK)	32	30	62
Šv. Ignaco Lojolos kolegija (LK)	15	18	33
Iš viso kolegijose	8 674	4 548	13 222
Iš viso universitetuose ir kolegijose	18 254	13 316	31 570

2011 m. studijų finansavimo principai, palyginti su 2010 m. ir 2009 m., šiek tiek pasikeitė. 2009 m. studijos aukštosiose mokyklose buvo finansuojamos pagal šešias studijų sritis, 2010 m. – pagal vienuolika studijų kryptių grupių. 2011 m. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija nustatė studijų krepšelių skaičių šioms studijų sritims arba kryptių grupėms:

- humanitarinių mokslų studijų sritis;
- menų studijų srities muzikos, meno studijų ir rašytinės kūrybos kryptių grupė;
- menų studijų srities teatro ir kino, šokio kryptių grupė;
- menų studijų srities dizaino ir architektūros kryptių grupė;
- menų studijų srities dailės, fotografijos ir medijų kryptių grupė;
- socialinių mokslų studijų sritis (išskyrus verslo ir vadybos, teisės, švietimo ir ugdymo kryptių grupes);
- verslo ir vadybos kryptių grupė;
- teisės kryptių grupė;
- švietimo ir ugdymo kryptių grupė;

- fizinių mokslų studijų sritis;
- biomedicinos mokslų studijų sritis (išskyrus medicinos ir sveikatos krypčių grupę);
- biomedicinos mokslų studijų srities medicinos ir sveikatos krypčių grupę;
- technologijos mokslų studijų sritis.

2011 m. Lietuvos aukštosios mokyklos į valstybės finansuojamas vietas galėjo priimti apie 18 845 būsimuosius pirmakursius: į universitetus – 9 680, į kolegijas – 9 165. 2010 m. į valstybės finansuojamas vietas įstojo apie 18 844 pirmakursiai (beveik tiek pat kaip šiemet): 9 680 – į universitetus, 9 164 – į kolegijas; 2009 m. į valstybės finansuojamas vietas įstojo apie 21 000 pirmakursių: 11 000 – į universitetus, 10 000 – į kolegijas.

Valstybė finansuoja geriausiais rezultatais mokyklą baigusius ir specialiais gebėjimais išsiskiriančių asmenų studijas – jie buvo surikiuoti į eilę. Ar 2011 m. stojantysis asmuo gavo valstybės finansavimą, t. y. studijų krepšėlį, priklausė, kaip ir 2009–2010 m., nuo daugelio faktorių: nuo brandos egzaminų (2011 m. abiturientas privalėjo išlaikyti tris valstybinius egzaminus) ir metinių mokomųjų dalykų įvertinimų, nuo teisės gauti papildomų balų, nuo studijų programų pasirinkimo eiliškumo, nuo kitų stojančiųjų studijų programų pasirinkimo, nuo aukštųjų mokyklų organizuojamų bendrųjų ir atskirųjų stojamųjų egzaminų arba testų (jei tokie numatyti taisyklėse) rezultatų.

Jau treči metai visos aukštosios mokyklos (universitetai ir kolegijos atskirai), remiantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos nurodymu, laikosi konkursinio balo sandaros suvienodinimo – stojant į tos pačios studijų srities arba krypčių grupės studijų programą skirtingose aukštosiose mokyklose įskaitomi tie patys mokomieji dalykai iš brandos atestato, jų reikšmingumas taip pat vienodas, įskaitomi (jeigu tai numatyta taisyklėse) tų pačių bendrųjų stojamųjų egzaminų arba testų įvertinimai bei tokie patys papildomi balai. Tai palengvina stojančiųjų asmenų pažangumo lygmens vertinimą skirstant studijų krepšelius.

2011 m. VGTU pasiūlė stojantiesiems 40 pirmosios pakopos studijų programų ir 2 vientisųjų studijų programas. 2009 m. Lietuvoje prasidėjo mokslo ir studijų sistemos reforma, kurią reglamentuoja Mokslo ir studijų įstatymas. Juo remiantis, visose Lietuvos aukštosiose mokyklose (universitetuose ir kolegijose) galimos dvi studijų formos: *nuolatinė* ir *ištęstinė*. Dauguma VGTU studijų programų vykdomos tik nuolatine studijų forma, kai kurios – ir nuolatine, ir ištęstine studijų formomis. Iš 42 minėtų studijų programų 30 vykdomos nuolatine studijų forma, 11 – ištęstine ir nuolatine, 1 – ištęstine. 2011 m. buvo pasiūlytos 7 naujos studijų programos: *multimedija ir kompiuterinis dizainas, taikomoji statistika ir ekonometrija, verslo informacinės sistemos, gamybos inžinerija ir valdymas, inovatyvioji gamybos inžinerija, inovatyvios statybos medžiagos ir technologijos, ekonomikos inžinerija*.

Nuolatinėse studijose teoriniai ir praktiniai dalykai dėstomi auditorijose, laboratorijose dieną. Savarankiškam darbui skirtą laiką studentas planuoja pats taip, kad už šį darbą būtų atsiskaitoma studijų programoje nurodytu laiku. *Ištęstinės studijos* gali būti organizuojamos vakarais, neakivaizdžiai arba vykti pagal individualią studentui sudarytą programą. *Ištęstinėse studijose*, studijuojant neakivaizdžiai, teoriniai ir praktiniai dalykai studijuojami savaran-

kiškai, semestrą sudaro 6 studijų dienų įžanginis teorinis ciklas ir kiekvieno mėnesio antrąjį šeštadienį vykstančios paskaitos, laboratoriniai darbai ir pratybos. Kiekvienas semestras pabaigiamas 6 dienų sesija. Šią studijų formą patogiu pasirinkti dirbantiems asmenims, gyvenantiems kituose miestuose.

Vykdamą priėmimą į Lietuvos aukštąsias mokyklas, stojantieji savo prašymuose dalyvauti stojimo konkurse galėjo nurodyti 12 studijų programų su dviem finansavimo pobūdžiais (vf – valstybės finansuojamos studijos, vnf – valstybės nefinansuojamos studijos) ir dviem studijų formomis (NL – nuolatinė studijų forma, I – iššėstinė studijų forma).

Priėmimo į VGTU pirmosios pakopos ir vientisąsias studijas 2011 m. rezultatai pateikti 2 ir 3 lentelėse bei 1 ir 2 pav.

Remiantis 2009 m. Mokslo ir studijų įstatymu, visos studijų programos suskirstytos į šešias studijų sritis: *technologijos, fiziniai, socialiniai, humanitariniai, biomedicinos ir menų* mokslai. VGTU siūlė stojantiems pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programas keturiose studijų srityse: technologijų, fizinių ir socialinių mokslų srityse bei menų studijose. Remiantis bendrojo priėmimo į Lietuvos aukštąsias mokyklas 2011 m. statistika, VGTU studijų programos yra populiarios tarp stojančiųjų ir užima garbingas pozicijas pagal pirmąjį ir pagal visus pageidavimus, nurodytus stojančiųjų prašymuose (žr. 3–6 lenteles), o technologijos mokslų studijų srityje esame lyderiai (žr. 4–8 lenteles ir 3 pav.). Reikėtų paminėti, kad Lietuvos universitetinės aukštosios mokyklos 2011 m. pasiūlė stojantiems 563 pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programas, iš jų 104 technologijos mokslų srityje, 45 – fizinių mokslų, 192 – socialinių mokslų, 71 – humanitarinių mokslų, 47 – biomedicinos mokslų ir 104 – menų studijose.

2 lentelė. Į VGTU pirmosios pakopos ir vientisąsias studijas 2011 m. priimti studentai (skliausteliuose pateikti 2010 m. duomenys)

Studijų sritis	2011 m. priimta (2010 m.)					
	vf	santykis su visais priimtaisiais į vf (proc.)	vnf	santykis su visais priimtaisiais į vnf (proc.)	Iš viso	santykis su visais priimtaisiais (proc.)
NUOLATINĖS STUDIJOS						
Menų	83 (69)	5,4 (4,7)	24 (22)	5,2 (4,2)	107 (91)	5,4 (4,6)
Technologijos mokslų	1 148 (1 171)	74,9 (80,0)	115 (91)	25,0 (17,4)	1 263 (1 262)	63,4 (63,5)
Fizinių mokslų	97 (86)	6,3 (5,9)	12 (15)	2,6 (2,9)	109 (166)	5,5 (5,1)
Socialinių mokslų	205 (138)	13,4 (9,4)	309 (395)	67,2 (75,5)	514 (533)	25,7 (26,8)
Iš viso nuolatinėse studijose	1 533 (1 464)		460 (523)		1 993 (1 987)	

Studijų sritis	2011 m. priimta (2010 m.)					
	vf	santykis su visais priimtaisiais į vf (proc.)	vnf	santykis su visais priimtaisiais į vnf (proc.)	iš viso	santykis su visais priimtaisiais (proc.)
Santykis su visais priimtaisiais į nuolatinės studijas (proc.)		76,9 (73,7)		23,1 (26,3)		100
IŠŲSTINĖS STUDIJOS						
Technologijos mokslų	22 (23)	68,8 (67,6)	53 (85)	33,5 (52,8)	75 (108)	39,5 (55,4)
Fizinių mokslų	5 (7)	15,6 (20,6)	5 (6)	3,2 (3,7)	10 (13)	5,2 (6,7)
Socialinių mokslų	5 (4)	15,6 (11,8)	100 (70)	63,3 (43,5)	105 (74)	55,3 (37,9)
Iš viso išūstinėse studijose	32 (34)		158 (161)		190 (195)	
Santykis su visais priimtaisiais į išūstines studijas (proc.)		16,8 (17,4)		83,2 (82,6)		100
Iš viso universitete	1 565 (1 498)		618 (684)		2 183 (2 182)	
Santykis su visais priimtaisiais į studijas (proc.)		71,7 (68,6)		28,3 (31,4)		100

3 lentelė. 2011 m. priėmimo į VGTU pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programas rezultatai

Fakultetas, studijų programa	Pageidavimų skaičius						Priimta			Konkursinis balas į vf vietą	
	pagal pirmą prioritetą		pagal 1–6 prioritetus		bendras (1–12)						
	vf	vnf	vf	vnf	vf	vnf	vf	vnf	iš viso	pir-mojo	pas-kuti-niojo
NUOLATINĖS STUDIJOS											
Architektūros fakultetas	155	4	248	116	259	156	83	24	107		
Architektūra	155	4	248	116	259	156	83	24	107	21,70	18,33
Aplinkos inžinerijos fakultetas	271	11	1 435	122	2 029	296	249	41	290		
Aplinkos apsaugos inžinerija	67	5	301	40	475	100	65	12	77	18,84	12,70

Fakultetas, studijų programa	Pageidavimų skaičius						Priimta			Konkursinis balas į vf vietą	
	pagal pirmą prioritetą		pagal 1–6 prioritetus		bendras (1–12)						
	vf	vnf	vf	vnf	vf	vnf	vf	vnf	iš viso	pirmojo	paskutiniojo
Kelių ir geležinkelių inžinerija	66	4	369	30	472	75	60	8	68	18,90	12,62
Miestų inžinerija	42	1	258	19	380	45	42	7	49	19,88	13,32
Geodezija	49	1	310	24	434	55	37	11	48	18,06	12,52
Pastatų energetika	47		197	9	268	21	45	3	48	19,58	12,80
Elektronikos fakultetas	182	5	1 289	84	1 660	205	203	14	217		
Automatika	69	1	286	15	354	38	63	4	67	21,38	12,72
Elektronikos inžinerija	34		297	17	378	39	32	1	33	19,30	12,50
Telekomunikacijų inžinerija	16		228	11	316	28	26	1	27	19,10	13,62
Informacinių sistemų inžinerija	33	3	290	24	371	64	57	5	62	18,20	12,76
Kompiuterių inžinerija	30	1	188	17	241	36	25	3	28	19,62	12,44
Fundamentinių mokslų fakultetas	247	9	1 459	122	1 961	327	254	18	272		
Bioinžinerija	19		140	9	211	21	35	1	36	19,62	15,10
Inžinerinė informatika	36	1	249	24	311	63	13	3	16	18,78	15,30
Informacinių technologijų paslaugų valdymas	30	4	257	17	328	62	13	3	16	17,68	13,96
Multimedija ir kompiuterinis dizainas	113	3	382	47	466	104	122	5	127	19,48	12,44
Taikomoji statistika ir ekonometrija	8		156	3	252	17	37		37	19,34	15,00
Technomatematika	14		91	3	143	10	15	2	17	20,32	14,24
Verslo informacinės sistemos	27	1	184	19	250	50	19	4	23	19,00	15,26
Mechanikos fakultetas	147	5	760	48	1 048	127	136	15	151		
Biomechanika	24		92	2	129	11	26	1	27	18,62	13,12
Mechanikos inžinerija	76	4	333	24	441	58	51	5	56	20,04	12,56
Inovatyvioji gamybos inžinerija	8		81	2	119	8	9	2	11	19,80	13,70
Spaudos inžinerija	22	1	89	11	131	25	29	6	35	18,82	13,50
Gamybos inžinerija ir valdymas	17		165	9	228	25	21	1	22	19,66	13,22

Fakultetas, studijų programa	Pageidavimų skaičius						Priimta			Konkursinis balas į vf vietą	
	pagal pirmą prioritetą		pagal 1–6 prioritetus		bendras (1–12)						
	vf	vnf	vf	vnf	vf	vnf	vf	vnf	iš viso	pirmojo	pasakutiniojo
Statybos fakultetas	274	12	1 362	190	1 878	447	195	67	262		
Statybos inžinerija	119	3	441	47	569	99	118	11	129	20,48	12,60
Architektūros inžinerija	25	1	106	19	126	39	30		30	20,06	13,88
Inovatyvios medžiagos ir technologijos	3		48	2	79	7			0		
Transporto ir specialieji statiniai	9		72	2	99	11	8	1	9	18,72	12,54
Statybos technologijos ir valdymas	26	1	169	20	228	37	22	1	23	18,68	13,16
Gaisrinė sauga	32	2	126	19	178	35	8	6	14	15,62	13,10
Nekilnojamojo turto vadyba	60	5	400	81	599	219	9	48	57	19,24	17,90
Transporto inžinerijos fakultetas	351	33	1 161	234	1 459	443	167	125	292		
Transporto inžinerija	157	8	552	85	703	146	140	16	156	19,64	12,44
Transporto inžinerinė ekonomika ir vadyba	194	25	609	149	756	297	27	109	136	22,80	16,30
Verslo vadybos fakultetas	569	62	2 593	667	3 434	1 365	169	152	321		
Verslo vadyba	64	7	630	168	888	376	7	55	62	19,42	17,80
Ištaigų vadyba	31	2	369	69	577	192	7	24	31	19,50	17,66
Kūrybinės industrijos	368	48	971	324	1 165	543	100	4	104	23,16	18,20
Ekonomikos inžinerija	106	5	623	106	804	254	55	69	124	20,26	17,58
A. Gustaičio aviacijos institutas	95	3	357	31	462	111	77	4	81		
Aviacijos mechanikos inžinerija	47	1	176	14	226	30	39	2	41	19,80	12,52
Orlaivių pilotavimas	33	1	42	6	43	9	20		20	20,06	16,56
Skrydžių valdymas	11	1	29	5	30	6	13	2	15	19,44	14,48
Automatika	2		54	4	79	54	2		2	18,86	16,56
Elektronikos inžinerija	2		56	2	84	12	3		3	17,62	15,18
Iš viso nuolatinėse studijose	2 291	144	10 664	1 614	14 190	3 477	1 533	460	1 993		

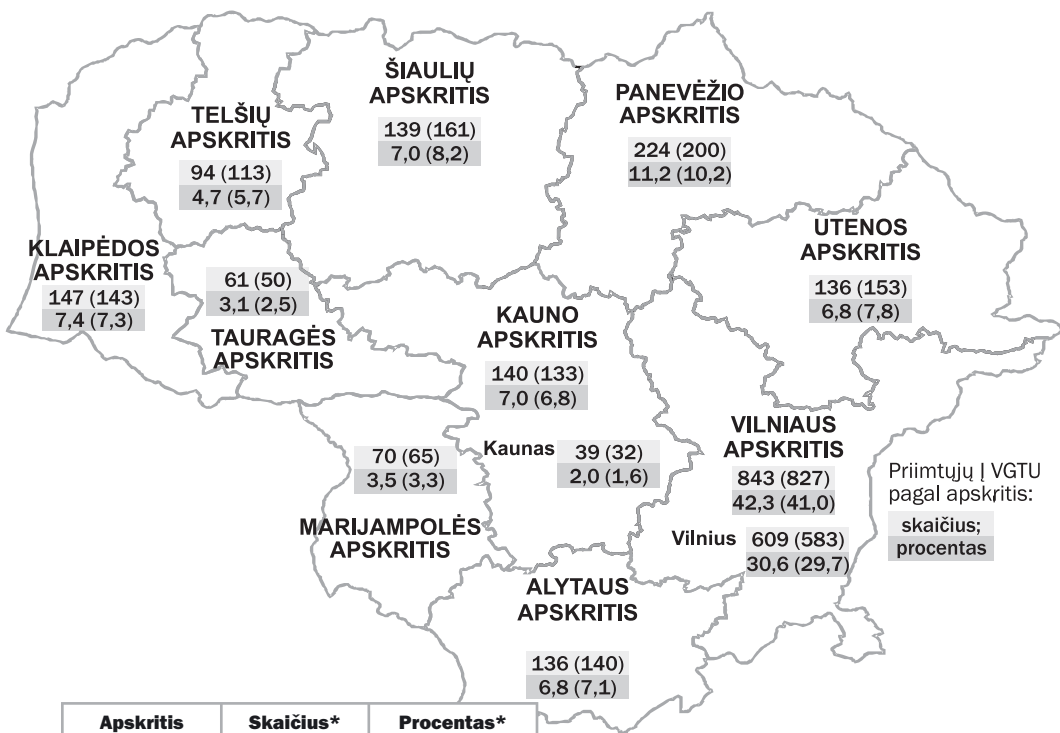

Fakultetas, studijų programa	Pageidavimų skaičius						Priimta			Konkursinis balas į vf vietą	
	pagal pirmą prioritetą		pagal 1–6 prioritetus		bendras (1–12)						
	vf	vnf	vf	vnf	vf	vnf	vf	vnf	iš viso	pirmojo	pastutiniojo
IŠTĖSTINĖS STUDIJOS											
Aplinkos inžinerijos fakultetas	30	20	150	91	217	139	8	22	30		
Aplinkos apsaugos inžinerija	13	7	56	40	82	56	2	5	7	14,92	13,96
Kelių ir geležinkelių inžinerija	6	7	39	27	52	41	2	7	9	17,92	15,16
Miestų inžinerija	1		23	10	38	18	1	1	2	14,24	14,24
Statinių inžinerinės sistemos	10	6	32	14	45	24	3	9	12	17,02	13,50
Fundamentinių mokslų fakultetas	22	6	128	46	152	72	13	11	24		
Multimedija ir kompiuterinis dizainas	12	3	83	27	93	43	8	6	14	17,80	14,38
Verslo informacinės sistemos	10	3	45	19	59	29	5	5	10	18,30	16,12
Mechanikos fakultetas	7	3	32	27	38	33		5	5		
Gamybos inžinerija ir valdymas	7	3	32	27	38	33		5	5		
Statybos fakultetas	10	5	41	29	54	38	4	7	11		
Statybos technologijos ir valdymas	10	5	41	29	54	38	4	7	11	17,58	16,96
Transporto inžinerijos fakultetas	43	35	173	146	215	198	4	62	66		
Transporto inžinerija	14	12	66	45	87	69	2	13	15	15,96	14,76
Transporto inžinerinė ekonomika ir vadyba	29	23	107	101	128	129	2	49	51	18,80	18,20
Verslo vadybos fakultetas	54	28	233	160	307	236	3	51	54		
Verslo vadyba	40	24	165	127	219	182	2	42	44	18,72	18,64
Ekonomikos inžinerija	14	4	68	33	88	54	1	9	10	17,28	17,28
Iš viso ištęstinėse studijose	166	97	757	499	983	716	32	158	190		

1 pav. Per bendrąjį priėmimą priimtųjų į VGTU pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programas pasiskirstymas pagal apskritis (2011 m.)

Nuolatinės studijos

Apskritis	Skaičius*	Procentas*
Alytaus	136 (140)	6,8 (7,1)
Kauno	140 (133)	7,0 (6,8)
Klaipėdos	147 (143)	7,4 (7,3)
Marijampolės	70 (65)	3,5 (3,3)
Panevėžio	224 (200)	11,2 (10,2)
Šiaulių	139 (161)	7,0 (8,2)
Tauragės	61 (50)	3,1 (2,5)
Telšių	94 (113)	4,7 (5,7)
Utenos	136 (153)	6,8 (7,8)
Vilniaus	843 (827)	42,3 (41,0)
Kita šalis	3 (2)	0,2 (0,1)
Iš viso:	1 993 (1 987)	
Vilnius	609 (583)	30,6 (29,7)
Kaunas	39 (32)	2,0 (1,6)

* Skliausteliuose pateikti 2010 m. duomenys.

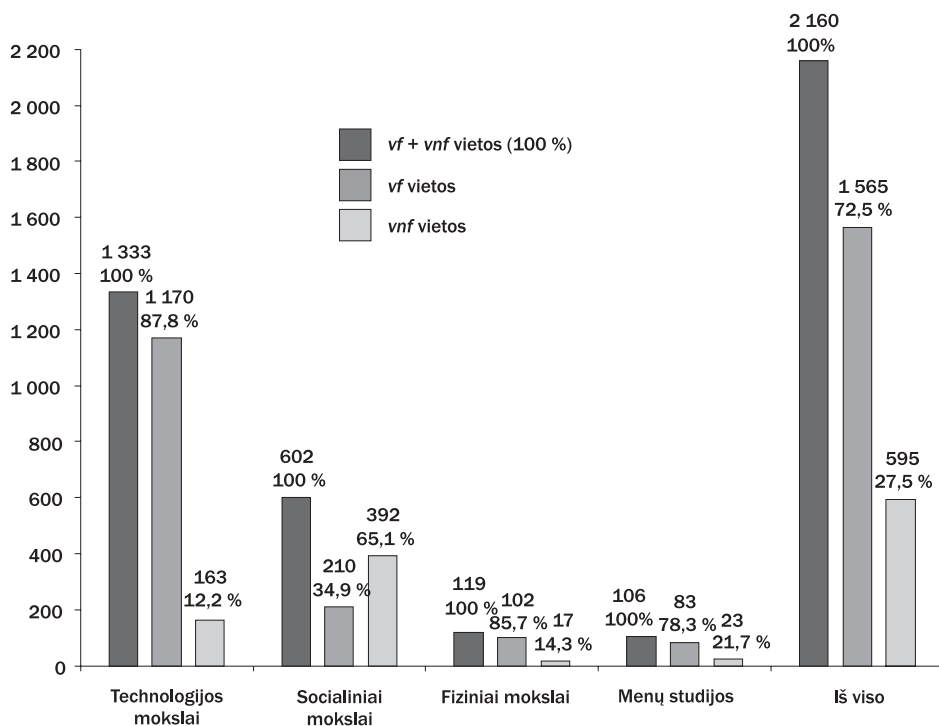
Iššęstinęs studijos

Apskritis	Skaičius*	Procentas*
Alytaus	6 (8)	3,2 (4,1)
Kauno	13 (7)	6,8 (3,6)
Klaipędos	5 (6)	2,6 (3,1)
Marijampolęs	3 (7)	1,6 (3,6)
Panevęžio	10 (11)	5,3 (5,7)
Šiaulių	3 (8)	1,6 (4,1)
Tauragęs	2 (3)	1,1 (1,5)
Telšių	2 (6)	1,1 (3,1)
Utenos	8 (13)	4,2 (6,8)
Vilniaus	138 (125)	72,5 (63,9)
Kita šalis	0 (1)	0,0 (0,5)
Iš viso:	190 (195)	
Vilnius	107 (96)	56,3 (49,5)
Kaunas	6 (2)	3,2 (1,0)

* Skliausteliuose pateikti 2010 m. duomenys.

2 pav. 2011 m. priimtųjų į VGTU pasiskirstymas studijų srityse pagal finansavimo pobūdį

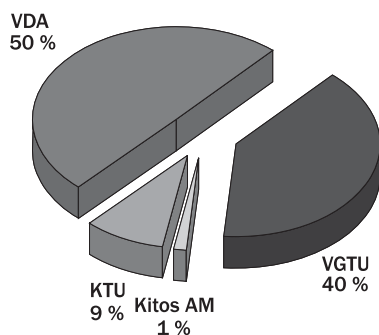

2011 m. studentų priėmimas į VGTU, kaip įprasta, buvo organizuotas keliais etapais: išankstinis priėmimas (priimama į ištęstines studijas į valstybės nefinansuojamas vietas), bendrasis priėmimas į Lietuvos aukštąsias mokyklas (priimama į nuolatinės ir ištęstines studijas į valstybės finansuojamas ir nefinansuojamas vietas), papildomas priėmimas (priimama į nuolatinės ir ištęstines studijas į valstybės nefinansuojamas vietas). 2011 m. į VGTU pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų pirmą kursą bendrojo priėmimo metu priimti 2 183 (2010 m. – 2 182, 2009 m. – 2 899) stojantieji (žr. 1 ir 2 lenteles bei 1 pav.).

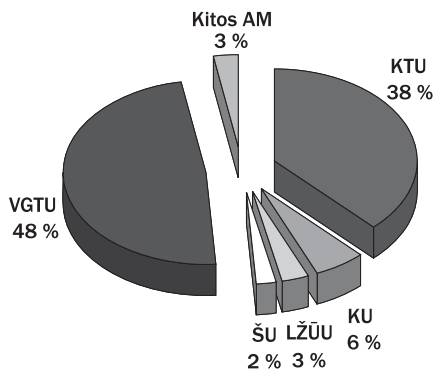
Studijų krepšeliai buvo skirstomi pagal 13 studijų krypčių grupių (žr. 8 lentelę). Šiais metais VGTU į valstybės finansuojamas vietas buvo priimti 1 565 stojantieji (žr. 1 ir 2 lenteles).

3 pav. Valstybės finansuojamų (vf) vietų pasiskirstymas studijų krypčių grupėse pagrindiniuose universitetuose 2011 m.

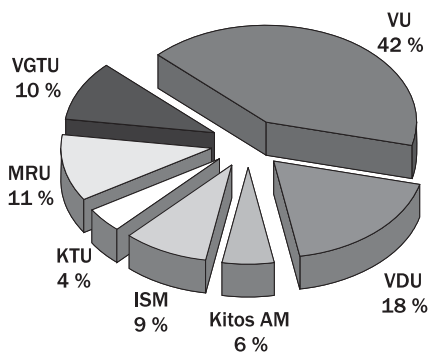
Menų studijų srities dizaino ir architektūros krypčių grupė

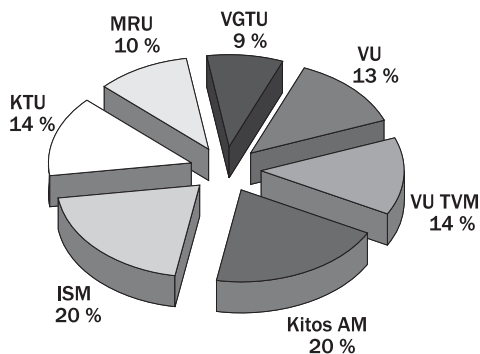
Technologijos mokslų studijų sritis

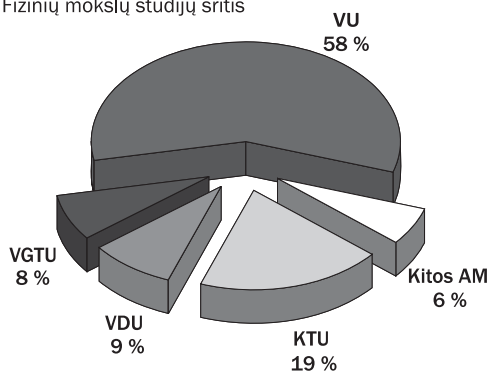
Socialinių mokslų studijų sritis (išskyrus verslo ir vadybos, teisės, švietimo ir ugdymo krypčių grupes)

Verslo ir vadybos krypčių grupė

Fizinių mokslų studijų sritis

4 lentelė. Populiariausios universitetinės studijų programos 2011 m. per bendrąjį priėmimą (pagal pirmąjį pageidavimą)

Studijų programos kodas	Aukštoji mokykla	Studijų programa	Finansavimo pobūdis	Pageidavimų skaičius
0311	VU	ekonomika (Vilniuje)	vf	624
0724	LSMU	medicina	vf	601
0421	VU	teisė	vf	507
0723	VU	medicina	vf	465
0347	VU	politikos mokslai	vf	429
0489	VG TU	kūrybinės industrijos	vf	368
0353	VU	psichologija	vf	340
0426	MRU	teisė ir muitinės veikla	vf	277
0727	LSMU	odontologija	vf	254
0434	VG TU	transporto inžinerinė ekonomika ir vadyba	vf	223
0472	MRU	viešasis administravimas	vf	220
0500	MRU	finansų ekonomika	vf	217
0423	MRU	teisė	vf	214
0392	VDU	teisė	vf	208
0717	LKKA	treniravimo sistemos	vf	206
0374	VDU	viešoji komunikacija	vf	199
0716	LSMU	farmacija	vf	186
0447	VU	vadyba ir verslo administravimas (Vilniuje)	vf	185
0604	VU	finansų ir draudimo matematika	vf	173
0721	LKKA	kineziterapija	vf	173

5 lentelė. Populiariausios universitetinės studijų programos 2011 m. per bendrąjį priėmimą (technologijos mokslų sritis, pagal pirmąjį pageidavimą)

Studijų programos kodas	Aukštoji mokykla	Studijų programa	Finansavimas	Pageidavimų skaičius
0883	VG TU	transporto inžinerija	vf	171
0869	KTU	statybos inžinerija (Kaune)	vf	127
0849	VG TU	multimedija ir kompiuterinis dizainas	vf	125
0902	VG TU	statybos inžinerija	vf	119
0885	KTU	transporto priemonių inžinerija (Kaune)	vf	102

Studijų programos kodas	Aukštoji mokykla	Studijų programa	Finansavimas	Pageidavimų skaičius
0801	VG TU	aplinkos apsaugos inžinerija	vf	80
0844	VG TU	mechanikos inžinerija	vf	76
0862	KTU	atsinaujinančioji energetika	vf	74
0826	VG TU	kelių ir geležinkelių inžinerija	vf	72
0805	VG TU	automatika	vf	69
0889	KTU	automatika ir valdymas (Kaune)	vf	61
0878	KTU	elektronikos inžinerija	vf	56
0842	KTU	maisto technologija ir inžinerija	vf	55
0880	VU	telekomunikacijų fizika ir elektronika	vf	55
0834	KTU	informatikos inžinerija	vf	49
0830	VG TU	geodezija	vf	49
0809	VG TU	aviacijos mechanikos inžinerija	vf	47
0828	VG TU	pastatų energetika	vf	47
0896	KTU	elektros inžinerija	vf	45

6 lentelė. Populiariausios universitetinės studijų programos 2011 m. per bendrąją priėmimą (pagal visus pageidavimus)

Studijų programos kodas	Aukštoji mokykla	Studijų programa	Finansavimas	Pageidavimų skaičius
0311	VU	ekonomika (Vilniuje)	vf	1 796
0472	MRU	viešasis administravimas	vf	1 675
0421	VU	teisė	vf	1 600
0500	MRU	finansų ekonomika	vf	1 557
0724	LSMU	medicina	vf	1 535
0347	VU	politikos mokslai	vf	1 528
0423	MRU	teisė	vf	1 487
0353	VU	psichologija	vf	1 327
0447	VU	vadyba ir verslo administravimas (Vilniuje)	vf	1 309
0723	VU	medicina	vf	1 280
0429	MRU	teisė ir valdymas	vf	1 251
0489	VG TU	kūrybinės industrijos	vf	1 165

Studijų programos kodas	Aukštoji mokykla	Studijų programa	Finansavimas	Pageidavimų skaičius
0426	MRU	teisė ir muitinės veikla	vf	1 152
0413	VDU	viešasis administravimas	vf	1 128
0423	MRU	teisė	vnf	1 121
0472	MRU	viešasis administravimas	vnf	1 067
0429	MRU	teisė ir valdymas	vnf	1 055
0716	LSMU	farmacija	vf	1 053
0392	VDU	teisė	vf	1 043
0466	VG TU	verslo vadyba	vf	1 032

7 lentelė. Populiariausios universitetinės studijų programos 2011 m. per bendrąjį priėmimą (technologijos mokslų sritis, pagal visus pageidavimus)

Studijų programos kodas	Aukštoji mokykla	Studijų programa	Finansavimas	Pageidavimų skaičius
0883	VG TU	transporto inžinerija	vf	747
0869	KTU	statybos inžinerija (Kaune)	vf	572
0902	VG TU	statybos inžinerija	vf	569
0801	VG TU	aplinkos apsaugos inžinerija	vf	527
0826	VG TU	kelių ir geležinkelių inžinerija	vf	506
0849	VG TU	multimedija ir kompiuterinis dizainas	vf	502
0885	KTU	transporto priemonių inžinerija (Kaune)	vf	462
0844	VG TU	mechanikos inžinerija	vf	441
0830	VG TU	geodezija	vf	434
0897	LŽŪU (ASU)	žemėtvarka	vf	412
0816	VG TU	miestų inžinerija	vf	403
0862	KTU	atsinaujinančioji energetika	vf	387
0834	KTU	informatikos inžinerija	vf	387
0822	VG TU	elektronikos inžinerija	vf	378
0912	VG TU	informacinių sistemų inžinerija	vf	371
0847	KTU	mechanikos inžinerija (Kaune)	vf	369
0878	KTU	elektronikos inžinerija	vf	360
0889	KTU	automatika ir valdymas (Kaune)	vf	358
0805	VG TU	automatika	vf	354
0842	KTU	maisto technologija ir inžinerija	vf	328

8 lentelė. Valstybės finansuojamų vietų (krepšelių) pasiskirstymas pagal studijų sritis ir krypčių grupes universitetuose 2011 m.

Krypčių grupės pavadinimas	Krypčių grupės planas Nr.	ŠMM nustatytas planas	BU FV	EHU	ISM	KTU	KU	LCC	LKA	LKKA	LMTA	LSMU	LŽŪ (ASU)	MRU	ŠU	VDA	VDU	VGTU (LEU)	VU TVM	VVA	VVTA iš viso		
Humanitarinių mokslų studijų sritys	1.1.1	1 137		1	39	51	7							9	36	18	223	34	653		1 071		
Menų studijų sritys muzikos, meno studijų ir rašytinės kūrybos krypčių grupė	1.1.2	127			10	9			86							22					127		
Menų studijų sritys teatro ir kino, šokio krypčių grupė	1.1.3	74				30				34					10						74		
Menų studijų sritys dizaino ir architektūros krypčių grupė	1.1.4	199			19									3	104			83			209		
Menų studijų sritys dailės, fotografijos ir medijų krypčių grupė	1.1.5	144				3				21				8	102	10					144		
Socialinių mokslų studijų sritys (išskyrus verslo ir vadybos, teisės, švietimo ir ugdymo krypčių grupes)	1.1.6	1 475	4	145	67	45	2	20					1	179	16	294	156		663		1 592		
Verslo ir vadybos krypčių grupė	1.1.7	604		1	125	90	23	5	42	6			8	66	6	34	54		83	85	1	629	
Teisės krypčių grupė	1.1.8	255												63		30			153		1	247	
Švietimo ir ugdymo krypčių grupė	1.1.9	740			10	58			33					5	101	29		536	9		781		
Fizinių mokslų studijų sritys	1.1.10	1 335	3		256	31								20	28	116	102		763		1 319		
Biomedicinos mokslų studijų sritys (išskyrus medicinos ir sveikatos krypčių grupę)	1.1.11	497				9			31			163	13		4	63			166		449		
Biomedicinos mokslų studijų sritys medicinos ir sveikatos krypčių grupė	1.1.12	626							2			315							205		522		
Technologijos mokslų studijų sritys	1.1.13	2 467				911	142		4				72		56		21	1 170	39		2 415		
Iš viso		9 680	7	2	270	1 402	401	14	66	72	141	478	94	342	268	224	842	1 565	570	2 734	85	1	9 579

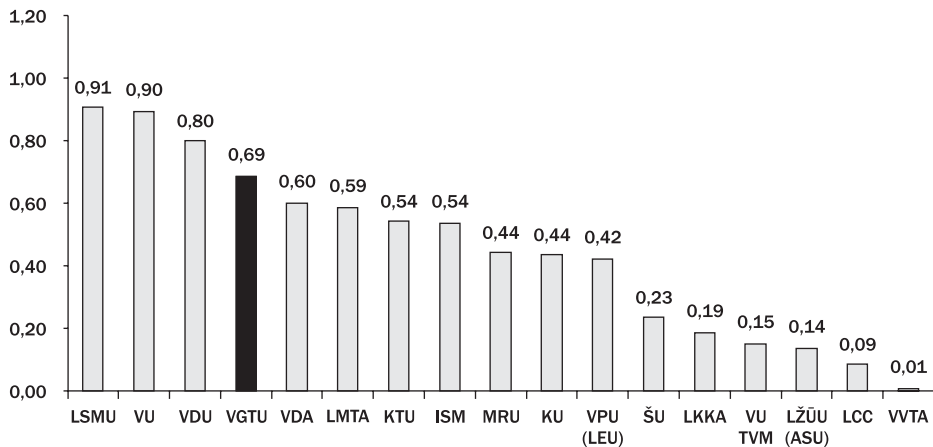
Bendrojo priėmimo į aukštąsias mokyklas statistika, apibūdinanti priėmimo į Lietuvos universitetus raidos tendencijas, pateikta 3–9 lentelėse bei 2–5 pav.

Apibendrinant galima teigti, kad mūsų universitete ypač gerų priėmimo rezultatų pasiekta kūrybinių industrijų, architektūros, transporto inžinerijos, aplinkos apsaugos, multimedijos ir kompiuterinio dizaino, orlaivių pilotavimo, aviacijos mechanikos studijų programose.

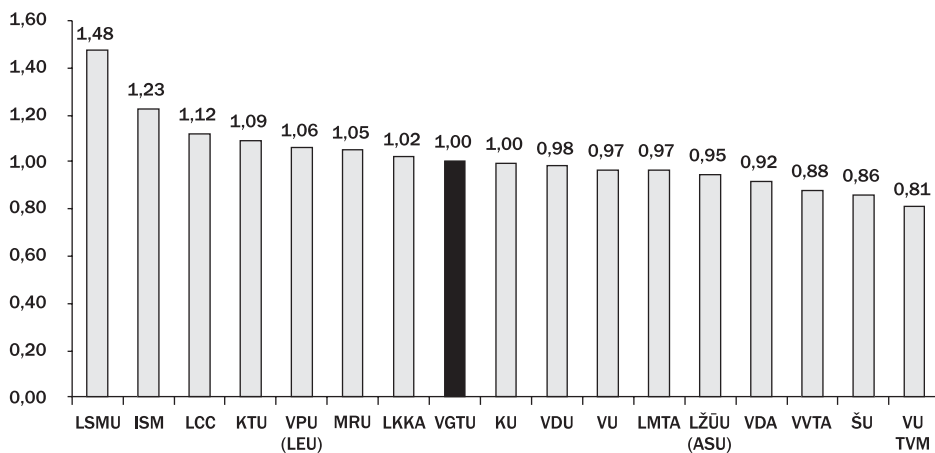
9 lentelė. Priimtųjų į aukštųjų universitetinių mokyklų vf ir vnf vietas skaičių palyginimas per bendrąjį priėmimą

Univer- sitetas	2008 m. planas	2010 m.			2011 m.			Priimtųjų į vf ir vnf vietas skaičių santykis				
		vf	vnf	iš viso	vf	vnf	iš viso	2011 m. vf / 2008 m. planas	2011 m. vf / 2010 m. vnf	2011 m. vnf / 2010 m. vnf	2011 m. iš viso / 2010 m. iš viso	2011 m. vnf / 2011 m. vf
ISM	500	125	249	374	270	189	459	0,54	2,16	0,76	1,23	0,70
LSMU	526	307	357	664	478	502	980	0,91	1,56	1,41	1,48	1,05
KTU	2 576	1 332	637	1 969	1 402	750	2 152	0,54	1,05	1,18	1,09	0,53
KU	921	470	700	1 170	401	765	1 166	0,44	0,85	1,09	1,00	1,91
LCC	163	20	5	25	14	14	28	0,09	0,70	2,80	1,12	1,00
LKKA	383	64	404	468	72	406	478	0,19	1,13	1,00	1,02	5,64
LMTA	239	135	19	154	141	8	149	0,59	1,04	0,42	0,97	0,06
LŽŪU (ASU)	675	143	432	575	94	450	544	0,14	0,66	1,04	0,95	4,79
MRU	771	364	1 641	2 005	342	1 761	2 103	0,44	0,94	1,07	1,05	5,15
ŠU	1 144	326	532	858	268	469	737	0,23	0,82	0,88	0,86	1,75
VDA	371	210	131	341	224	90	314	0,60	1,07	0,69	0,92	0,40
VG TU	2 274	1 498	653	2 151	1 565	595	2 160	0,69	1,04	0,91	1,00	0,38
VPU (LEU)	1 343	629	512	1 141	570	636	1 206	0,42	0,91	1,24	1,06	1,12
VU	3 052	2 770	1 026	3 796	2 734	940	3 674	0,90	0,99	0,92	0,97	0,34
VU TVM	554	113	214	327	85	180	265	0,15	0,75	0,84	0,81	2,12
VVTA	118	1	24	25	1	21	22	0,01	1,00	0,88	0,88	21,00
VDU	1 050	759	1 042	1 801	842	925	1 767	0,80	1,11	0,89	0,98	1,10
Iš viso	16 660	9 266	8 578	17 844	9 503	8 701	18 204	0,57	1,03	1,01	1,02	0,92

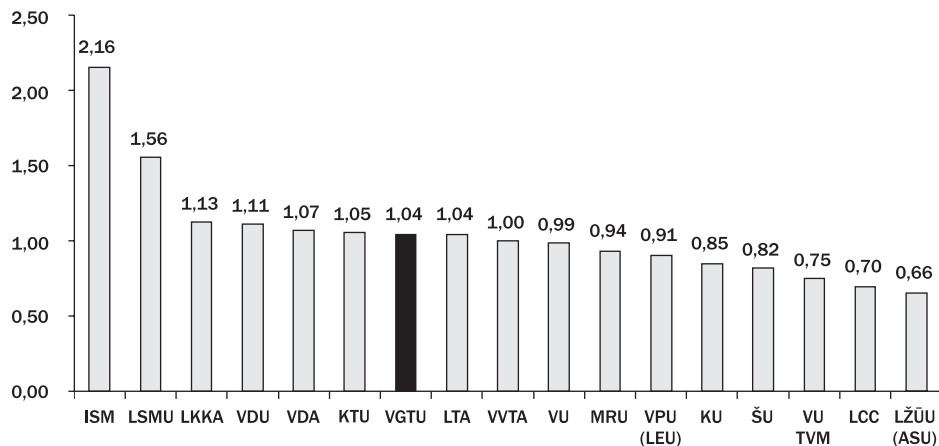
4 pav. 2011 m. gautų studijų krepšelių (vė vietų) ir 2008 m. ŠMM skirtų vė vietų skaičių santykiai

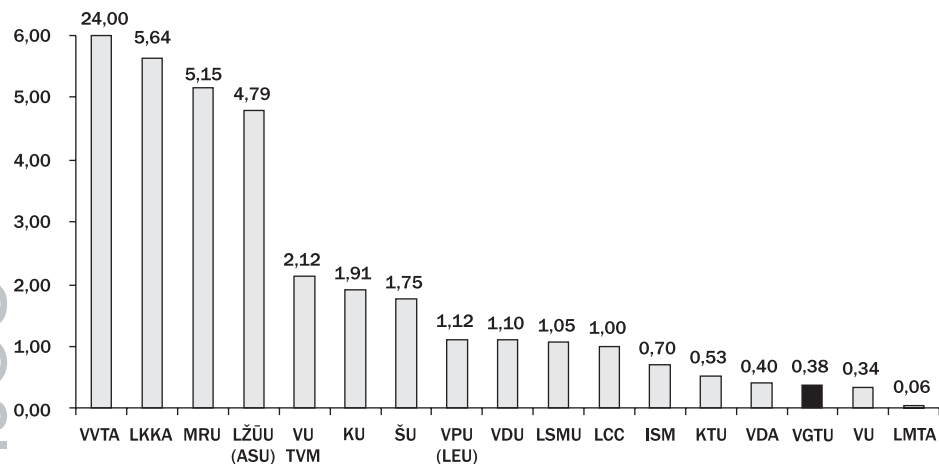
5 pav. 2011 m. ir 2010 m. visų priimtųjų skaičių santykiai

6 pav. 2011 m. ir 2010 m. gautų studijų krepšelių (vf vietų) skaičių santykiai

7 pav. 2011 m. priimtųjų į vnf ir vf vietas skaičių santykiai

Jau ne pirmi metai VGTU vykdo asmenų, turinčių aukštąjį koleginį išsilavinimą, priėmimą į išlyginamąsias studijas. Šešių išlyginamųjų studijų programų studijos vykdomas penkiuose VGTU fakultetuose (žr. 10 lentelę): Aplinkos inžinerijos, Fundamentinių mokslų, Statybos, Transporto inžinerijos ir Verslo vadybos.

Išlyginamosios studijos – tai pirmosios pakopos universitetinės studijos, skirtos kolegijų absolventams, baigusiems to profilio studijų programas, turintiems aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą, įgijusiems profesinę kvalifikaciją arba profesinio bakalauro laipsnį ir norintiems įgyti universitetinį išsilavinimą. Studijų trukmė – 1,5–2,5 metų, studijų apimtis – 60–100 kreditų (pagal ECTS – 90–150 kreditų). Asmenims, baigusiems išlyginamąsias studijas, suteikiamas bakalauro kvalifikacinis laipsnis ir jie bendrąja tvarka gali dalyvauti konkurse stoti į magistrantūrą įvairiose universitetinėse aukštesiose mokyklose tiek Lietuvoje, tiek užsienyje.

10 lentelė. Priimtųjų į VGTU aukštesnįjį kursą (asmenų, turinčių aukštąjį koleginį išsilavinimą) skaičius

Fakultetas	Studijų programa	2009 m.	2010 m.	2011 m.
Fundamentinių mokslų	Inžinerinė informatika	69	69	75
Aplinkos inžinerijos	Kelių ir geležinkelių inžinerija	57	36	22
Statybos	Statybos valdymas	33	35	33
Transporto inžinerijos	Transporto inžinerija	22	22	26
	Transporto inžinerinė ekonomika ir vadyba			26
Verslo vadybos	Verslo vadyba	76	46	50
Iš viso VGTU		257	208	232

Suprantama, kad visada norėtūsi geresnių rezultatų, bet mus džiugina tai, kad pagal studijų krepšelių skaičių esame šalyje antri po Vilniaus universiteto ir pirmi tarp techniškujų aukštųjų universitetinių mokyklų. 2011 m. gavome šiek tiek daugiau studijų krepšelių nei 2010 m. (1 565 studijų krepšeliai 2011 m. ir 1 498 – 2010 m.).

Pasiekti rezultatai skatina Priėmimo komisijos darbuotojus dar aktyviau, kūrybingiau dirbti, dėstytojus – siekti studijų kokybės aukštumų, o studentus – gerai mokytis.

Sėkmės visiems!

Priėmimas į VGTU magistrantūros studijas 2011 m.

Prof. dr. Romualdas Kliukas

Studijų prorektorius

Dovilė Ulinskaitė

Priėmimo komisijos administratorė

Jau įsibėgėjusi mokslo ir studijų reforma 2011 m. didelių pasikeitimų neatnešė, o svarbiausios naujovės buvo susijusios tik su naujomis studijų programomis.

Šiais metais buvo sudarytos naujos studijų programos, kurių studentams finansavimas už studijas yra gaunamas iš dalies iš ES struktūrinių fondų. Daugiausia naujų studijų programų pasiūlė Fundamentinių mokslų fakultetas. Čia stojantieji galėjo rinktis šias studijų programas:

- Nanobiotechnologija;
- Saulės elementų ir modulių inžinerija;
- Informacijos ir informacinių technologijų sauga.

Statybos fakultete atsirado nauja Statybos inžinerijos studijų programos specializacija – *pastatų rekonstrukcija*. Pasibaigus antrajam priėmimo etapui buvo patvirtinta nauja jungtinė magistrantūros studijų programa – Nekilnojamojo turto vadyba. Ši programa bus vykdoma kartu su Baltarusijos valstybiniu technologijos universitetu (BVTU) išstėtinio nuotoliniu būdu, o baigusieji įgis abiejų aukštųjų mokyklų (ir VGTU, ir BVTU) magistro diplomus.

Nauja studijų programa – Kūrybos visuomenės komunikacija – pasipildė ir Verslo vadybos fakultetas. Asmenys, baigę šią studijų programą, įgis komunikacijos magistro kvalifikacinį laipsnį. Deja, šiemet šioje studijų programoje nebuvo valstybės finansuojamų vietų.

Elektronikos inžinerijos fakultete taip pat buvo tam tikrų pokyčių. Šiais metais Informacinių elektroninių sistemų studijų programoje vyko priėmimas į *atvirojo kodo sistemų* specializaciją (2010 m. priėmimas vyko į *signalų apdorojimo sistemų* specializaciją), o Elektros energetikos sistemų inžinerijos studijų programoje buvo patvirtintos naujos specializacijos:

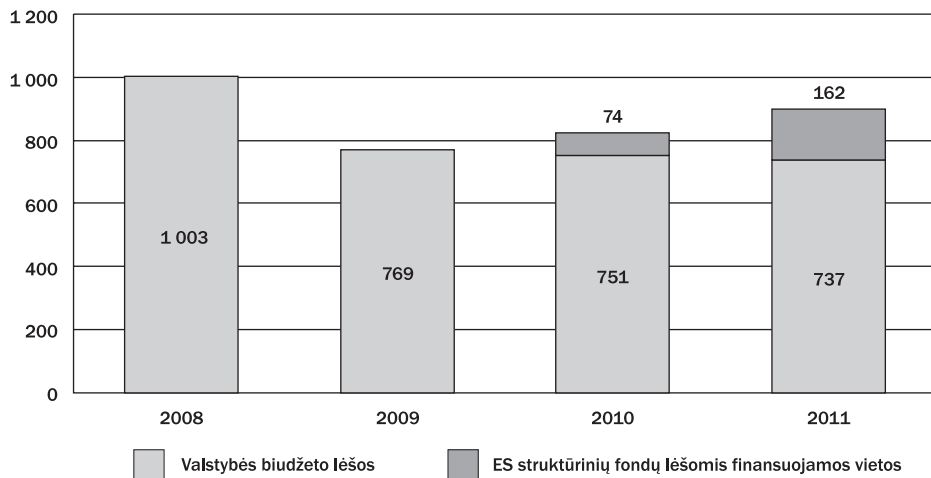
- *modernioji elektros energetikos inžinerija*;
- *elektros energetikos technologijos*.

Priėmimo vietų skaičius

2011 metų priėmimo į VGTU II pakopos studijų pirmą kursą planas buvo patvirtintas 2011 m. birželio 17 d. Švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-1114. Pagal jį skirta 737 valstybės finansuojamos vietos nuolatinėse studijose. Taip pat buvo skirta valstybės finansuojamų vietų iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų pagal Nacionalinę studijų programą (2011 m. birželio 17 d. ŠMM įsakymas Nr. V-1116) bei pagal Nacionalinių kompleksinių programų tematikas (2011 m. birželio 17 d. ŠMM įsakymas Nr. V-1115). Mokamų vietų skaičių universitetas galėjo nusistatyti pats, atsižvelgdamas į galimybes užtikrinti studijų kokybę.

Lyginant 2011 m. priėmimo į VGTU II pakopos studijas priėmimo planą su 2008–2010 metų planais, šiais metais sumažėjo valstybės finansuojamų ir mokamų vietų skaičius (1 pav.). Tačiau gauti finansavimai iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų bendrą valstybės finansuojamų vietų skaičių padidino 162 vietomis.

1 pav. Priėmimo planų dinamika

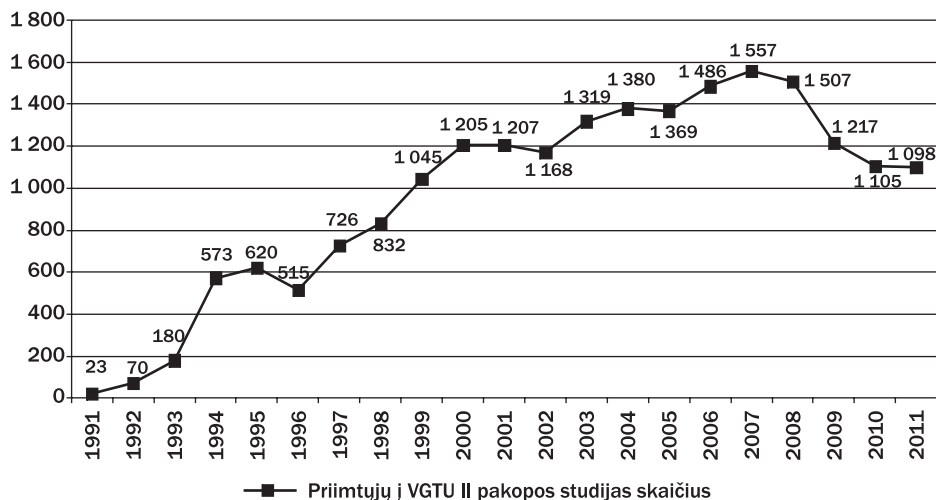

Priėmimo eiga

Nors priėmimo planai LR Švietimo ir mokslo ministerijos buvo patvirtinti tik birželio viduryje, stojantieji į antrosios pakopos studijas prašymus galėjo pildyti anksčiau – nuo balandžio 11 d. Šiais metais stojantieji viso pirmojo priėmimo etapo metu galėjo užpildyti prašymą dalyvauti stojimo konkurse elektroniniu būdu. Iš viso 2011 m. buvo pateikti 1 625 prašymai stoti į VGTU antrosios pakopos studijas, iš jų 253 (15 %) prašymus pateikė ne VGTU absolventai.

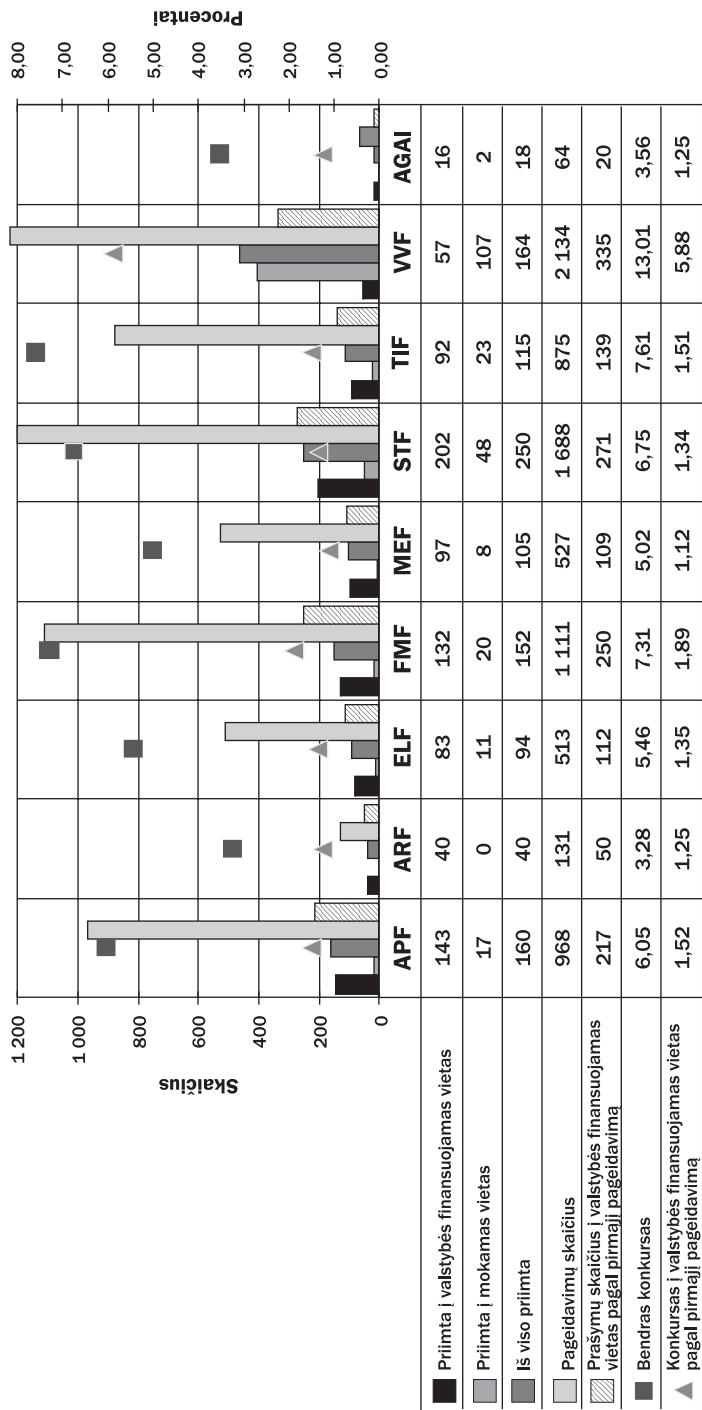
2011 m. į VGTU II pakopos studijas buvo priimti 1 098 studentai (iš jų 862 į valstybės finansuojamas vietas ir 236 į mokamas vietas), tai yra maždaug 0,7 proc. mažiau studentų, palyginti su 2010 metų priėmimu. Palyginti su 2009 m., priimtųjų skaičius sumažėjo 10 proc. Priėmimo į II pakopos studijas rezultatai pastaraisiais metais, kai įsigaliojo naujas LR Mokslo ir studijų įstatymas, yra panašūs: valstybės finansuojamos vietos užimamos beveik visose studijų programose, o į valstybės nefinansuojamas vietas priimamų studentų skaičius kasmet yra mažas dėl aukštų studijų kainų. Taip pat nuo 2011 m. nebevyko priėmimas į išėstines dienes studijas. 2010 m. į šio pobūdžio studijas buvo priimtas 21 studentas. 2011 m. ypač sumažėjo priimtųjų į išėstines nuotolines studijas. Nesusidarė grupė norinčiųjų studijuoti Fundamentinių mokslų fakulteto Veiklos procesų valdymo technologijų studijų programoje.

Priimtųjų į VGTU II pakopos studijas skaičiaus kitimas 1991–2011 m. pavaizduotas 2 pav.

2 pav. Priimtųjų į VGTU II pakopos studijas skaičiaus kitimas 1991–2011 metais

Didžiausias konkursas pagal pirmąjį pageidavimą į valstybės finansuojamą vietą buvo Verslo vadybos fakultete (5,88), mažiausias – Mechanikos fakultete (1,12) (žr. 3 pav.). Pagal 16 pageidavimų didžiausias konkursas – Verslo vadybos fakultete (13,01), mažiausias – Architektūros fakultete (3,28).

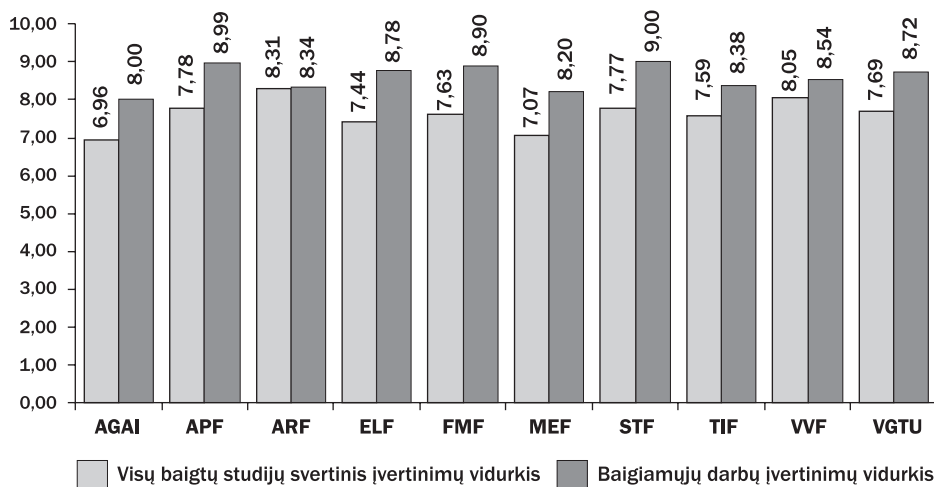
3 pav. 2011 m. priėmimo į II pakopos studijas fakultetuose rezultatai

Bendras konkursas į antrosios pakopos studijas į valstybės finansuojamą vietą pagal pirmą pageidavimą 2011 metais buvo 1,74 pageidavimų į vieną vietą, o pagal 16 pageidavimų – 7,3.

Stojantieji tarpusavyje konkuravo pagal konkursinį balą, kurį lemia stojančiojo svertinis įvertinimų vidurkis. 2011 m. į VGTU II pakopos studijas priimtųjų svertinis visų baigtų studijų įvertinimų vidurkis universitete – 7,69, o baigiamųjų darbų įvertinimų vidurkis – 8,72 (4 pav.). Aukščiausias visų priimtųjų baigtų studijų svertinis įvertinimų vidurkis yra Architektūros fakultete (8,31), o baigiamųjų darbų aukščiausi įvertinimų vidurkiai tarp priimtųjų pasiskirstė Statybos fakultete (9,00), Aplinkos inžinerijos fakultete (8,99), Fundamentinių mokslų fakultete (8,90).

4 pav. 2011 m. priimtųjų į VGTU II pakopos studijas baigiamųjų darbų įvertinimai

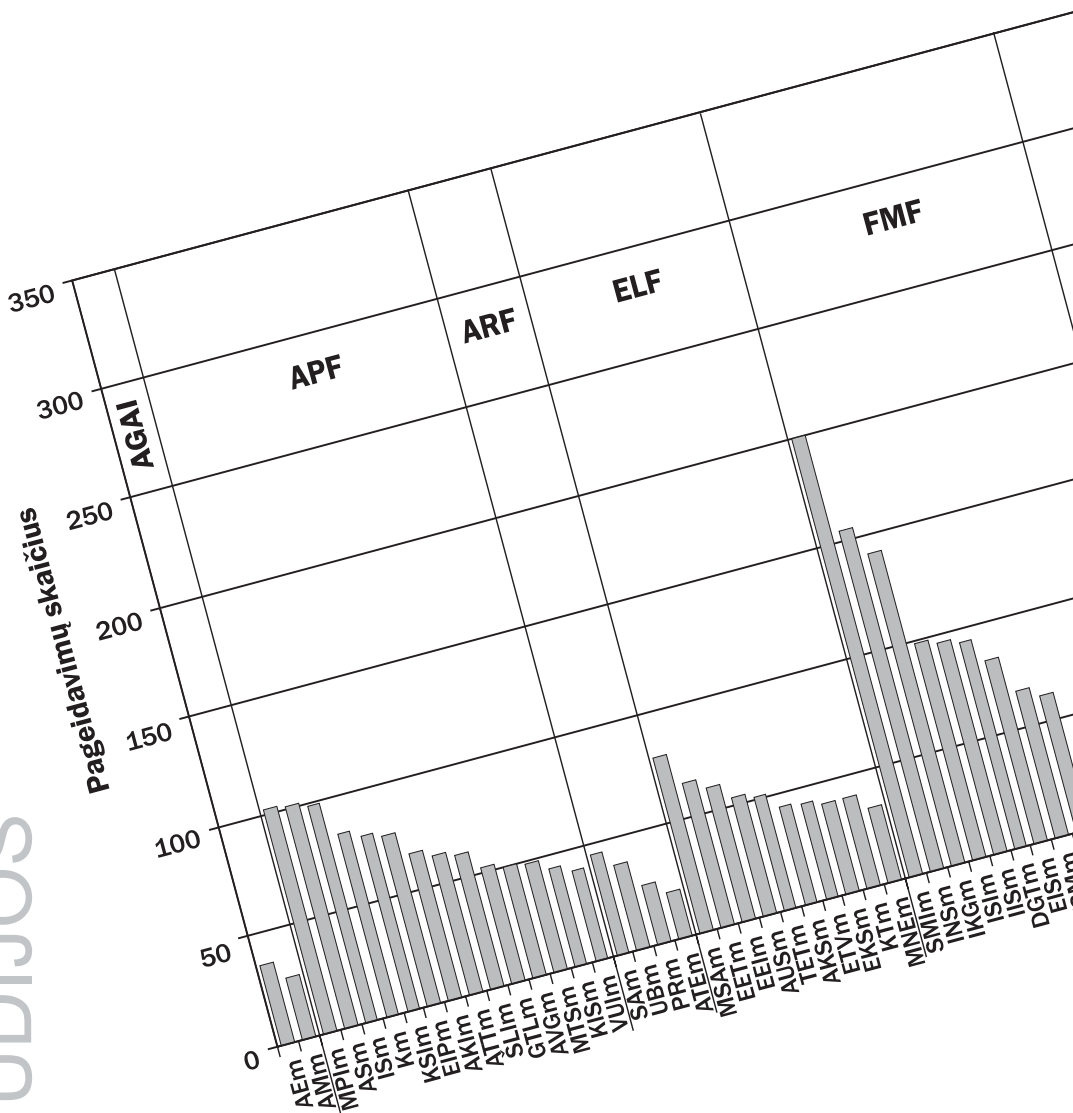

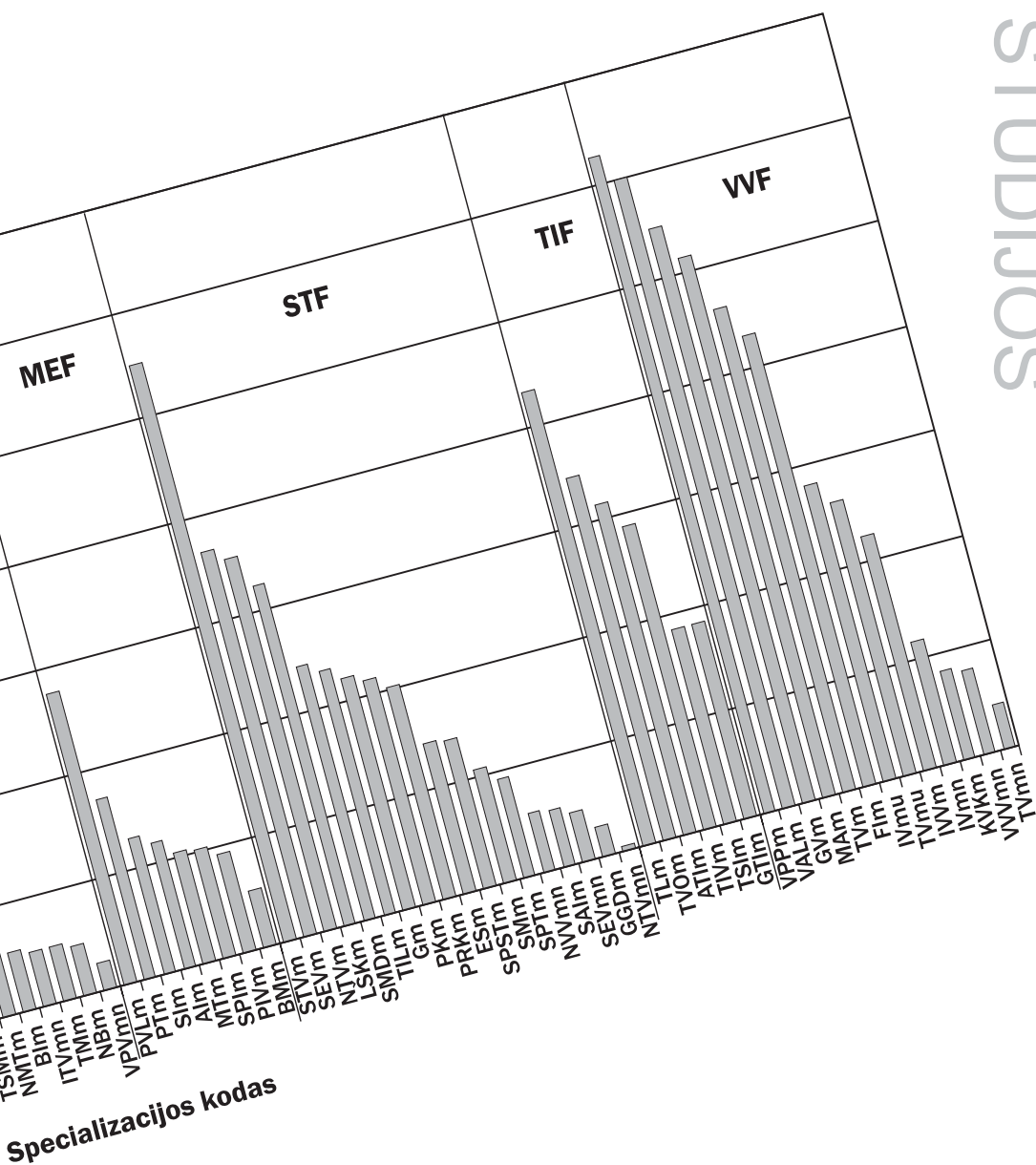
Populiariausios studijų programos (specializacijos) tarp stojančiųjų pagal pirmą pageidavimą buvo:

- finansų inžinerija (Verslo vadyba);
- verslo projektai ir programos (Inžinerinė ekonomika ir vadyba);
- marketingas (Verslo vadyba);
- saulės elementų ir modulių inžinerija;
- statybos technologijos ir valdymas (Statybos technologijos ir valdymas);
- statistiniai metodai finansuose ir ekonomikoje (Taikomoji statistika);
- statybos ekonomika ir verslas (Statybos technologijos ir valdymas).

5 paveiksle pateiktas studijų programų (specializacijų) populiarumas pagal fakultetus.

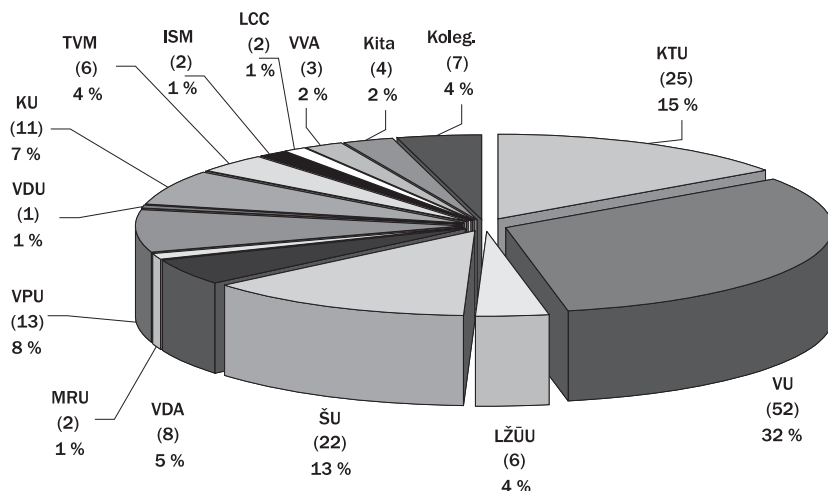
5 pav. Studijų programų (specializacijų) pasirenkamumas pagal bendrą prašymų skaičių

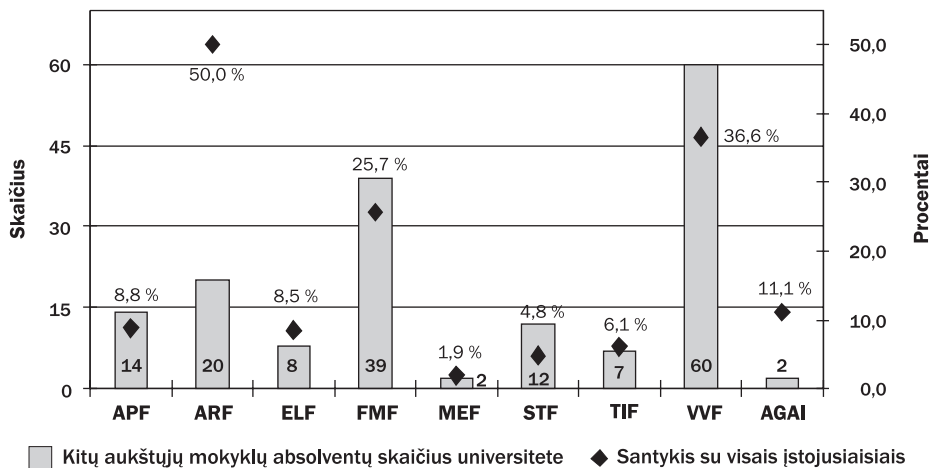

Kiekvienais metais į VGTU įstoja ir kitų aukštųjų mokyklų absolventų. Šiais metais jie sudarė 15 proc. (164) visų įstojusiųjų (2010 m. – 15 %, 2009 m. – 13 %, 2008 m. – 14 %). Daugiausia įstojo iš Vilniaus universiteto, Kauno technologijos universiteto, Šiaulių universiteto (6 pav.). Daugiausia šių absolventų buvo priimta Architektūros ir Verslo vadybos fakultetuose (7 pav.).

6 pav. Kitų aukštųjų mokyklų absolventai, įstoję į VGTU II pakopos studijas

7 pav. 2011 m. priimtųjų iš kitų aukštųjų mokyklų į VGTU II pakopos studijas pasiskirstymas fakultetuose

Apibendrinimai:

1. 2011 metais VGTU, gavęs LR Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintą studentų priėmimo į valstybės finansuojamas vietas planą ir lėšų iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų, iš viso į magistrantūros valstybės finansuojamas vietas galėjo priimti 899 studentus.
2. Į valstybės finansuojamas vietas priimti 862 magistrantai, tai yra apie 5 proc. daugiau nei 2010 m. 236 magistrantai įstojo į valstybės nefinansuojamas vietas.
3. Neužimtų valstybės finansuojamų vietų liko Architektūros fakulteto Architektūros studijų programos *urbanistinio planavimo* specializacijoje (2 vietos) ir Architektūros istorijos ir teorijos studijų programoje (10 vietų), taip pat Fundamentinių mokslų fakulteto Bioinžinerijos studijų programoje (20 vietų) ir Nanobiotechnologijos studijų programoje (5 vietos).
4. VGTU yra populiarus ir tarp kitų aukštųjų mokyklų absolventų. Šiomet apie 15 proc. visų įstojusiųjų į antrosios pakopos studijas sudaro kitų aukštųjų mokyklų absolventai.

***Visiems įstojusiesiems linkime sėkmės ir
gerų mokslo rezultatų!***

$$\sin 2\alpha = 2 \sin \alpha \cos \alpha$$

$$\operatorname{tg}^2 \alpha + 1 = \frac{1}{\cos^2 \alpha} = \sec^2 \alpha$$

ISSN 1392-5857

www.vgtu.lt